

ÖVERSIKTSPLAN FÖR MALMÖ

Planstrategi

Antagen av kommunfullmäktige 31 maj 2018

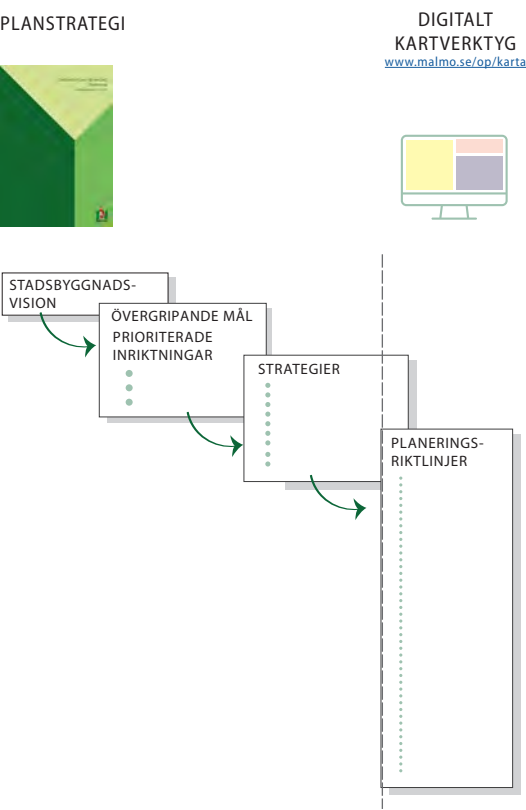
Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Stadsbyggnadsvision	6
Övergripande mål och prioriterade inriktningar	11
Genomförande av översiktsplanen	19
Malmö i Sverige och världen	22
Malmö i Öresundsregionen	23
MalmöLundregionen	24
Bostadsförsörjning	26
Samhällsservice	28
Näringsliv	30
Högre utbildning, forskning och utveckling	31
Kommersiell service och besöksnäring	32
Tät stad	34
Grön stad	35
Stadens arkitektur och gestaltning	36
Kulturmiljö och historiskt perspektiv	37
Mobilitet och trafikmiljö	38
Promenadstaden	40
Cykelstaden	41
Kollektivtrafik	42
Bilism och godstransporter	43
Jämlikhet och jämställdhet	44
Barnperspektiv	45
Kultur och delaktighet	46
Platser för möten	47
Folkhälsa och trygghet	48
Gröna och blå miljöer för hälsa och rekreation	49
Biologisk mångfald	50
Landsbygd och jordbruk	51
Havet och kusten	52
Vattenresurser och infrastruktur för vatten	54
Klimatanpassning – höga havsvattenstånd	55
Klimatanpassning – skyfall	56
Dagvatten	58
Markföroreningar och farliga verksamheter	59
Förnybar och återvunnen energi	60
Resurseffektivt och miljövänligt byggande	61
Hållbar avfallshantering och slutna kretslopp	62
Utbyggnadsstrategi	64
Fortsatt arbete	70
Organisation och medverkande	71
Länsstyrelsens granskningsyttrande	72

Disposition

Denna skrift är endast en del av översiktsplanen.
Kartor och planeringsriktlinjer kan ses på

www.malmo.se/op/karta

Till översiktsplanen hör också en hållbarhetsbedömning med miljökonsekvensbeskrivning utställningsutlåtande samt en samrådsredogörelse.

Förord

Malmös långsiktiga strategier ligger fast. Social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är fortsatt självklara mål för Malmös utveckling. Inriktningen att Malmö i huvudsak ska fortsätta växa inåt likaså.

Att Malmö är en del i ett globalt sammanhang har blivit allt tydligare. Staden påverkas på olika sätt av såväl snabba som långsamma skeenden i världen. Migration och klimatförändringar är olika exempel på detta. Nationella beslut får också inverkan lokalt. Att Malmö blivit universitetsstad och att staden kommer att länkas närmare omvärlden genom höghastighetståg och annan infrastruktur är exempelvis mycket viktigt för stadens utveckling.

Det finns flera sociala och ekonomiska aspekter som talar för att knyta samman olika stadsdelar bättre till varandra och överbrygga barriärer av olika slag. I en tät stad kommer människor närmare varandra och det ger en stor potential till att utveckla en ännu mer attraktiv stad. Malmös dragningskraft är avgörande för att skapa nya arbetstillfällen och den har därmed stor betydelse för malmöbornas välfärd. En tätare bebyggd stad är mer resurseffektiv och har därför en mindre miljöbelastning än en gles och utbredd.

Det byggs idag fler bostäder i Malmö än på mycket länge. Samtidigt behövs krafttag för att tillgodose

behoven för alla som inte har ekonomiska möjligheter att efterfråga en nyproducerad bostad. Att begränsa hemlösheten är en avgörande utmaning för Malmö.

Allt detta påverkar översiktsplaneringen på olika sätt. Översiktsplanen måste samtidigt vara både långsiktig och flexibel. En kontinuerligt pågående översiktsplanering innebär att översiktsplanen uppdateras och revideras varje mandatperiod.

Som ett strategiskt dokument med tydliga inriktningsmål ska översiktsplanen fungera som vägvisare och stöd för kommunala beslut på olika plan. Den ska stödja och inspirera till beslut och arbetsmetoder inom stadens olika förvaltningar som sammantaget leder mot ett mer hållbart Malmö. Översiktsplanen syftar också till att stimulera andra aktörer – offentliga, privata och ideella – i deras arbete som i sin tur bidrar till att utveckla Malmö. Framtidens Malmö bygger vi tillsammans.

Katrin Stjernfeldt Jammeh
Kommunstyrelsens ordförande

Vad är en översiktsplan ?

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt och visionärt dokument vars syfte är att vägleda beslut om användningen av mark- och vattenområden och hur den existerande stadsmiljön ska utvecklas. Planen ska ange en långsiktig inriktning för kommunens utveckling vilket innebär att delar av det som redovisas i översiktsplanen kan komma att realiseras relativt långt in i framtiden. Översiktsplanen ska säkerställa en handlingsberedskap, men är inte juridiskt bindande.

En gång under varje mandatperiod ska kommunfullmäktige uttala sig om den gällande översiktsplanen är aktuell eller anta en ny översiktsplan.

Denna planstrategi är en del av översiktsplanen. Därutöver består planen av en digital karttjänst, se www.malmo.se/op/karta.

Kommunstyrelsen har ansvaret för kommunens översiktliga planering. Kommunstyrelsen är beställare och leder arbetet med översiktsplanen. Planförslaget har utarbetats av strategiavdelningen vid stadsbyggnadskontoret, i samarbete med planavdelningen, stadsarkitektavdelningen, stadskontoret, gatukontoret, miljöförvaltningen, fastighetskontoret med flera. Projektledning: Johan Emanuelson, Tyke Tykesson och Kristoffer Widestam.

Underlag för samråd behandlades av kommunstyrelsen i december 2016 och samrådet pågick från januari till mars 2017.

Kommunstyrelsen godkände utställningshandlingarna den 16 augusti 2017 och förslaget var utställt från 1 september till 1 november 2017. Inkomna yttranden visade sammantaget stöd för planförslaget. Efter utställningen har planförslaget bearbetats med hänsyn till lämnade synpunkter.

Sammanfattning

Översyn av en ny ÖP

Malmös gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 22 maj 2014. Enligt plan- och bygglagen ska kommunfullmäktige minst en gång under varje mandatperiod pröva om översiktsplanen är aktuell.

De grundläggande planeringsförutsättningar som utgjorde utgångspunkt för gällande översiktsplan har inte förändrats. Planen gäller därmed till största delen. Trots den relativt korta tid som gått sedan planen antogs kan det konstateras att dess inriktningar fått genomslag i planeringen. Flertalet genomförda och pågående planeringsprocesser syftar till att bygga den existerande staden tätare och mer funktionsblandad i enlighet med översiktsplanens strategier och riktlinjer.

Övergripande mål

Malmö ska vara en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar stad och en attraktiv plats att bo och verka i. De tre hållbarhetsaspekterna samverkar och är ömsesidigt beroende av varandra. Inget av målen kan uppnås utan de andra.

Social balans och goda livsbetingelser innebär ett samhälle som ger förutsättningar för dagens och framtidens medborgare att skapa sig ett gott liv. Ekonomisk dynamik och hållbarhet betyder att staden och dess näringsliv kan utvecklas långsiktigt, skapa värden och ge inkomster och försörjning till malmöborna. Ett resurseffektivt samhälle och ekologisk uthållighet innebär att på lång sikt säkerställa och tillfredsställa människors behov. Natur- och klimatgivna förutsättningar måste beaktas och ekosystemens produktionsförmåga bevaras.

Stadens utmaningar

Malmö står inför flera utmaningar inför framtiden. Det är av avgörande betydelse för Malmös utveckling att skapa en socialt balanserad stad med goda livsbetingelser för alla. Staden ska kunna växa men med minsta möjliga påverkan på miljön – lokalt och globalt.

Malmös utmaningar kan inte mötas med konventionella metoder. Invanda rutiner och riktlinjer behöver ifrågasättas för att den täta, gröna och funktionsblandade staden ska kunna realiseras. Inlåsnings effekter som skapas genom av organisationsstrukturer, finansie-

ringsmodeller, lagstiftning och interna regelverk måste lösas upp för att möjliggöra en mer hållbar stadsutveckling. Nya samverkansformer mellan kommun, stat och andra intressenter behöver utvecklas och medborgarnas delaktighet vidareutvecklas. Prioriteringar i stadens investeringsverksamhet kommer att bli avgörande.

Översiktsplanen ska betraktas i ett långsiktigt perspektiv och en del av det som redovisas kommer med stor sannolikhet att realiseras först relativt långt in i framtiden. Planen ska säkerställa en handlingsberedskap och måste ta höjd för framtiden genom att visa även projekt och ambitioner som ännu inte har en klar finansiering.

Prioriterade inriktningar

Prioriteringar krävs för att generera en robust stadsstruktur som präglas av närhet, som är tät och grön, som fogar samman staden – socialt och fysiskt – och som ger goda förutsättningar för ett livskraftigt näringsliv, och därmed arbetstillfällen. För att bidra till att uppnå miljömålen ska resurssnålhet och energieffektivitet prioriteras, liksom satsningar på förnybar energi och på ett trafiksystem med minimerad miljöpåverkan.

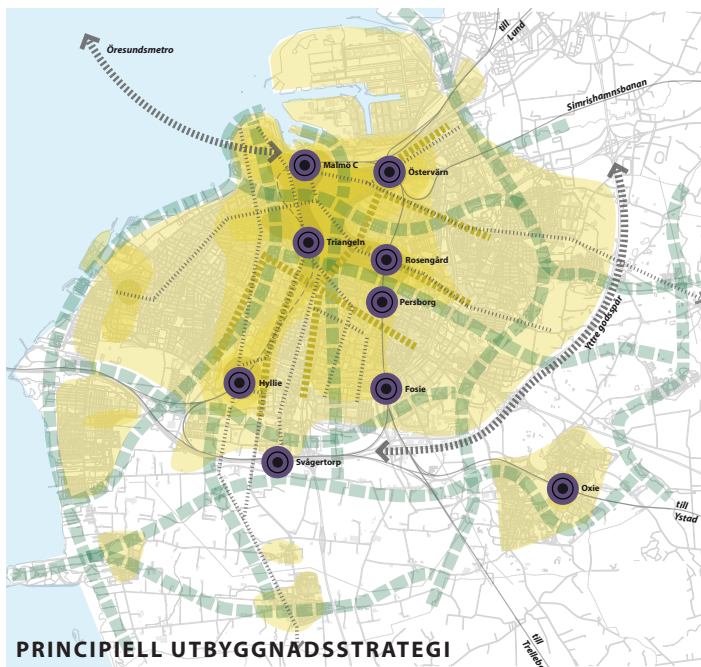
Nära, tät, grön och funktionsblandad stad

En övergripande prioritering är att Malmö främst ska växa inåt, innanför Yttre Ringvägen. Resurser ska sparas genom att bygga staden tätare. Malmö är en stad som kan vara "nära" ur flera olika synvinklar. Den täta staden ska vara flexibel och yteffektiv. Malmö ska byggas som en funktionsblandad stad för ett intensivt och rikt stadsliv. Stadens parker behöver utvecklas för att ge en växande befolkning möjlighet till rekreation och stillhet. Gång-, cykel- och kollektivtrafiken ska utgöra grunden i trafiksystemet.

Regional motor för grön tillväxt och sysselsättning

Tillväxtfrämjande insatser för att bidra till välfärd för malmöborna, fler arbetstillfällen och försörjning har central betydelse för stadens utveckling. Öresundsregionen är en motor för grön tillväxt och en plats där

tillväxt och hög livskvalitet går hand i hand. Köpenhamn-Malmö-Lund ska vara en sammanhängande metropol som skapar ekonomisk dynamik i Öresundsregionen. Malmö ska vidareutvecklas som en attraktiv stad för boende, besökare och företagsetablering. Plats ska ges för ett mångsidigt näringsliv.

Staden som kulturell och demokratisk arena

Stadsrummet är viktigt för en god samhällsutveckling, som gemensam kontaktyta för möten mellan människor och för att stimulera demokrati och delaktighet. Fler mötesplatser behöver skapas och trygghet och jämställdhet i stadsrummet öka. God folkhälsa är en förutsättning för en positiv utveckling, för välfärd och för tillväxt. Att minska skillnader i hälsa inom staden har hög prioritet. Bäst hälsa och välmående finns hos människor som känner sig delaktiga. Staden stärks socialt av medborgares medverkan och det är väsentligt att inom fysisk planering målinriktat verka för ett ökat deltagande i förändringsprocesser.

Strategier för genomförande

Helhetssyn och samsyn krävs för att uppfylla Malmö stads övergripande mål. Samverkan mellan kommunens nämnder, förvaltningar och bolag måste förbättras så att prioriteringar och investeringar sker på ett samordnat, strategiskt och målinriktat sätt. Investeringar ska styras dit de gör mest nytta i ett långsiktigt helhetsperspektiv.

Gränsöverskridande samarbeten, initiativkraft samt brett deltagande är en förutsättning för framgångsrik

stadsutveckling. Statliga insatser kommer att behövas och fler aktörer involveras mer i stadsutvecklingen.

Kommunala finansieringsmodeller kan behöva anpassas, såväl för utbyggnadsprojekt som för finansiering av drift, underhåll och verksamhet. Stadens långsiktiga utveckling måste vara i fokus i varje enskild fråga, snarare än konventioner och hävdvunna metoder.

För att uppnå miljö- och klimatmål samt uppfylla miljö kvalitetsnormer för luft, buller och vatten krävs att många åtgärder vidtas. Översiktsplanen lägger fast långsiktiga övergripande strategier och riktlinjer medan handlingsplaner konkretiserar åtgärder på kort sikt.

Strategier och planeringsriktlinjer

De övergripande målen och prioriterade inriktningarna fordrar att en rad samverkande strategier fullföljs. Strategierna bidrar på olika sätt till ett eller flera av hållbarhetsmålen – de stödjer och förstärker varandra. Flertalet strategier är generellt formulerade och kompletteras av mer detaljerade planeringsriktlinjer kopplade till geografiska områden. Dessa riktlinjer finns i ett digitalt kartverktyg som nås via internet: www.malmo.se/op/karta

LÄSANVISNING

Alla teman griper in i varandra !

Hållbarhetsdimensionerna – sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter – har inte egna separata rubriker utan genomsyrar alla delar. Rubricering och gruppering av strategierna har främst gjorts tematiskt men eftersom många aspekter tangerar och överlappar varandra kan samma ämne, till exempel trafik eller grönska, återfinnas under flera rubriker. För att få en fullständig bild och förstå helheten är det därför nödvändigt att ta del av alla strategierna.

Stadsbyggnadsvision

Framtidens Malmö är en stad som har tagit krafttag för att uppnå högt ställda mål om hållbarhet. En stad med mod. Det känns och syns – i stadens puls och karaktär och i den energi som malmöborna förmedlar. Malmö är Sveriges mest internationaliserade stad. Gator och torg har ett intensivt stadsliv men samtidigt har stadsmiljön blivit märkbart tystare och renare. Malmö är rätt plats att vara för ett innovativt och kreativt näringsliv. Det är en stad som helt försörjs med förnybar energi.

EN STÖRRE STAD MED ETT RIKT STADSLIV

Malmöns befolkning har ökat kraftigt. Staden lockar boende, företag och besökare från hela världen. Fler människor rör sig nu på samma yta eftersom staden blivit tätare bebyggd. Gator och torg har blivit grönnare och fått mer liv och rörelse. Stadsbilden kännetecknas av aktivitet, folkvimmel och möten där kommers och restauranger blomstrar. Malmöns betydelse som syskonstad till Köpenhamn och tyngdpunkt i regionen har stärkts.

Framtidens Malmö har utvecklat en känsla av liten storstad där det är nära till det mesta. Den nära staden är hållbar och resurseffektiv. Närhet ger goda förutsättningar för att gå, cykla och åka kollektivt. Tiden behöver inte jagas – det är enkelt att leva vardagslivet koncentrerat.

EN STAD SOM VÅGAR

I Malmö är hållbarhet en självklar grund för planering och beslut. Eftersom Malmö vågat testa ny teknik är smarta miljömässiga lösningar synliga i hela staden. Staden har länge varit öppen för förändring och nytänkande och här utvecklas hållbara lösningar i samspel mellan företag, medborgare och kommun. Beprövade metoder och synsätt utmanas och i Malmö bejakas förändring.

Malmöns satsning på sociala innovationer har gett genklang och stimulerat till nya företag. Till sammans med ett dynamiskt och nytänkande

näringsliv skapas därmed kontinuerligt en mångfald nya arbetstillfällen.

Modet finns att låta de som ska använda ett område själva arbeta med utvecklingsarbetet. Staden är lyhörd för sina invånares önskemål och anpassar verksamheter efter människors behov. Malmöborna deltar därmed aktivt i stadens utveckling. Lokala initiativ uppmuntras och ger synliga avtryck i stadsbilden.

EN STAD MED GODA LIVSBETINGELSER

Framtidens Malmö har uppnått social balans. Kraftfulla och uthålliga satsningar har gjort staden mer jämlik. Nya lösningar och tankesätt har bejakats och stadens skiftande och mångfacetterade prägel stärkts. Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö har utgjort ledstjärna i det lokala hållbarhetsarbetet.

Stadens mångfald har tagits tillvara och skapat en av norra Europas mest stimulerande och kreativa miljöer. I Malmö är det lätt att vara olika. Här finns det plats för alla och en flexibilitet att klara nya utmaningar. Genom kulturen – konsten och musiken, litteraturen och bildningen, sport och idrottsaktivitet, nyskapande och bevarande – ges förutsättningar för ett kulturellt rikt liv med hög livskvalitet för malmöborna. Stadsrummen är inkluderande och skapar trygghet, tillit och trivsel.

Barnen i Malmö växer upp i en utvecklande och stimulerande miljö – nära parker och naturområden att utforska och där man kan utveckla motorik och koordi-

nation. Barnen kan röra sig säkert till kompisar och skola. På ett innovativt sätt har behovet av förskolor och fritidsaktivitet beretts plats i den täta staden genom att flera olika funktioner ryms i komplexa gröna byggnadsvolymer. Ett välutvecklat samutnyttjande gör att platser som tidigare låg öde stora delar av dygnet istället är tillgängliga och sjuder av liv under de flesta av dygnets timmar.

EN STAD MED BOSTÄDER FÖR ALLA

Framtidens Malmö har ett rikt och varierat utbud av bostäder som motsvarar malmöbornas behov och efterfrågan. Stadens bostadsutbud lockar människor att flytta till Malmö från när och fjärran. Nya attraktiva bostadskvarter har växt fram i hela staden, såväl längs kusten som i de östra och södra utkanterna.

Malmö har ett allsidigt bostadsbestånd med olika upplåtelseformer, bostadsstorlekar, hustyper och i varierande prisnivåer som gör det möjligt för hushåll med olika förutsättningar att flytta till eller inom staden allt eftersom hushållet förändras. Ingen är hemlös i Malmö.

Tillsammans med bostadsmarknadens aktörer arbetar Malmö stad så att bostadsbyggandet sker i takt med befolkningsökningen. Stadens välfungerande bostadsmarknad är grundläggande för Malmös roll som regional motor med en växande arbetsmarknad.

Utemiljöer håller god kvalitet i alla Malmös bostadsområden. Stadens grönska ger hälsosamma och trivsamma bostadsmiljöer som kan användas på

en mångfald av sätt. Bostäder, handel samhällsservice och arbetsplatser blandas vilket skapar en trygg och attraktiv stadsmiljö.

I många av Malmös bostadsområden har bebyggelsen kompletterats med nya hus av varierande slag. Ett bredare utbud av bostadstyper har därmed skapat större möjligheter att bo kvar i samma stadsdel när man behöver en större eller mindre bostad. All ny bebyggelse är sedan länge "nollenergihus".

EN GRÖNSKANDE STAD

Malmö har blivit påtagligt grönare. Staden har fått nya gröna stadsrum och stora parker. Många gaturum har fått ny eller återskapad grönska. Torg och stadsrum präglas av grönska. Gröna tak och gröna väggar är vanliga inslag i stadsbilden.

Nya platser för stillhet och eftertanke har skapats – tysta platser, avstressande gröna rum. I tättbebyggda kvarter finns plats för vatten, grönska, spontanodling och för möten. En tillåtande och stödjande attityd från stadens sida gör att medborgarinitiativ för att öka grönskan i stadsrummen är vanliga och uppskattade.

I Malmö ryms en rik biologisk mångfald både bland arter och i naturmiljöer. Utbytet mellan stad och landsbygd har ökat och jordbrukslandskapet är en plats för småföretagande. Jordbruket bedrivs med ekologiska förtecken och omlandet utgör en tillgång för lokal produktion av livsmedel. Sammantaget är Malmö en stad där ekosystemets tjänster kommer både människa och natur till godo.

EN SAMMANLÄNKAD STAD

I framtidens Malmö har barriärer mellan stadsdelar brutits och gränser har suddats ut. Nya stråk har gett nya rörelsemönster och staden har därmed sammanfogats, både socialt och fysiskt – och fler möjligheter finns till möten mellan människor från olika platser i staden. Flera av de stora infartsleder som tidigare utgjorde barriärer mellan stadsdelar har byggts om till stadshuvudgator med hus, butiker och trottoarer.

Malmö är en av världens främsta cykelstäder med ett heltäckande och säkert cykelvägnät som är användbart för såväl liten som stor. Elbussar och spårvagnar tar plats på gator där bilar tidigare dominerade. Bilarna i staden är tysta och rena. Andelen resor med bil har minskat och i stora delar av stadskärnan sker fordons- trafiken på de oskyddade trafikanternas villkor.

Amiralsstaden har utvecklats kring Rosengårds station. Det har blivit en sammanlänkande stadsdel som erbjuder goda livsmiljöer för barn och vuxna i de kringliggande områdena.

EN STAD VID VATTEN

Staden har mer och mer vänt sig mot havet. Varvsstaden och Nyhamnen är nya stadsdelar som erbjuder upplevelserika vattennära miljöer för boende, arbetsplatser och besökare. Nyhamnen har utvecklats till en tättbebyggd och pulserande plats och dess karakteristiska skyline kompletterar Malmös allt taggigare siluett.

Kusten har tagits tillvara för många olika typer av fritidsaktiviteter. Här erbjuder Malmö allt ifrån flanerande, bad, båtliv och fritidsfiske såväl i absoluta citylägen som längs Riberborgsstranden och i naturreservaten vid kusten söder om Brofästet.

Vattnet i Malmös kanaler är rent. Det finns gångstråk nära vattnet längs kanalerna med attraktiva mötesplatser av olika karaktär.

Runtom i staden finns grönska, regnträdgårdar och svackdiken som vid kraftig nederbörd används för att fördröja vattenmassor så att bebyggelsen inte skadas. Längs kuststräckan byggs skydd mot havsnivåhöjning med minsta möjliga påverkan på natur- och kulturmiljövärden.

EN FÖRETAGSAM STAD MED NÄRHET TILL OMVÄRLDEN

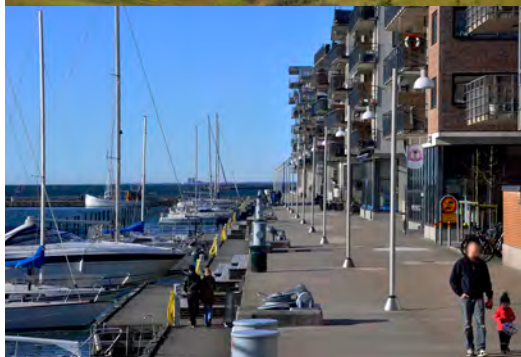
Framtidens Malmö har allt mer närmats sig kontinenten och är en självklar del av det kontinentala Europa. En fast förbindelse över Fehmarn Bält och höghastighets-

tåg som passerar Malmö C och Kastrup på väg mot Hamburg har ytterligare utökat regionen. Den nya Öresundsmetron mellan Malmö och Köpenhamn gör det ännu lättare att resa mellan städerna. Gränshinder har tagits bort och Malmö är en naturlig förlängning av den danska huvudstaden. Kastrups flygplats har fått ökad internationell betydelse. En fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör bidrar ytterligare till att knyta Malmö och Skåne närmare Danmark.

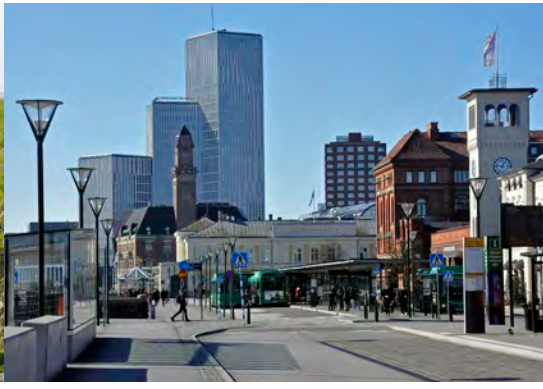
I Malmö har nya stationer tillkommit på Kontinentalbanan och därmed knyter tågtrafiken samman Malmös östra och västra delar. I dessa nya stationslägen har många nya kontor och andra arbetsplatser etablerats. Snabbspårväg söderut förbinder Malmö med Falsterbonäset. Hyllie är fullt utbyggt och sträcker sig ända till Yttre Ringvägen med en tät och blandad bebyggelse där kunskapsintensiva företag samsas med bostäder.

Norra Hamnen är ett logistiknav för hela regionen och distribuerar varor till och från hela världen. Genom så kallad industriell symbios samnyttjar företagen i hamnområdet energi- och materialöverskott i en lokal cirkulär ekonomi. Staden Malmö är helt försörjd med förnybar energi som vindkraft och solenergi.

Malmö är ett starkt tillväxtcentrum i Öresundsregionen. Att finnas i Malmö är att finnas i rätt sammanhang för många företag och antalet huvudkontor och andra strategiska etableringar ökar ständigt. Det mångsidiga näringslivet bygger i hög utsträckning på grön teknologi och innovativt entreprenörskap, media- och upplevelseindustri. Besöks- och evenemangsnäringsarna frodas. Stora evenemang – sport och musik med världsartister – avlöser varandra på Malmös arenor och scener. Malmö Universitet och närheten till ESS-anläggningen i Lund lockar forskare från hela världen. Malmö präglas av gränsöverskridande möten som föder nya idéer – mellan kulturer och mellan generationer.

Övergripande mål och prioriterade inriktningar

Malmö ska vara en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar stad och en attraktiv plats att bo, besöka och verka i. Ett mål med hög prioritet är att förstärka den ekonomiska basen för malmöbornas försörjning. Malmö ska vara motor i regionen som tillsammans med Köpenhamn och Lund utvecklar konkurrenskraft och grön tillväxt. En väl fungerande bostadsmarknad som kan erbjuda ett brett och varierat utbud av attraktiva bostäder har avgörande betydelse för Malmös utveckling.

Översiktsplanens roll i kommunens målstyrning

Översiktsplanens övergripande mål utgår från och samverkar med de av kommunfullmäktige formulerade målen. Kommunfullmäktigmålen konkretiseras i översiktsplanen mot stadsbyggnadsfrågor genom tre prioriterade inriktningar och vidare till strategier och riktlinjer. På ett operativt plan speglas denna målkedja även genom nämndsmål och nämndsåtaganden.

ÖVERGRIPANDE MÅL:

Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad

Malmö ska vara en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar stad och en attraktiv plats att bo, besöka och verka i. De tre hållbarhetsaspekterna samverkar och är ömsesidigt beroende av varandra.

Målet är ett samhälle som ger förutsättningar för dagens och framtidens medborgare att skapa sig ett gott liv. Det handlar om grundläggande behov som arbete och försörjning, att ha en bostad, möjlighet att få en god utbildning, känna sig trygg och ha tillgång till bra vård. Det handlar även om aspekter av livet som att delta i demokratiska processer, känna sig delaktig i ett sammanhang, ha möjlighet att delta i kulturella aktiviteter och uttrycka sig kreativt.

Malmös näringsliv ska kunna utvecklas långsiktigt för att skapa värden och ge inkomster och försörjning till malmöborna. I en föränderlig värld är det öppenhet för nya behov, utbildning och forskning, kreativitet, entreprenörsanda och risktagande som ger förutsättningar för nya näringar att växa fram. Företag ska ha goda villkor att verka och utvecklas i Malmö och det ska vara attraktivt att flytta verksamheter hit.

Miljöaspekter ska alltid ha hög prioritet när den hållbara staden planeras. Ett fundamentalt mål är att på lång sikt säkerställa och tillfredsställa människors basbehov vilket innebär att natur- och klimatgivna förutsättningar ständigt måste beaktas för att en hållbar stad ska kunna utvecklas. Att långsiktigt bevara ekosystemens produktionsförmåga och att inte utsätta naturen och människors hälsa för negativ miljöpåverkan är också grundläggande.

Inget av hållbarhetsmålen kan uppnås utan de andra. Utan fungerande ekosystem finns inga förutsättningar att nå ekonomisk och social hållbarhet. Att

utveckla ekologiskt hållbara system och strukturer kräver goda ekonomiska villkor. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att skapa arbetstillfällen vilket ökar den sociala hållbarheten. Stor differens i livsvillkor mellan invånarna inverkar negativt på den ekonomiska situationen och en stad i social obalans kommer med tiden att förlora sin attraktivitet. Att ta tillvara stadens sociala kapital bidrar till ekonomisk tillväxt. Satsningar på ekologisk hållbarhet kan fungera som motor för social hållbarhet.

PRIORITERAD INRIKTNING:

Regional motor för grön tillväxt och sysselsättning

Tillväxtfrämjande insatser för att bidra till välfärd för malmöborna, fler arbetstillfällen och försörjning är av avgörande betydelse för stadens utveckling. Att stärka Malmös attraktivitet som en stad att bo och verka i och att skapa utrymme för ett mångsidigt näringsliv och för utbildning och forskning har hög prioritet.

FÖRSTÄRK ÖRESUNDSREGIONEN SOM MOTOR FÖR GRÖN TILLVÄXT

Öresundregionen ska vara en motor för grön tillväxt och en plats där tillväxt och hög livskvalitet går hand i hand. Köpenhamn-Malmö-Lund ska vara en sammanhängande metropol som skapar ekonomisk dynamik i både Öresundregionen, Sverige och Danmark. Samarbetet mellan Malmö stad och Lunds kommun ska fördjupas bland annat genom gemensamt visions- och utvecklingsarbete. I ett större regionalt sammanhang ska Öresundregionen dra nytta av Fehmarn Bältförbindelsen och utveckla ett samarbete med Hamburg.

Att planera för ytterligare fasta förbindelser över Öresund är angeläget för att säkra regionens långsiktiga utvecklingsmöjligheter. Ett samarbete med Köpenhamn kring en Öresundsmetro har startat. För Malmö och regionen är det viktigt att verka för god anknytning med höghastighetståg till kontinenten.

Malmö har en viktig roll som tyngdpunkt i södra Sverige och är en betydande nod i arbetsmarknadsregionen som i hög grad försörjer omlandet med arbetsplatser. Regional tillväxt utan negativa konsekvenser för klimat och miljö förutsätter att bostäder och arbetsplatser huvudsakligen lokaliseras till goda kollektivtrafiklägen. Malmö är också beroende av ett stort omland för transporter av livsmedel, varor, råmaterial, avfall och energi. För att öka tillgängligheten behövs satsningar och investeringar för en utbyggd infrastruktur, internt inom staden och utåt. Sammantaget ska Malmö vara fysiskt lätt tillgänglig och lätt att nå från omvärlden.

FORTSÄTT ATT BYGGA ATTRAKTIV STAD

En rad olika faktorer ska bidra till att vidareutveckla Malmö som en attraktiv stad för boende och besökare och för ett mångsidigt näringsliv att etablera och driva företag i. Malmös attraktionskraft, ekonomiska och sociala utveckling är i hög grad beroende av en väl fungerande bostadsmarknad som kan erbjuda ett brett och varierat utbud av attraktiva bostäder. Bostadsförsörjningen ska säkerställa att tillräckligt många bostäder byggs för att uppfylla malmöbornas och inflyttades behov.

Att tillgodose stadens behov av barnomsorg har hög prioritet. Tillgång till och kvalitet i skolor är oundgängligt för att fler unga ska genomgå högre utbildning som ger arbete och försörjning. Bra skolor bidrar dessutom till Malmös dragningskraft och utbildningssystemen är på alla nivåer synnerligen betydel-

sefulla såväl för social bärkraft som för en långsiktig näringslivsutveckling. Malmö universitet ska ges goda förutsättningar att expandera på centralt belägna platser.

En attraktiv stad är en stad som ger miljöfrågorna hög prioritet. Av de fram-synta satsningar som i Malmö gjorts på miljö- och klimatområdet ska erfarenhet dras och ett fortsatt framgångsrikt miljöarbete ska byggas på kreativt utvecklingsarbete för att göra Malmö till en sund livsmiljö för människor och företag.

Malmöns attraktivitet ska ytterligare gynnas genom att arkitektur och stads-miljö håller hög kvalitet, något som även främjar tillväxt, skapar urbant och eko-nomiskt värde och som förmedlar kulturell, social, ekonomisk och miljömässig utveckling. Viktiga aspekter av den attraktiva staden är också grönskande stads-miljöer och ett trafiksystem som prioriterar människor.

GÖR PLATS FÖR ETT MÅNGSIDIGT NÄRINGS LIV

Malmö ska vara ett regionalt tillväxtcentrum där företag tryggt kan göra sina investeringar. Det är väsentligt att Malmö kontinuerligt kan tillgodose lokal- och markbehov för företag, såväl för småföretag som internationella storföretag som önskar etablera sig i Malmö eller utöka sin verksamhet. Ett varierat utbud av etableringsmöjligheter på lättillgängliga platser ska erbjudas institutioner och före-tag inom kommunen.

Ett viktigt inslag är en dialog med näringslivet – såväl för att förmedla sta-dens långsiktiga visioner som för att lösa konkreta frågor i samband med etable-ringar och företagslokaliseringar. Den fysiska planeringen ska stå för både stabili-tet och föränderlighet.

Huvuddelen av Malmöns arbetsplatser finns i det som kan kallas ”den blan-dade staden” tillsammans med bostäder och andra funktioner. Det är stadsinte-grerade näringsgrenar, ofta kunskapsintensiva och kreativa branscher, som ökar mest i sysselsättning och de goda expansionsmöjligheter för denna typ av funk-tioner som finns i Malmö ska värnas. Malmö stad ska stödja entreprenörskap och innovation och öppenhet för nya kunskaper och idéer ska ge näringslivet lång-siktigt goda utvecklingsmöjligheter. Marknadsföringen av Malmö i tillväxt-sammanhang ska fokusera på ett antal profilområden: cleantech, life science, nya media, besöksnäring, handel, logistik samt huvudkontor. Malmö ska ytterligare stärka sin roll som utbildnings- och forskningsstad i regionen.

Det är samtidigt viktigt att skapa utrymme för mer ytkrävande företag och plats för verksamheter som av olika anledningar inverkar störande på omgivningen men som bidrar till att skapa arbetstillfällen i Malmö.

PRIORITERAD INRIKTNING:

En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

En övergripande prioritering är att Malmö främst ska växa inåt, innanför Yttre Ringvägen. Staden kan därmed få en rumslig organisation som främjar möten mellan människor, som bidrar till att minska Malmös miljöbelastning och som ökar attraktiviteten. Att i huvudsak växa inåt är en robust strategi eftersom byggandet kan anpassas efter behoven, det vill säga produktionen kan minska eller avstanna utan komplikationer. En stad som breder ut sig riskerar att stå halvvägg om förutsättningarna skulle förändras. Att växa inåt minskar behovet av att ta jordbruksmark – en av kommunens viktigaste naturresurser – i anspråk.

SPARA RESURSER GENOM ATT BYGGA STADEN TÄTARE

God fysisk planering innebär att stadens miljöbelastning, klimatpåverkan och resursanvändning i hög grad kan styras. Att bygga staden tätare gör den mer resurs- och energieffektiv än en gles och utbredd. Malmöbornas möjligheter att välja en hållbar livsstil kan underlättas.

Genom att fortsätta bygga tätare i den existerande staden förbättras förutsättningarna för att skapa ett resurseffektivt transportsystem som bidrar till att fler malmöbor väljer trafikslag med liten miljöpåverkan som att gå, cykla eller åka kollektivt och därmed till att minska bilberoendet. Trafikplaneringen är ett strategiskt medel att förverkliga målen och den ska bidra till att skapa en resurssnål, koncentrerad stad som kan fogas samman strukturellt och socialt. Ett miljöanpassat trafiksystem bidrar till att mindre naturresurser och energi tas i anspråk och till mindre utsläpp av luftföroreningar.

Existerande och ny infrastruktur – vägar, ledningsnät och andra tekniska försörjningssystem utnyttjas effektivare i en tät stad. Nya ekonomiska värden kan skapas genom att byggmöjligheterna ökar inom en given yta.

BYGG FÖR NÄRHET

Malmö är en stad som kan vara "nära" ur flera olika infallsvinklar; en stad nära kontinenten, en stad nära metropolen Köpenhamn, en stad nära havet och landsbygden. Det är kvaliteter att bygga vidare på. Den täta staden ska byggas med flexibilitet, multifunktionalitet och yteffektivitet som ledstjärnor.

Malmö ska vara en stad med nära tillgång till samhällsservice av olika slag. All planering ska sträva efter att lokalisera offentlig service nära bostäder. Att prioritera plats för förskolor och skolor, såväl i den existerande staden som i utbyggnads- och omvandlingsområden, är viktigt. Tillgången till mark är dock begränsad och det krävs nytänkande och ifrågasättande av konventionella lösningar för att säkerställa utrymme för samhällsfunktioner som behöver stor plats.

En tätare stad bidrar till att kommersiell service och handel kan finnas nära människors bostäder. Handel och annan utåtriktad verksamhet behöver i högre grad lokaliseras i nära anslutning till bostäder, vid huvudgator och kollektivtrafik-knutpunkter. Ny bebyggelse, fler bostäder och arbetsplatser i anslutning till befintliga bostadsområden bidrar till att öka underlaget för kommersiell och offentlig service. I flera stadsdelar finns torg och centra med tidstypiska kvaliteter som i flera fall för en tynande tillvaro med små kommersiella möjligheter. Det kan förbättras med ett ökat lokalt kundunderlag. Småskalig service nära bostäder har påtaglig betydelse för det sociala livet och för jämställdheten; det är en urban kvalitet att värna. Ny etablering av externa handelscentra ska undvikas.

En tätare stad ska inte vara en mindre grön stad, tvärtom. Förtätning med grönska kan ske på olika sätt. Närhet till grönskande stadsrum ska öka och med fler människor på samma yta behövs både nya stora och små parker och utveckling av de nuvarande. Parker ska ligga lättillgängliga och integrerade med bostäder, inte i överblivna ytor mellan bebyggelseenkla-ver eller i "grönst-råk" längs trafikleder.

Närhet innebär också närproducerad energi. På sikt ska Malmös energi- och transportsystem försörjas enbart med förnybara energikällor – i första hand lokalt producerade – och kännetecknas av effektiv och säker energianvändning.

BYGG BLANDAD STAD FÖR ETT RIKT STADSLIV

Den täta staden ska bli mer funktionsblandad genom att kompletteras med funktioner som saknas, exempelvis arbetsplatser i bostadsområden. När fler människor bor och arbetar på samma yta ökar underlag för service, handel och nöjen. Fler invånare kan bidra till ett rikare stadsliv med intensitet, liv och rörelse. Det bidrar i sin tur till stadens attraktivitet och trygghet.

En mer tätbebyggd stad ger möjlighet att åstadkomma ett bredare utbud av olika bostadstyper och boendeformer i befintliga områden. Inom Malmö finns påtagliga sociala skiktningar, något som delvis har sin orsak i hur olika bostadstyper och upplåtelseformer är fördelade i bostadsbestånden. För att stärka den sociala hållbarheten ska stadsdelar med ett ensidigt bostadsutbud kompletteras med fler boendeformer så att en blandning av hushållstyper åstadkoms.

PRIORITERAD INRIKTNING:

Staden som kulturell och demokratisk arena

Stadsrummets betydelse som gemensam kontaktyta för möten mellan människor och för att stimulera demokrati och delaktighet ökar i takt med att samhället på olika sätt blir allt mer fragmenterat. Planeringen ska med ett helhetsperspektiv på staden verka för det offentliga rummet som demokratisk arena – genom utformning och placering av torg, parker, gator och andra funktioner och genom att alltid beakta aspekter som jämställdhet, trygghet, tillgänglighet, folkhälsa och rättvisa.

SKAPA FLER OCH BÄTTRE MÖTESPLATSER

Att planera för ett mer socialt sammanhållet Malmö har hög prioritet. Det främjas av fler rörelser mellan olika delar av staden, fler och bättre mötesplatser. Genom att bryta barriärer, förstärka stråk och skapa nya målpunkter och attraktioner kan staden knytas samman socialt. Det är viktigt att det finns ett brett utbud av platser och lokaler för kulturell aktivitet jämnt fördelat över hela Malmö. Offentliga mötesplatser – parker, torg, idrotts- och lekplatser, bibliotek, museer med mera – fyller viktiga funktioner. I samband med att ny bebyggelse tillkommer utanför innerstaden ska områdena kompletteras med fler och bättre fungerande allmänna ytor, parker och stadsrum, mer arbetsplatser och kommersiella lokaler.

Att konfronteras med olika tankar, idéer, livsstilar och kulturyttringar ger människor inspiration till att utveckla nya tänkesätt, ny kunskap, nya tjänster och produkter. En stadsmiljö som stödjer olikhet och oplanerade möten kan bidra till en dynamisk och långsiktigt livskraftig ekonomi. Möten måste präglas av tolerans och tillit – såväl människor emellan som mellan invånare och myndigheter.

Hela staden ska göras lätt tillgänglig för alla grupper i samhället oavsett funktionsnedsättning. Det ska vara möjligt att nå hela staden och dess olika attraktioner genom att åka kollektivt, gå eller cykla, eller med bil om det är nödvändigt. Genus- och mångfaldsaspekter ska beaktas vid planering och utformning av nya mötesplatser.

ARBETA FÖR TRYGGHET OCH JÄMSTÄLLDHET I STADSRUMMET

På en övergripande stadsbyggnadsnivå sammanfaller strategier för trygghet och jämställdhet i hög grad med strategin att bygga en tätare, funktionsblandad stad. Nyttjandet av staden ska bli mer jämställt. Kvinnor och män använder staden olika, vilket behöver synliggöras och belysas i all planering. Exempelvis tenderar män att köra mer bil än kvinnor, kvinnor går, cyklar och åker kollektivt mer än män. Kvinnor känner sig i högre utsträckning otrygga i det offentliga rummet. Jämställdhetsperspektiv ska finnas med i arbetet för att uppnå trygghet i stadsmiljön som ger varje kvinna och man, flicka och pojke rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet. Syftena är främst att befolka stadsrummen, öka människors rörelser i staden, minska trafikens barriäreffekter samt göra stadens rum tydliga, överskådliga och orienterbara.

Vardagliga rörelser i staden sker främst på och längs gator. Trafikmiljöer och gaturum ska vara attraktiva platser för såväl rörelse som vistelse. Gator ska vara naturliga etableringsstråk för handel i bebyggelsens bottenplan och gator ska utformas så att korsande rörelser och samband underlättas. Det finns ett påtagligt värde i att gaturummen får en estetisk utformning som speglar stadens mål om en attraktiv och hållbar stad. Mer träd och grönska i gatumiljön minskar buller, ger skugga och bidrar till bättre luftkvalitet och en bättre miljö att vistas i.

Attraktiva gaturum inbjuder till lägre och jämnare hastigheter och förbättrar samspelet med andra i trafiken, minskar säkerhetsrisker och utsläpp till närmiljön. Malmö ska vara en trafiksäker stad där alla kan förflytta sig på ett tryggt sätt med speciell omtanke om funktionshindrade, äldre och barn. Inriktningen är att dämpa trafikens tempo.

Malmö präglas av en geografisk närhet mellan stadsdelar av olika karaktär men har samtidigt många påtagliga barriärer som skiljer av närbelägna stadsdelar. De förstärker ibland även mentala skiljelinjer och bidrar till en mer uppdelad stad. Stadens olika delar behöver länkas samman bättre för att skapa förutsättningar för ett mindre segregat Malmö. Genom att bygga om infartsleder

och andra stora huvudgator till stadshuvudgator kan barriärverkan minska och upplevda avstånd mellan stadsdelar brytas.

VERKA FÖR EN HÄLSOSAM STAD

God folkhälsa är en förutsättning för en positiv samhällsutveckling, för välfärd och för tillväxt. Att minska skillnaderna i hälsa inom staden har hög prioritet. Ur ett stadsbyggnadsperspektiv handlar detta om att skapa förutsättningar för goda livsvillkor men också att underlätta för en god livsstil. Att motverka trångboddhet är en annan viktig aspekt likväl som att uppnå en bostadsmarknad som erbjuder bostäder till rimliga priser för alla.

Ett mångsidigt utbud av mötesplatser, grönskande stadsrum och parker, natur-, och rekreationsområden, fritids- och idrottsanläggningar – som ger möjlighet till rekreation, idrott och lek för alla åldrar och grupper i samhället – ger förutsättningar för god hälsa och välfärd. Alla samhällsgrupper ska ha samma villkor genom närhet till stora parker, oavsett boendeform eller stadsdel. Tillgång till parker inom korta avstånd ger upphov till ökad fysisk aktivitet som i sin tur ger minskad risk för flera livsstilsrelaterade sjukdomar och förbättrad mental hälsa. Inte minst för stadens barn är utemiljön en betydelsefull del av vardagen vilken har stor inverkan på barns sociala, fysiska/motoriska och mentala utveckling.

Planeringen ska också bidra till minskade luftföroreningar och ge goda möjligheter att välja cykel eller att gå istället för bil, till exempel genom ett utökat nät av cykelvägar och säkra, trygga skolvägar. Områden med låga bullernivåer är sällsynta och behöver bli fler. Fler träd i stadsrummen kan bidra till bättre mikroklimat och luftkvalitet.

BIDRA TILL DELAKTIGHET

Bäst hälsa och välmående finns hos människor som känner sig delaktiga och har stöd från sin omgivning. Det är viktigt att stadens invånare känner sig som en del av ett sammanhang, oavsett om det gäller sin umgängeskrets, sitt bostadskvarter eller sin stad. Den fysiska planeringen kan påverka graden av medverkan genom grannskapets utformning och genom att målinriktat verka för ett ökat deltagande i planeringsprocesser. Staden stärks socialt av medborgares medverkan. Känslan av tillhörighet och ansvar för närmiljön ökar. Malmö stad ska aktivt främja såväl informella processer som deltagande i formella planprocedurer.

Genomförande av översiktsplanen

Hela Malmö stads organisation bär gemensamt ansvar för att översiktsplanens strategier och planens intentioner förverkligas. Utökad samverkan mellan nämnder, förvaltningar och bolag krävs. Konventionella metoder och invanda rutiner måste ifrågasättas. Existerande riktlinjer, normer och regelverk behöver i en del fall omprövas för att möjliggöra en hållbar stadsutveckling. Nya finansieringsmodeller, insatser av staten och andra aktörer kommer att behövas och fler måste involveras i stadsutvecklingen.

Prioritering och styrning

All fysisk planering ska förhålla sig till översiktsplanens prioriterade inriktningar och strategier. Ett framgångsrikt genomförande av översiktsplanen kräver nära samverkan mellan såväl alla kommunens nämnder och förvaltningar som med externa aktörer och stadens invånare. Översiktsplanen ger gemensamma målbilder som är nödvändiga för att alla ska sträva mot samma mål och att olika tolkningar ska undvikas.

Genom målstyrning som stödjer och styr beslutsprocesser, prioriteringar och investeringsstrategier kan förutsättningar skapas för att framgångsrikt genomföra översiktsplanen.

AVVÄGNING OCH PRIORITERING

För att uppnå en tät, resurssnål och funktionsblandad stad som är socialt sammanhållen krävs i hög grad helhetssyn och samsyn. Den långsiktiga nyttan och ett holistiskt perspektiv på stadens utveckling måste prioriteras när olika intressen ska vägas mot varandra.

Att möta den växande stadens behov av bostäder, arbetsplatser och samhällsservice har högst prioritet. Att samtidigt göra staden grönare, mer hälsosammare och skapa stadsmiljöer av god kvalitet kräver att olika funktioners ytanspråk måste jämkas samman. Den täta och gröna staden kan endast realiseras på bekostnad av stadens hårdgjorda ytor.

Avvägningar mellan särintressen blir svårare och behovet av sammanjämkning större när staden blir tätare. Sektorsriktlinjer behöver vara flexibla för att kunna anpassas till olika situationer. Det kan krävas mod att utmana rådande förhållanden. Det är viktigt att den kommunala organisationen på alla nivåer anammar ett synsätt som i varje enskild fråga sätter stadens utveckling på lång sikt i fokus. Isolerat kan ett visst val framstå som naturligt och rätt men satt i ett större sammanhang kan det visa sig att andra alternativ bättre stödjer stadens övergripande mål. Samtidigt krävs i alla situationer ekonomisk hushållning och finansieringsmodeller med långsiktighet och helhetssyn.

När intressen är motstridiga, exempelvis olika ytbehov som ska tillgodoses, och det till synes omöjliggör projekt som ligger i linje med prioriterade inriktningar, blir kompromisser nödvändiga. Att istället låta staden bre ut sig över omlandet har flera negativa konsekvenser och är därför inte att betrakta som ett bättre alternativ.

ÖVERSIKTSPLANENS MÖJLIGHETER OCH BEGRÄNSNINGAR

Översiktsplanen ger vägledning och strategiska inriktningar i syfte att Malmö ska vara en attraktiv och långsiktigt hållbar stad. Planen är kommunens viktigaste långsiktiga styrinstrument. Samtidigt är utvecklingen beroende av en lång rad faktorer som kommunen inte har rådighet över. För att planen ska få så stor påverkan som möjligt är det viktigt att dess inriktningar får genomslag i alla planeringsprocesser inom kommunen.

För att realisera och fullfölja översiktsplanen fordras följduppdrag och operativa handlingsplaner av olika slag. Arbetet med planen bör därtill följas upp genom nämndsmål, åtaganden och årsanalyser inom kommunen. För att bli mer verkningsfull kan översiktsplanen stödjas organisatoriskt, exempelvis genom en utvecklad investeringsstyrning. Nuvarande kommunala organisationsstruktur kan behöva kompletteras för att lösa de utmaningar som finns i dagens samhälle, exempelvis genom geografiskt baserade insatser som leder till territoriellt agerande, snarare än sektoriellt, kopplat till ekonomisk programstyrning. Genom kraftsamling av resurser, tydlighet och fokus ges bättre möjligheter att uppfylla översiktsplanens inriktningar och därmed kommunfullmäktiges mål.

MÅLKONFLIKTER

Det kan finnas målkonflikter mellan olika strategier i översiktsplanen. I de flesta fall är dessa konflikter möjliga att lösa genom helhetssyn, samverkan och kompromisser. I flera fall ligger konflikterna dock mindre inom översiktplanen och mer mellan översiktsplanen och konventionellt tänkande, otidsenliga riktlinjer och regelverk, sektorsiserade finansieringsstrukturer med mera. Konventioner, hävdvunna metoder och interna riktlinjer måste ifrågasättas. Även existerande normer, regelverk och lagstiftning kan behöva omprövas för att möjliggöra en hållbar stadsutveckling.

Målkonflikter kan finnas mellan kvantitet och kvalitet och mellan olika typer av markanvändning och utrymmesbehov. En diskussion om huruvida alla funktionskrav och mått alltid måste uppfyllas optimalt eller om det är godtagbart att uppnå "gott nog" – för att sammantaget uppnå en hållbar stadsutveckling – är viktig att föra kontinuerligt.

Ekonomiska aspekter

När staden växer krävs stora investeringar för infrastruktur och samhällsservice av olika slag, anläggning av gator och parker med mera. Detta gäller oavsett om staden växer inåt eller breder ut sig över omlandet. Ur vissa aspekter kan en glest utbredd stad framstå som kommunalekonomiskt mer fördelaktig och enklare att genomföra. Att bygga staden tätare kan innebära komplexa genomförandeprocesser och i vissa avseenden mer kostnadskrävande lösningar. Utifrån ett helhetsperspektiv har den täta staden dock fler fördelar och är både samhällsekonomiskt och kommunalekonomiskt mer resurseffektiv. Att kostnader för vissa yteffektiva lösningar kan bli höga i enskilda fall måste därför tillåtas och acceptans ges för ökade drifts- och underhållskostnader som uppkommer i en tätare stad där fler människor nyttjar infrastruktur, lokaler och allmänna platser. Kortsiktiga ekonomiska bedömningar måste vägas mot alternativet, det vill säga att bygga ut staden utåt.

SAMUTNYTTJANDE

För att skapa den nära, täta och gröna staden krävs samutnyttjande av mark och resurser. Varje investering i den täta staden måste utföra flera funktioner och tillskapa flera nyttor. En förutsättning för att realisera översiktsplanen är därför

att kommunens organisatoriska och finansiella strukturer fungerar optimalt och verkar i samma riktning. Flera olika budgetar berörs, men om dessa inte har inbördes relationer kommer samutnyttjande att vara svårt eller omöjligt att realisera. Finansieringsmodeller som bidrar till incitament för att se helheter vid beslut och som möjliggör effektivt mark- och lokalutnyttjande behöver implementeras. Därmed kan synergieffekter, långsiktigt goda lösningar och samhälls-ekonomiska besparingar uppnås. En synkronisering med kommunens investeringsstyrning, där programstyrning och ökad samverkan tillsammans med lokal stadsutveckling bidrar till att realisera översiktsplanens intentioner.

En gemensam färdriktning

Gemensamma, tydliga och realistiska målbilder är en förutsättning för att alla kommunens nämnder och förvaltningar ska kunna ta ansvar för översiktsplanens genomförande. Fördjupade samarbeten över sektors- och förvaltningsgränser behöver ständigt stimuleras och vidareutvecklas. Gemensamma nytto- och konsekvensanalyser samt erfarenhetsåterföring inom och mellan de kommunala förvaltningarna kommer att leda till bättre resultat på lång sikt. I ett hållbart samhälle behövs en öppenhet för förändringar, flexibilitet och anpassningsförmåga samt inte minst mod att ta svåra beslut. Därför behövs småskalig, experimentell planering för att kunna prova nya lösningar snabbare och mer flexibelt.

Bred och gränsöverskridande samverkan med deltagande från många aktörer – region, stat, näringsliv, intresseorganisationer och medborgare – är en förutsättning för att framgångsrikt möta dagens komplexa utmaningar i samhället. Byggherrar och fastighetsägare måste medverka i tidiga skeden i alla slags planeringsprocesser. Därmed kan initiativkraft tillvaratas och förutsättningar ges för kreativa lösningar och lokalt engagemang med reellt medborgarinflytande.

DEMOKRATISKA PROCESSER OCH DELAKTIGHET

Deltagande av malmöbor med olika behov och intressen i informella och formella planeringsprocesser borgar för bättre förankring och långsiktighet. Strategier för att få fler att engagera sig i demokratiska processer kring stadsbyggande behövs liksom arenor där människor kan agera och samverka. Förändringar av existerande bostadsområden ställer särskilt höga krav på medborgarmedverkan.

Malmö stads värdegrund är en självklar bas för all planering. Att kontinuerligt analysera hur planeringen påverkar olika grupper, till exempel utifrån barnperspektiv, integrations-, genus- och jämställdhetsaspekter, bidrar till att skapa en stad där alla kan känna sig hemma och få sina behov tillgodosedda. Översiktsplanens strategier ska lägga grunden för en i fysisk bemärkelse hållbar stad, men även för ett väl fungerande socialt och kulturellt samspel. För att kunna möta de utmaningar som staden står inför krävs att de strategier och planeringsriktlinjer som anbefalls ovanifrån möter en organisation och ett deltagande underifrån som anammar och stödjer strategierna.

Strategier

De strategier som presenteras på de följande sidorna ger stöd till de prioriterade inriktningar som redovisas i det föregående kapitlet. Allmänna intressen och aspekter av samhällsplanering behandlas utifrån de utmaningar som ett hållbart stadsbyggande omfattar. Flertalet strategier är generellt formulerade och kompletteras av mer detaljerade planeringsriktlinjer kopplade till geografiska områden i det digitala kartverktyg som utgör översiktsplanens andra del som nås via internet: www.malmo.se/op/karta.

➔ Läs mer

Policy för Malmö stads internationella arbete och Program för strategiskt omvärldsarbete i Malmö stad

www.malmo.se/op

FN:S GLOBALA MÅL

Målen omfattar alla världens länder och syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga mänskliga rättigheter för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Malmö i Sverige och världen

I en allt mer globaliserad tid får händelser och beslutsfattande i olika delar av världen allt större betydelse för Malmö. Omvärldens snabba och ständiga förändring får inverkan på staden i olika avseenden. Det är väsentligt att Malmö stad nära följer och så långt möjligt utövar inflytande på skeenden som direkt eller indirekt påverkar staden och dess invånare.

Malmö kan dra nytta av den globala utvecklingen genom att attrahera kompetens och investeringar. För stadsutvecklingen är det därför av stor betydelse att skapa stadsmiljöer och driva projekt som väcker nationell och internationell uppmärksamhet. I ett globalt perspektiv är Malmö en liten stad – men som genom ambitiösa stadsutvecklingsprocesser har fått stort och positivt internationellt genomslag.

I internationella sammanhang har Malmö samtidigt använts för att symbolisera globaliseringens utmaningar. Social balans, jämlikhet, trygghet och säkerhet är avgörande frågor att uppnå för ett gott liv för alla malmöbor – men också för att visa omvärlden att Malmö är en proaktiv och attraktiv stad.

Malmö handlingsmöjligheter styrs i hög grad av systemförutsättningar som ges av stat och EU. Internationella och nationella mål, planer och program påverkar också Malmö. Under år 2015 antog FN 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. EU antog 2016 Amsterdampakten, en ny urban policy för unionen. Amsterdampakten är ett framtidsinriktat program med syftet att stödja FN:s mål genom bättre lagstiftning, bättre finansiering och ökad kunskap.

Malmö stads omvärldsarbete och internationella arbete är verktyg för verksamhetsutveckling, strategisk påverkan och profilering. Syftet är att utveckla hur olika omvärldsarenor ska användas för att uppnå största möjliga genomslag för stadens behov utifrån kommunens prioriterade sakfrågor och intressen.

Malmö geografiska läge vid nationsgränsen och vid Öresund – en av de mest trafikerade vattenvägarna i världen – gör staden till mötespunkt för kommunikation och transporter mellan kontinenten och norra Europa. Detta skapar stora utvecklingsmöjligheter men innebär även utmaningar som måste mötas, exempelvis avseende gränshinder av olika slag.

STRATEGIER

- FN:s globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 ska vara utgångspunkter för och integreras i Malmö stadsutvecklingsprojekt.
- Malmö stad ska fortsätta arbeta brett med hållbarhetsfrågor och medverka för att lösa globala utmaningar.
- Rekommendationer från *Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö* – ska ge avtryck i stadsbyggandet för att bidra till minskade klyftor och ökad trygghet.
- Malmö stad ska verka för att nationell lagstiftning, regelverk och finansieringssystem bättre matchar utmaningar för en hållbar stadsutveckling.
- Malmö stad ska driva stadsutvecklingsprojekt som väcker internationell uppmärksamhet kring Malmö som förebild och attraktiv plats för besök, boende och investeringar.
- Malmö stads omvärldsarbete och internationella arbete ska användas som verktyg för verksamhetsutveckling, strategisk påverkan och profilering.

Malmö i Öresundsregionen

Malmö ingår i Nordens största arbetsmarknadsregion med ca 4 miljoner invånare. Köpenhamn och Malmö utgör, som ett integrerat storstadsområde med en gemensam bostads- och arbetsmarknad, en mycket stark tillväxtmotor som stärker den internationella konkurrenskraften för hela Skandinavien. Många invånare och företag i och omkring Malmö lever och verkar oberoende av kommun- eller riksgränser. Flera planeringsfrågor har en regional dimension och fördjupad samverkan mellan kommunerna kring fysisk planering är nödvändig, särskilt för infrastrukturfrågor, bostadsbyggande och verksamhetsetablering.

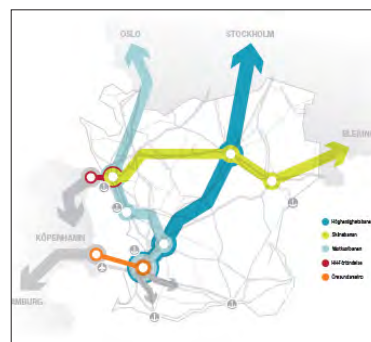
I samarbetet inom *Greater Copenhagen & Skåne Committee* deltar alla kommuner, regioner och kommunförbund i området. Samarbetet syftar till att främja ekonomisk tillväxt och sysselsättning genom att vara en internationell knutpunkt för investeringar och kunskap – så att Greater Copenhagen-regionen ligger på samma nivå som de mest framgångsrika metropolerna i Europa. Genom etablering av höghastighetståg och Fehmarn Belt-förbindelsen integreras Greater Copenhagen-regionen med norra Tyskland och kopplas starkare samman med Hamburg.

Malmö stads syn på hur Skåne kan utvecklas överensstämmer väl med de regionala visioner som finns i Region Skånes regionala utvecklingsstrategi. Inriktningen är att Skåne ska vara globalt attraktivt och en stark hållbar tillväxtmotor som drar nytta av den flerkärniga ortstrukturen. Bland de frågor som berörs är samplanering av bebyggelsestruktur med infrastruktur särskilt viktigt för Malmö liksom behov av ytterligare järnvägskapacitet för gods- och persontrafik, snabbtågsanknytning. Copenhagen Airport och Malmö Airport i Sturup är väsentliga för regionens internationella och nationella tillgänglighet.

Malmö stad, Region Skåne och ytterligare sex skånska kommuner ställer sig bakom *Skånebilden* – en gemensam skånskt ståndpunkt för att försäkra bästa möjliga resultat för Skåne i planeringen av höghastighetsjärnväg i Sverige.

STRATEGIER

- Malmö stad ska verka för att regionens utvecklingsmöjligheter tillvaratas och att människors vardag underlättas genom god tillgänglighet och bättre infrastruktur såväl regionalt som i staden.
- Malmö stad ska verka för att stärka Malmö-Köpenhamn, dels som ett dynamiskt näringslivscentrum med goda förutsättningar för ett internationellt näringsliv, dels som en av Europas största universitetsregioner med nära samverkan mellan kommuner, näringsliv, forsknings- och utbildningsmiljöer.
- Malmö stad ska tillsammans med Köpenhamns kommun fortsätta arbeta för en Öresundsmetro i syfte att den på sikt ska understödja Malmö-Köpenhamns utveckling och bidra till tillväxt och sysselsättning i hela Greater Copenhagen.
- Malmö stads ska arbeta för att gränshinder som hämmar den ekonomiska tillväxten och begränsar näringslivet och utvecklingen mot en gemensam och funktionell arbetsmarknad, avvecklas.
- Malmö stad ska bidra till att Greater Copenhagen är ledande när det gäller de senaste lösningarna inom förnybar energi, hållbar stadsutveckling och hållbara trafiklösningar. Ambitionen ska vara att regionen år 2030 är Europas första klimatneutrala gränsregion.

Skånebilden har i samband med Sverigeförhandlingen tagits fram av Region Skåne i samarbete med Malmö stad och sex andra kommuner i Skåne.

MalmöLundregionen

Inom ramen för samarbetet mellan de elva kommunerna i sydvästra Skåne har en gemensam framtidsbild tagits fram i form av *Strukturplan för MalmöLundregionen*:

"År 2035 ska MalmöLundregionen vara motorn mitt i Nordeuropa, en hållbar och sammankopplad storstadsregion med Sveriges bästa livsmiljö.

Goda förbindelser med omvärlden ger MalmöLundregionen möjlighet att växa och skapar goda förutsättningar för näringsliv, forskning, utveckling och turism. Regionen drar nytta av sin roll som hållbar transit- och logistikregion. MalmöLundregionen har växt hållbart och vardagslivet fungerar smidigt i livets alla skeden. Den flerkärniga strukturen är tätt sammankopplad med väl utbyggd kollektivtrafik där tåg, bussar och gång- och cykelvägar ger goda och hållbara resmöjligheter till såväl utbildning, arbete som fritidsaktiviteter. I Sveriges bästa livsmiljö är bostadsmarknaden och arbetsmarknaden i balans. Här finns attraktiva miljöer med storstadspuls, småstadsliv och lantliv inom nära räckhåll. De olika platsernas karaktärer har bevarats och utvecklats för att inte förlora det som är regionens styrka; en flerkärnig storstadsregion med starka kopplingar ut i världen.

Med Strukturplan för MalmöLundregionen som verktyg fokuserar arbetet på strategiskt utvalda frågor. Integrationen med Köpenhamn ska öka genom samarbete och utbyggnad av infrastruktur och kollektivtrafik över Öresund. Näringslivsutveckling som bidrar till hela regionens attraktivitet sker genom gemensamt arbete för att attrahera huvudkontor, skapa goda pendlingsmöjligheter och bygga ett varierat bestånd av bostäder. Regionens entréer, hamnar, flygplatser och stationer för höghastighetståg ska utvecklas med smidiga kopplingar in i regionen och ut i världen. Bebyggelseutveckling prioriteras till kollektivtrafiknära lägen längs befintliga och framtida nya starka kollektivtrafikstråk, med attraktiva miljöer. Det ska finnas tillräckligt många bostäder för dagens och morgondagens befolkning. Vi ska gemensamt verka för god tillgång till utbildningsmöjligheter och fler arbetstillfällen. Boende på landsbygden och i mindre orter ska kunna ta del av utbudet i städer och större tätorter genom kollektivtrafik och cykel."

STRATEGIER ANTAGNA AV MALMÖLUNDREGIONEN

Motorn mitt i Nordeuropa

- Stärk utvecklingskraften i tillväxtmotorn MalmöLundregionen.
- Stärk tillgängligheten till andra storstadsområden.
- Utveckla och dra nytta av MalmöLundregionen som en hållbar transit- och logistikregion.

En hållbar och sammankopplad storstadsregion

- Utveckla MalmöLundregionen med utgångspunkt i starka kollektivtrafikstråk.
- Utveckla MalmöLundregionen i en tät struktur beroende av platsens förutsättningar.
- Stärk MalmöLundregionen som en cykelregion.

Sveriges bästa livsmiljö

- Planera för variation och mångfald på bostads- och arbetsmarknaden.
- Planera för attraktiva och levande städer, orter och landsbygd.
- Stärk och utveckla lokala och unika miljöer som gör regionen attraktiv.

Läs mer

Om MalmöLundregionen

www.malmo.se/op

MALMÖLUNDREGIONEN

MalmöLundregionen är ett samarbete mellan kommunerna Burlöv, Eslöv, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Staffanstorp, Svedala, Trelleborg och Vellinge. Samarbetet tar sin utgångspunkt i gemensamma strategiska frågor och behov av mellan-kommunal samverkan.

Ortsstruktur

Nationell kärna

En stad med central betydelse för utvecklingen nationellt och i Skåne. 2035 finns här viktiga nationella och regionala funktioner, en stor branschbredd och en mycket stor inpendling. Kraftigt tillväxt i befolkning och sysselsättning ger spridningseffekter till övriga delar av regionen.

Regional kärna

En stad som 2035 har central betydelse för regionen och dragkraft i sitt omland. Här ska 2035 finnas viktiga regionala funktioner, en stor branschbredd och en betydande inpendling.

Stad

Stad 2035 med urban karaktär och ett varierat utbud av bostäder och arbetsplatser, samt en bredd inom bl.a. näringsliv, utbildning, vård, handel och kultur. En flerkärnig stadsstruktur erbjuder en variation av både större och mindre städer. Högklassig kollektivtrafik mellan städernas centrum. I de större städerna finns lokal kollektivtrafik.

Större tätort

Större tätort 2035 med en bredd av bostadstyper och upplåtelseformer samt arbetsplatser. Mycket god regional tillgänglighet genom högklassig kollektivtrafik. Viktiga för att bredda utbudet i den flerkärniga Ortsstrukturen. Goda möjligheter att bredda bostadsutbudet samt utbudet inom bland annat näringsliv, service, handel och kultur.

Mindre tätort i starka kollektivtrafikstråk

Mindre tätort 2035 med bostäder och service. Ort som har goda möjligheter att utvecklas hållbart med utgångspunkt i en högklassig kollektivtrafik. Viktiga för att utveckla den finmaskiga flerkärniga Ortsstrukturen.

Mindre tätort

Mindre tätort 2035. Attraktiva boendemiljöer med viss service på orten. Viktiga i den finmaskiga flerkärniga Ortsstrukturen.

Landskapskaraktärer

Låglänt landskap

Skanör-Falsterbo strandäng, Söderslätt, Lund och Helsingborgs slätten samt Vombsjönsåkan.

Backlandskap

Södra mellanbygden, Sydsånska backlandskapet, Centrala mellanbygden samt Sydsånska skogsbeklädda backlandskapet.

Höglänt landskap

Romeleåsen samt Linderödsåsen.

Noder och stråk för kommunikation

Flygplats

Copenhagen Airport och Malmö Airport ges goda utvecklingsmöjligheter.

Viktig hamn

Copenhagen/Malmö Port och Trelleborgs hamn ges goda utvecklingsmöjligheter. Strategiska lägen för samlad logistikverksamhet.

Viktig vattenled

Station för höghastighetståg

Viktiga entréer till regionen. Stationer och stationsmiljöer med hög kvalitet.

Internationellt och nationellt viktiga stråk

Väg, järnväg eller metro av internationell, nationell och regional betydelse. Stråken knyter samman MalmöLundregionen med högklassig kollektivtrafik, kopplar regionen till omvärlden och är i de flesta fall även viktiga för godstransporter.

Regionalt viktiga stråk

Väg, järnväg och spårväg av regional betydelse. Högklassig kollektivtrafik knyter samman städer och tätorter i MalmöLundregionen.

Höghastighetståg – schematisk dragning

Om Strukturplan för MalmöLundregionen

Strukturplan för MalmöLundregionen är genom målbild, strategier, ställningstaganden och kartor ett verktyg för att gemensamt ta tag i regionens utmaningar och stärka en fortsatt positiv utveckling. Strukturplanen ska utgöra ett underlag för kommunernas översiktliga planering och i dialog med nationella och regionala aktörer. Strukturplanen har tagits fram i en gemensam process och har antagits av samtliga kommuner i MalmöLundregionen.

🔗 Läs mer

Lägesrapport bostadsförsörjning

Handlingsplan för bostadsförsörjning

www.malmo.se/op

UTMANINGAR

Det är en stor utmaning för kommunerna att sörja för att människor med olika villkor och förutsättningar har möjligheter att finna en bostad, särskilt för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. De tre största utmaningarna inom bostadsförsörjningen är:

- att uppnå ett bostadsbyggande som går i takt med befolkningsökningen.
- att tillgodose behovet av bostäder som alla kan efterfråga, även hushåll med låga inkomster.
- att minska hemlösheten.

Bostadsförsörjning

En väl fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för stadens tillväxt och invånarnas välfärd. Ett hem är grunden för ett gott och hälsosamt liv med möjligheter till försörjning, utbildning och meningsfull fritid. Bostadsbyggandet är centralt för att utveckla Malmö till en resurssnål och funktionsblandad stad som är regionens motor för grön tillväxt. Ett brett bostadsutbud med variation i hus- och lägenhetstyper, upplåtelseformer, storlekar och kostnadsnivåer bidrar till stadens och regionens dragningskraft och är en viktig faktor för näringslivet och arbetsmarknadens utveckling. Malmö ska erbjuda bostäder för barnfamiljer, ensamstående och generationsboende. Bostäder behöver byggas i alla stadsdelar och stadsmiljöer – i stadens centrum, nära kust och hav, som komplettering i storskaliga bostadsområden och i form av markbostäder i stadens utkant. Bostäders närhet till grönska och kollektivtrafik är viktiga aspekter.

BOSTÄDER FÖR ALLA

Befolkningstillväxt har under hela 2000-talet varit stark i Malmö. Antalet nyproducerade bostäder har dock inte ökat i takt med befolkningen, vilket har lett till bostadsbrist för vissa grupper. Under 2010-talet har utvecklingen på bostadsmarknaden varit tudelad; å ena sidan har bostadsbyggandet stigit till nivåer som motsvarar befolkningsökningen, å andra sidan har hemlösheten ökat. Förutsättningarna att efterfråga en bostad varierar kraftigt inom staden. Antalet invånare som har sysselsättning har ökat under de senaste tio åren och lönenivåerna stiger. Men när konkurrensen om bostäderna hårdnar genom allt högre bostadspriiser, och hyresvärdar som ställer höga krav på hyresgästerna i form av ekonomisk säkerhet och skötsamhet, står allt fler utan en bostad som passar hushållet.

Bostadsbyggandet i Malmö påverkas av att hushållens betalningsförmåga relativt sett är låg. Nybyggda bostäder är för dyra för att kunna efterfrågas av låginkomsttagare och Malmö är en ung stad med många debutanter som har svag förankring på bostads- och arbetsmarknad. Att fler malmöbor har arbete och egen försörjning är avgörande för att öka efterfrågan på nyproducerade bostäder.

Det befintliga bostadsbeståndet är en viktig del av bostadsförsörjningen och det är främst här bostäder med låga kostnader finns. Genom ökad rörlighet på bostadsmarknaden skulle det befintliga bostadsbeståndet kunna nyttjas bättre och fler hushåll skulle kunna komma in på bostadsmarknaden.

BOSTADSMARKNADEN ÄR MÅNGA AKTÖRERS ARENA

Bostadsbyggandet i Sverige sker idag på marknadens villkor och följer därmed ekonomiska konjunktursvängningar snarare än behov. Bostadsförsörjning är ett kommunalt ansvar, men för att insatser ska få effekt måste bostadsmarknadens aktörer samverka. Kommunen, staten, fastighetsägare, fastighetsutvecklare och byggherrar – behöver agera tillsammans för att upprätthålla ett tillräckligt högt bostadsbyggandet och därtill ha en samsyn kring god kvalitet i bostadsbeståndet.

Kommunen skapar förutsättningar för bostadsbyggande genom detaljplaner, bygglov, markanvisningar, exploateringsavtal samt genom ägardirektiv till det kommunala bostadsbolaget MKB. Planering och bostadsbyggande är processer som tar lång tid och många aktörer är involverade.

Malmö stads bostadspolitiska mål utgår från de redskap som kommunen har rådighet över inom bostadsförsörjningen, det vill säga planinstrumentet, markägandet och markpolitiken samt MKB och bostadsförmedlingen Boplats Syd.

BOSTADSPOLITISKA MÅL OCH STRATEGIER

- Malmö stad ska genom god planberedskap och ett gott samarbete med marknadens aktörer säkerställa ökat bostadsbyggande samt attraktiva och hållbara livsmiljöer.
- Malmö stad ska genom aktiv markpolitik stimulera bredd i bostadsbyggandet och ett strategiskt långsiktigt ägande och utvecklande av stadens markinnehav.
- Malmö stad ska arbeta utifrån olika befolkningsgruppers bostadsbehov och preferenser samt särskilt verka för att utsatta grupperns behov tillgodoses.
- Malmö stad ska använda MKB som drivkraft för ökat bostadsbyggande i samtliga delar av Malmö och för att erbjuda goda bostadsmiljöer som alla kan efterfråga.
- Malmö stad ska tillsammans med andra aktörer erbjuda en transparent bostadskö som säkrar rättvisa möjligheter att söka bostad i Malmö och dess omland.

HANDLINGSPLAN FÖR BOSTADSFÖRSÖRJNING

Arbetet för att uppnå de bostadspolitiska målen och en väl fungerande bostadsmarknad för alla konkretiseras i *Handlingsplan för bostadsförsörjning* som utgör Malmö stads riktlinjer för bostadsförsörjning enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Handlingsplanen beskriver bostadsmarknadsläget i Malmö stad och vilka insatser som staden planerar att genomföra med utgångspunkt i de utmaningar finns.

Samhällsservice

Tillgång till samhällsservice av hög kvalitet är en grundförutsättning för att kunna leva ett gott liv, oavsett livsskede. Närhet till och god tillgänglighet till samhällsservice är särskilt väsentligt för stadens äldre och personer med någon form av funktionsnedsättning. Närhet är också en viktig aspekt från ett genus- och jämställdhetsperspektiv och för att minska behovet av transporter med bil.

Att tillgodose behov av samhällsservice innebär att säkerställa tillgång till mark och lokaler, oavsett om verksamheten drivs av kommunen eller av andra aktörer. En betydelsefull förutsättning är att det inom all samhällsservice pågår en koncentration och specialisering som leder till färre och större enheter.

Samhällsservice som samutnyttjas kan behöva extra plats för att kunna användas av fler, men effekten kan som helhet ändå bli markbesparande om byggande av andra anläggningar därmed kan undvikas. En markbesparande åtgärd är integrerade byggnadslösningar, som också kan bidra till funktionsblandning.

God tillgång till platser för olika typer av fritidsaktiviteter, såväl organiserade inom föreningslivet som för spontanidrott är betydelsefullt för staden och dess invånare ur en lång rad olika aspekter, exempelvis folkhälsa, integration och aktivitetsnivå. För att uppnå ett effektivt markutnyttjande och rymma ytkrävande anläggningar flera behov på liten yta är det nödvändigt med nytänkande och multifunktionella lösningar.

STRATEGIER

- Planering och dimensionering av samhällsservice ska ske tidigt i planprocesser så att utbyggnad av samhällsservice kan matcha behov som uppstår när staden växer och nya bostäder byggs. Samhällsservicen ska finnas nära den som har behov av den. Mark behöver reserveras i tidiga skeden för särskilt ytkrävande samhällsservice.
- Malmö stad ska stimulera alla som bedriver samhällsservice i Malmö att sträva efter ett ökat samutnyttjande, exempelvis genom att mark och lokaler används av olika grupper eller verksamheter. Det kan ske genom integrerade byggnadslösningar där olika verksamheter med sina egna lokalytor integreras i samma huskropp eller genom att bygga med fler våningsplan. Samhällsservice med behov av egen friyta eller annan utemiljö kan förläggas i anslutning till park, för att möjliggöra ett ömsesidigt utbyte mellan kvartersmark och allmän platsmark. Vid samutnyttjande ska kärnverksamhetens grundläggande behov säkerställas.
- Genom ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv – istället för att fokusera på kortsiktigt ökade kostnader vid exempelvis samutnyttjande – ska möjligheter för långsiktigt hållbara och samhällsekonomiskt fördelaktiga lösningar möjliggöras. Det är viktigt att ekonomiska aspekter av drift och underhåll beaktas med långsiktiga perspektiv.
- Stadsplaneringen ska där så krävs tillgodose utrymmesbehov för stora enheter för förskola, grundskola och gymnasieskola, om möjligt med expansionskapacitet inom fastigheten.
- Säkra och trygga vägar för barn och ungdomar, inte minst till grundskolor och förskolor ska säkerställas. Hållbara rörelsemönster ska underlättas.

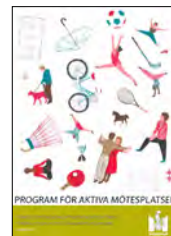
UTMANINGAR

Det är en stor utmaning för den kommunala organisationen och ekonomin att tillgodose ett ständigt växande behov av förskolor, grundskolor, anläggningar för fysisk aktivitet, SÄBO och LSS-bostäder. Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer antalet barn i förskoleålder att öka med 10 % fram till 2027, i grundskoleåldern med 28 % och i gymnasieåldern med 40 %. Även de äldre kommer att öka kraftigt – fram till 2027 beräknas åldersgruppen 65–84 år öka med ca 22 %.

Att göra plats för stora enheter i tät stadsmiljö innebär en särskild utmaning, exempelvis avseende de trafikmängder som alstras.

- Förskolor och grundskolor ska i första hand ha tillräcklig egen friyta på kvartersmark inom fastigheten. Friytan ska så långt som möjligt kunna användas av allmänheten när skolverksamhet inte bedrivs så att förskole- och skolgårdar kan nyttjas som en del av stadens grönska.
- Ett brett utbud av platser och lokaler för fysisk aktivitet och kulturverksamhet ska finnas jämnt fördelat över hela Malmö och nya anläggningar tillskapas i takt med befolkningsökningen. Strategiska lokaliseringar ska göras för publika eller ytkrävande anläggningar som till exempel museer, bibliotek, bollplaner, badanläggningar och ridhus.
- Stadens rum och platser ska stödja spontanidrott, rörelse och fritidsaktivitet. Utformning av anläggningar för fysisk aktivitet ska bidra till att uppnå ökad jämställdhet, integration och mångfald. Genusperspektiv ska beaktas vid lokalisering och prioritering mellan olika typer av idrottsanläggningar.
- LSS-bostäder ska så långt som möjligt integreras med reguljära bostäder eller annan icke störande verksamhet.
- Stadsplaneringen ska möta ett förväntat ökat behov av SÄBO (särskilda boendeformer). Bostäder för äldre ska integreras i det övriga bostadsbeståndet och ha god tillgänglighet för personer med förflyttningshjälpmedel eller nedsatt orienteringsförmåga.
- För att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt, gemensamt och förebyggande hälsoarbete ska Malmö stad verka för samplanering med Region Skåne. Regionens vårdcentraler kan användas som utgångspunkt för lokalisering av samhällsservice som kommunen är huvudman för, och därmed ge goda villkor för för samarbete mellan kommunens och regionens vårdverksamheter. Familjecentraler och hälsotorg är goda exempel på sådan samverkan.

📖 Läs mer

Plan för samhällsservicens markbehov i Malmö

Program för aktiva mötesplatser

www.malmo.se/op

LSS OCH SÄBO

LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) innebär att kommunen ska säkerställa att personer med funktionsnedsättning får samma möjligheter till fullvärdiga bostäder som andra medborgare. Särskilda boendeformer (SÄBO) är ett samlingsbegrepp för olika boendeformer med service och omvårdnad för äldre människor i behov av stöd, och inkluderar exempelvis olika former av grupp- och vårdboende.

Näringsliv

Malmö har ett blomstrande näringsliv med stark tillväxt. Stadens näringsliv är diversifierat och består av en mångfald av branscher, vilket innebär att sårbarheten vid lågkonjunkturer är begränsad. Störst andel förvärvsarbete i Malmö finns inom olika kunskapsintensiva service- och tjänstebanscher som ryms inom blandad stadsbebyggelse. Dessa branscher kompletteras bland annat av lager-, logistik och tillverkningsindustri som bedrivs i verksamhetsområden.

Tillgång till kompetens, goda kommunikationer, attraktiva bostäder, arkitektur och stadsmiljöer med hög kvalitet och bra skolor och förskolor är väsentliga aspekter för näringslivets möjligheter att utvecklas.

STRATEGIER

- Malmö ska vara en motor i regionens näringslivsutveckling och Malmö stad ska ta ett regionalt ansvar i näringspolitiska frågor. Regionala perspektiv och samverkan med grannkommuner i etableringsfrågor ska underlätta företagslokaliseringar.
- Malmö stad ska verka för att stärka befintligt näringsliv – och välkomna nya företag som kan bidra till Malmös diversifierade näringslivsprofil och skapa en variation av arbetstillfällen med olika kvalifikationskrav. Malmö stad ska verka för en aktiv och samordnad dialog med näringslivet och arbeta för god tillgång till mark, lokaler, infrastruktur och service, samt bedriva en effektiv planprocess.
- Malmö stad ska arbeta för att göra det attraktivt för stora kontorsetableringar och andra personalintensiva verksamheter att etablera sig i Malmö – i första hand i stationsnära lägen inom blandad stadsbebyggelse.
- Malmö stad ska ge förutsättningar för företag att växa genom att möjliggöra en yteffektiv markhantering. En utformning av stadsmiljöer som medger många arbetstillfällen på liten yta ska eftersträvas i såväl blandad stadsbebyggelse som i verksamhetsområden.
- Befintliga verksamhetsområden, av strategisk betydelse för Malmös näringsliv och arbetstillfällen, ska förtätas, ges långsiktig stabilitet och erbjudas goda cykel- och kollektivtrafikförbindelser. Malmö stad ska understödja ett effektivt markutnyttjande i samband med detaljplane- och bygglovsprocesser samt vid köp av kommunal mark.
- Malmös läge som port till Skandinavien och Baltikum ska tillvaratas och staden ska erbjuda goda villkor för logistik, i synnerhet hamnanknuten verksamhet. Norra hamnen ska utvecklas som logistikcentrum med gods färje- och containerterminaler där effektivitets- och miljövinster tillvaratas genom omlastningsmöjligheter mellan fartyg, tåg- och lastbilstransporter samt olika former av samordningsvinster exempelvis utbyte av avfall och energi.
- Verksamheter som är ytkrävande, störande eller innebär risker ska lokaliseras i verksamhetsområden. Tung industri och logistikföretag som kräver stora ytor och skyddsavstånd ska i första hand placeras i Norra hamnen. Verksamheter som har behov av skyltläge och god anslutning till det övergripande vägnätet, ska ges plats i verksamhetsområden vid Yttre Ringvägen.
- Start-up-verksamheter med behov av billiga lokaler ska kunna lokaliseras i centralt belägna, befintliga verksamhetsområden.

Läs mer

Malmö stads näringslivsprogram *Ett starkt och hållbart näringsliv*

www.malmo.se/op

Högre utbildning, forskning och utveckling

God tillgång till högre utbildning är en viktig förutsättning för regional tillväxt och är en viktig faktor för stadens attraktionskraft. Etableringen av Malmö högskola på 1990-talet har bidragit till en betydande ökning av andelen malmöbor med högre utbildning. Detta leder också till förbättrade möjligheter för matchning mellan arbetssökande och tillgängliga jobb på arbetsmarknaden.

Att högskolan den 1 januari 2018 blivit universitet innebär att Malmö stärker sin position som kunskapsstad. En status som universitet ger möjlighet till större forskningsanslag och Malmö universitet kommer att fortsätta bedriva utbildning och forskning med hög kvalitet. En utgångspunkt är djupare samverkan med övriga samhället.

Även andra lärosäten för högre utbildning är på olika sätt viktiga för Malmö, särskilt Lunds universitet. Delar av den medicinska fakulteten vid universitetet bedriver verksamhet på sjukhusområdet i Malmö och den konstnärliga fakultetens utbildningar inom musik, teater och konst finns på tre platser centralt i staden. På Universitetsholmen stärker World Maritime University med sin nya profil byggnad platsen som en kunskapsnod i staden. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) bedriver gemensam utbildning med Malmö universitet och erbjuder med sina gröna miljöer i Alnarp ett komplement till Malmös stadsmiljöer.

ESS-anläggningen och MAX IV-laboratoriet som uppförs i Lund kommer att ge regionen två unika anläggningar som lockar forskare och företag från hela världen för att utveckla nya innovationer och produkter. Samarbeten över sundet och möjligheter till innovationsmiljöer och inkubatorverksamhet är andra positiva effekter som förväntas.

Utbildningsinstitutioner bidrar på många sätt till en attraktiv stad och en positiv stadsutveckling. Studenterna bidrar till lokalt underlag för handel och kommersiell service och gynnar ett rikt stadsliv, kultur- och nöjesutbud. Samtidigt ställs krav på stadsmiljöer som kan härbärgera studenters och forskares kreativitet och experimentlusta, samt bostäder som studenter, forskare och annan personal kan efterfråga. För att underlätta studenters och forskares rörlighet i Öresundsregionen är närhet till kollektivtrafik en förutsättning.

STRATEGIER

- Malmö stad ska främja samarbete kring forskning och utveckling med universitet och högskolor. Möjligheter ska ges för en fortsatt expansion av högre utbildning, forsknings- och innovationsmiljöer i Malmö för att staden och regionen fortsatt ska kunna hävda sig väl i framtidens kunskapssamhälle.
- Malmö stad ska sträva efter att tillgodose studenters och forskares behov av bostäder, stadsliv och infrastruktur. Möjlighet till mobilitet och utbyten mellan Öresundsregionens lärosäten ska underlättas genom kollektivtrafiknära lokalisering av utbildnings- och forskningsinstitutioner.
- Malmö universitets behov av expansion ska möjliggöras i anslutning till dess nuvarande noder så att universitetet kan fortsätta verka stadsintegrerat i enlighet med de ursprungliga intentionerna.
- Malmö stad ska stimulera och stödja utveckling av såväl nya som befintliga uppstartsmiljöer och inkubatorer, exempelvis Medeon och MINC. Samverkan med kreativa näringar som ryms inom exempelvis Media Evolution Center och Malmös framstående datorspelsbransch ska eftersträvas.

Malmö universitet ska ha möjlighet att expandera i anslutning till sina nuvarande noder på Universitetsholmen och vid SUS.

Kommersiell service och besöksnäring

Besöksnäring och kommersiell service – det vill säga handel och tjänster av olika slag, restauranger och caféer, hotell, evenemang och nöjesliv – har avgörande betydelse för stadens attraktivitet och tillväxt. Näringsarna genererar många arbetstillfällen, särskilt för unga och andra grupper utan högskoleutbildning, samtidigt som de tillhandahåller viktig kommersiell service för stadens och regionens invånare. Handeln är en av stadens branscher med störst andel förvärvsarbetande (15 %) och Malmö sysselsatte 29 % av alla anställda inom detaljhandeln i Skåne 2015.

Den traditionella sällanköpshandeln har under de senaste åren utmanats av strukturella faktorer som e-handels utbredning, en allmän trend där stora handelscentrum etableras i städernas utkanter samt förändrade konsumtionsmönster med en förskjutning från varu- till tjänstekonsumtion. I Malmö har City-tunneln bidragit till en strukturomvandling som innebär en större handelskoncentration kring stationsnära lägen. Nya koncept för den kommersiella servicen i stadskärnan är under utveckling som kombinerar försäljning av varor med upplevelsebaserad konsumtion via exempelvis caféer och kreativa verkstäder.

Att bibehålla en levande stadskärna med ett rikt stadsliv och varierat utbud av kommersiella, kulturella, sociala och rekreativa aktiviteter är centralt för stadens attraktivitet och Malmö som besöksdestination.

STRATEGIER

- Malmö stad ska fortsätta utveckla staden till en av Europas ledande destinationer för besök, evenemang och kommersiell service. En attraktiv stadskärna, de större handelsplatserna, kongress- och mässfaciliteter, arrangemang och nöjen, i kombination med god transporttillgänglighet, bidrar till detta. Utvecklingen ska bedrivas i samarbete med handels-, besöks- och kulturnäringslivet, vilket även inkluderar regionalt samarbete.
- Malmö stad ska i samverkan med näringslivet och övriga intressenter verka för att stärka stadskärnan, som har en särställning i att profilera Malmö som en intressant stad att bo, arbeta och vistas i.
- Tillgängligheten till stadskärnan ska förbättras för att öka kundunderlaget till den kommersiella servicen. Tillgång till cykel- och bilparkering är viktig och behandlas mer specifikt i Malmö stads parkeringspolicy.
- Nya handelsetableringar ska i första hand lokaliseras i befintlig stadsstruktur och i första hand i anslutning till existerande torg, stadshuvudgator, centrumbildningar eller stationsnära lägen. Handel i verksamhetsområden ska undvikas. Inga nya renodlade handelsområden ska planläggas.
- I strategiska lägen ska handel och kommersiell service möjliggöras i bottenplan på nya bostads-, kontors och parkeringshus, även om läget inledningsvis saknar marknadsunderlag. Vilka lägen som är strategiska bedöms från fall till fall och ska där så krävs utredas specifikt med hjälp av fackexpertis. Det kan exempelvis vara lägen som stärker befintlig handel, där det finns kommersiella förutsättningar, och där handelsetableringen bidrar till ökat folkliv och trygghet.

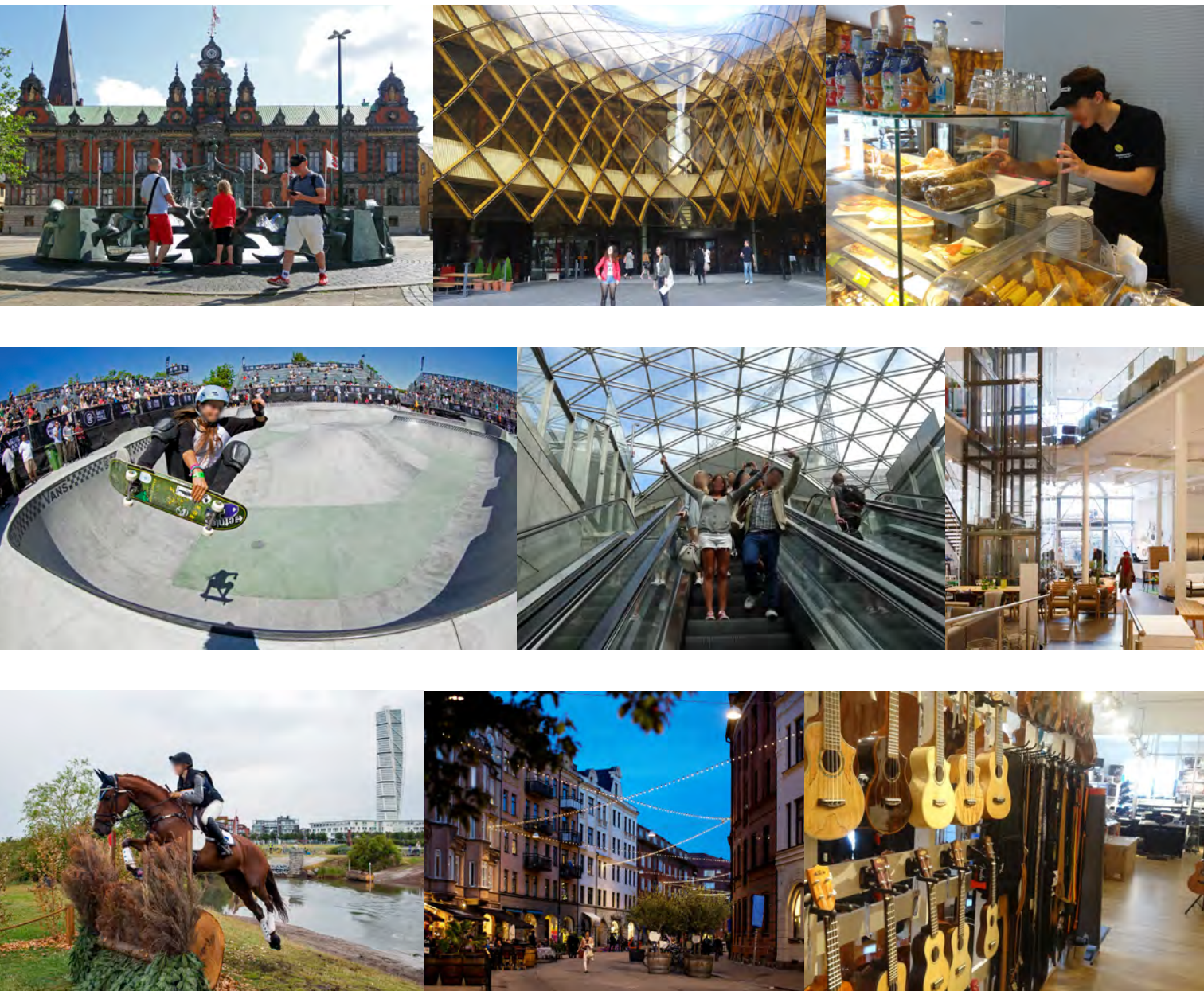

📖 Läs mer

Parkeringspolicy och parkeringsnorm för bil, mc, och cykel i Malmö

www.malmo.se/op

Tät stad

Malmö har under de senaste årtiondena i huvudsak vuxit innanför Yttre Ringvägen och successivt bebyggt tätare. Den tätaste staden är mer resurseffektiv än en gles och genom att låta staden växa inåt kan värdefull åkermark sparas för framtiden. Att bygga staden tätare är en stabil strategi som kan hantera såväl fortsatt hög befolkningstillväxt som andra scenarier. En tät stadsmiljö är därför eftersträvningsvärd såväl i nybyggda eller omvandlade områden som i den existerande staden.

Täthet innebär att marken nyttjas så att fler människor kan bo, arbeta och mötas på samma yta. Mer bebyggelse, mer grönska och fler funktioner måste rymmas på en begränsad yta. Det betyder att en rad komplexa utmaningar måste lösas, allt från tekniska konstruktioner och finansieringsmodeller till medborgarsamverkan. Den tätaste och funktionsblandade staden ger närhet och synergieffekter men ställer också krav på nya lösningar, exempelvis för samutnyttjande. Kompromisser är nödvändiga likväl som att ibland ge avkall på optimala utrymmeskrav. Tätaste lösningar kan i vissa fall bli dyra att genomföra, men sett i ett större samhälls-ekonomiskt perspektiv ändå vara att föredra.

STRATEGIER

- I omvandlings- och utbyggnadsområden ska ett yteffektivt markutnyttjande alltid åstadkommas och flera olika funktioner ges plats så att intensitet och närhet uppnås. Samutnyttjande av mark ska alltid eftersträvas så att exempelvis gatubredder kan minimeras. Nya sätt att lösa anläggning och placering av infrastruktur och grönska ska provas.
- Den existerande staden ska kompletteras och bebyggas tätare, särskilt vid stationsnära lägen och längs kollektivtrafikstråk. Fysiska och mentala barriärer ska byggas bort och staden ska läkas samman, till exempel genom att omvandla vissa infartsleder till stadshuvudgator. Medborgardialog ska initieras i tidiga skeden vid förändring av den existerande staden.
- Staden ska byggas med en så stor blandning av funktioner som möjligt. Inom blandad stadsbebyggelse ska bostäder, parker, handel, samhällsservice, fritidsverksamhet, kultur, kontor och andra verksamheter som inte är omgivningsstörande rymmas. Variation av bostadstyper och upplåtelseformer ska eftersträvas.
- I existerande verksamhetsområden som är lågt exploaterade med stora markparkerings- och expansionsytor ska tätare bebyggelse möjliggöras.
- Behov av förnyelse och mer kapacitet i teknisk infrastruktur, exempelvis VA och fördelningsstationer, ska beaktas och plats säkerställas tidigt i planeringsprocesser. För att befintligt VA-system ska klara en ökad belastning i en tätare bebyggd stad krävs aktivt arbete med att minimera hårdgjorda ytor, lösningar med infiltrationsytor och gröna tak samt olika fördröjningsåtgärder.
- När staden kompletteras med ny bebyggelse ska risk för ökat buller, exponering av markföroreningar, sämre luftkvalitet, dagljusförhållanden, klimatanpassning beaktas så att miljö kvalitetsnormer uppnås och människors hälsa inte äventyras.
- Inom blandad stadsbebyggelse och på platser som gränsar till blandad stad ska existerande verksamheter som är riskklassade eller på annat sätt störande, kunna fortsätta utvecklas genom att nya bostäder inte placeras i direkt anslutning till verksamheten eller genom att andra riskbegränsande åtgärder vidtas.

UTMANINGAR

Genomförandeprocesser blir mer komplicerade när den existerande staden byggs tätare. Det måste beaktas vid planering och prioritering av olika alternativ så att alla behov av bostäder, samhällsservice, infrastruktur med mera kan tillgodoses. Tillgänglig mark kommer dessutom i många fall att vara privatägd och det kan, med nuvarande lagstiftning, innebära svårigheter för kommunen att finansiera investeringar i gator, parker, ledningar med mera.

Grön stad

När staden byggs tätare och malmöborna blir fler behöver gröna och blå kvaliteter utvecklas. Parker, naturområden, vattenmiljöer, träd och andra blågröna strukturer förbättrar malmöbornas hälsa och rekreativsmöjligheter, mildrar effekter av klimatförändringar, ökar den biologiska mångfalden och bidrar till en attraktiv stad.

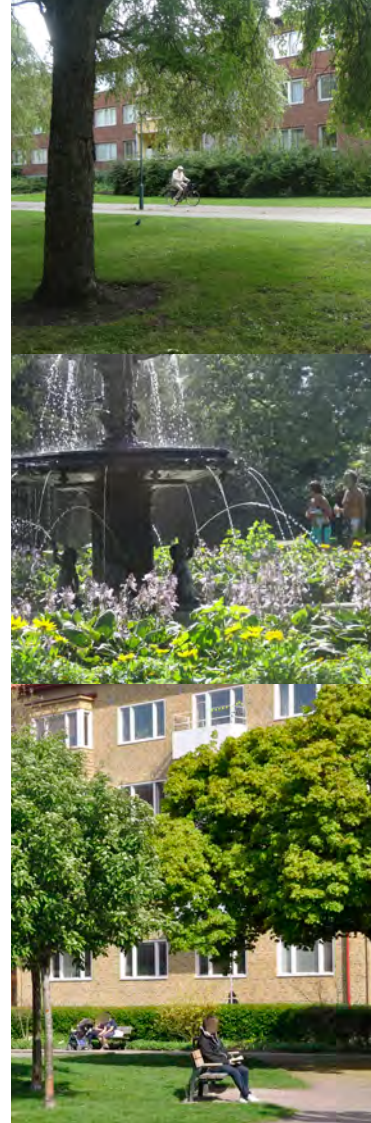
Välfungerande ekosystem är grunden för hållbar stadsutveckling. Människan är helt beroende av ekosystemtjänster, vilka omfattar alla produkter och tjänster som naturen ger och som bidrar till människors välbefinnande och överlevnad.

Den grönbå infrastrukturen kan beskrivas som ett ekologiskt nätverk som behöver planeras strategiskt både i staden och på landsbygden. Strukturerande huvudstråk utgör stommen för Malmös grönbå infrastruktur och länkar ihop parker, torg, stränder, naturområden och vattenmiljöer i ett nätverk som gör att de blir lättare att utnyttja tillsammans.

Att bygga både tätt och grönt innebär att grönska måste få ta mer plats i den byggda miljön. I den täta staden behövs yteffektiv markanvändning genom samutnyttjande, multifunktionella lösningar och planering av teknisk infrastruktur. Grönska i gator och parker har stora värden och eventuella merkostnader behöver sättas i relation till samhällsekonomiska vinster på lång sikt.

STRATEGIER

- Malmös park-, natur- och vattenmiljöer ska värnas, utökas och deras rekreativa och biologiska kvaliteter förbättras. Stor restriktivitet ska gälla för att ta gröna och blå miljöer i anspråk för andra ändamål. Tillgång till stadens grönbå nätverk ska förbättras genom att förstärka, förlänga och knyta samman strukturerande grönbå huvudstråk och utveckla ett finmaskigt nät av gröna kopplingar.
- Malmös stadsmiljö ska bli grönnare och andelen hårdgjord yta i staden ska minska. Antalet träd ska kraftigt öka, med fokus på stor täckning av trädkronor, särskilt på stadens gator och torg, bland annat genom prioritering framför andra funktioner i gaturummet. Befintliga träd ska värnas, särskilt fullvuxna träd eftersom de har störst positiv effekt på miljö och människor. Kommunen ska verka för mer grönska på kvartersmark.
- Malmö ska ha en mångfald av små och stora parker, naturområden och torg strategiskt placerade och jämnt fördelade. Kvalitet och tillgänglighet till existerande parker ska förbättras. Multifunktionella lösningar som gynnar flera olika ekosystemtjänster ska eftersträvas.
- Nya parker ska lokaliseras integrerande i stadsstrukturen för tillgänglighet och närhet och i första hand placeras som samlande stadsrum där bebyggelsen vänder sin framsida mot parken. Nya parker ska lokaliseras med så liten bullerstörning som möjligt och inte som smala långsträckta områden längs vägar. Framtidens stora parker och naturområden ska dimensioneras och lokaliseras.
- Balanseringsprincipens fyra steg undvika, minimera, kompensera inom området och ersätta på annan plats ska tillämpas vid all planering och exploatering av mark i Malmö. Det innebär att exploatering i första hand styrs till platser där den inte har negativ påverkan på natur- och rekreativsvärden. Om negativ påverkan inte kan undvikas ska skadan minimeras och kompenseras.
- Stadens gröna rum ska planeras för samutnyttjande med utformningar som motverkar konflikter mellan olika användargrupper och intressen i tid och rum.

Läs mer

Riktvärden för avstånd till allmänna park- och naturområden (grönmodell)

Om ekosystemtjänster

www.malmo.se/op

UTMANINGAR

Malmö är en kompakt stad med liten andel grönyta och lite tillgänglig mark i landskapet.

Att skapa mer grönska i den täta staden kräver nytänkande när det gäller planteringsytor, anläggning och underhåll.

Stadens arkitektur och gestaltning

Arkitektur och stadsbyggnad har spelat en betydande roll under de senaste decenniernas positiva utveckling i Malmö. Nyskapande byggnader och stadsmiljöer med hög kvalitet har stärkt stadens attraktivitet och bidragit till att Malmö i flera avseenden är en internationell förebild. När stadens hus och stadsrum – vardagsmiljöer för dagens och framtidens malmöbor – planeras, utformas och förvaltas med inlevelse och omsorg bidrar de till människors välmående. I ett långt perspektiv blir de då även ekonomiskt värdeskapande.

Malmöns särart är ett samspel mellan gammalt och nytt och mellan stadsdelar av skiftande karaktär. Stadens siluett förändras konstant och sedan 100 år tillbaka har den successivt blivit allt taggigare. Parker och kanaler, stränder, kajer och hamnmiljöer är ovärderliga inslag i Malmöns stadsbild som ger staden dess prägel. Hamn- och varvsstadens karakteristiska miljöer har tillvaratagits och utvecklats till attraktiva boende- och rekreationsmiljöer.

Genomtänkt placering och gestaltning av nya byggnader i den existerande staden kan stärka stadens unika kvaliteter och förbättra stadsmiljön och dess värden.

STRATEGIER

- Malmö ska byggas vidare på de karaktärer som präglar staden. Upplevelserikedom, variation och mångfald ska känneteckna gestaltningen. Tydliga gaturum som är sammanbindande snarare än avskiljande, finmaskiga sammanhängande gatunät, olika sorters gröna rum och platser, kvarter som är uppdelade i flera olika fastigheter ska vara kvaliteter när Malmö byggs ut eller omvandlas.
- Stadsmiljön ska präglas av pluralism, såväl vad gäller offentliga stadsrum, arkitektur och formspråk, funktioner, bebyggelse typer och bostadsformer. Mångfald ger flexibilitet och möjligheter till nya lösningar i framtiden. Medveten arkitektonisk gestaltning som tar platsens och människors behov som utgångspunkter, ska med ett samspel av estetik och funktionalitet skapa goda helhetslösningar. Tillägg ska tolka Malmöns karaktär och samtidigt avspegla sin egen tid.
- Malmöns profil med många parker och grönområden ska stärkas och bekräftas genom hög konstnärlig, arkitektonisk och ekologisk nivå. Parker och torg i hela staden ska utvecklas med höga arkitektoniska ambitioner och vidareutvecklas som mötesplatser och arenor för kultur, kreativitet och arrangemang av olika slag, samtidigt som deras roll för urbana ekosystemtjänster utvecklas. Nya gröna urbana koncept, inslag av gröna tak och väggar ska främjas i såväl nyproducerad som befintlig bebyggelse.
- Upplevelse, sinnlighet och mänsklig skala ska vara viktiga förutsättningar när stadsrum formas – staden ska ge positiv stimulans till alla sinnen. Aktivt arbete med ljud, ljus och lukt, till exempel genom vatten och växtlighet ska bidra till attraktiva stadsrum.
- Höga hus ska placeras strategiskt i stadsmiljön utifrån platsens förutsättningar och kunna fungera som markörer för platser och stadsdelar. Höga hus blir visuellt framträdande i stadsmiljön och ska därför utformas med särskilt hög kvalitet i den arkitektoniska gestaltningen.

📖 Läs mer

Arkitekturstaden – tematiskt tillägg till Översiktsplan för Malmö (utställningsförslag).

www.malmo.se/op

Kulturmiljö och historiskt perspektiv

Malmö har haft en omväxlande historia vilket har bidragit till stadens heterogena och komplexa karaktär. De förändringsprocesser som Malmö genomgått och stadens anpassning till skiftande förhållanden i omvärlden avspeglas i en rad unika och särpräglade kulturmiljöer. Tillskott av ny bebyggelse som infogas på ett varmsamt sätt i den existerande stadsmiljön kan tydliggöra Malmös olika tidsskikt och därmed förstärka den historiska dimensionen. I en tålig stadsstruktur har många tidsåldrar fått sätta sina spår.

Stadens utformning speglar en kulturell blandning från olika tidsepoker – både på grund av sitt läge nära kontinenten, ”mellan” Sverige och Danmark och genom inflyttning av människor från andra kulturområden. Att värna denna prägel och den starka historiska identiteten kan bland annat innebära en öppenhet för variation och mångfald av arkitektoniska uttryck och skala. Nyskapande och experimenterande arkitektur och stadsmiljöer, som flätas samman med den befintliga staden, bidrar till att ge nya stadsområden och omvandlade stadsdelar karaktär och identitet.

Kulturlandskapet och byarna i Malmös omland har betydande kulturhistoriska värden. Malmöområdet är ett av landets mest fornlämningstäta platser med boplatzlämningar från förhistorisk tid, gravfält och medeltida byplatser med mera. Ägogränser, vägnät, bystrukturer och pilealléer vittnar om äldre förhållanden.

STRATEGIER

- Kunskap om, och respekt för den historiska bebyggelsen, dess värden och dess tillkomsthistoria ska ge förutsättningar för att ny bebyggelse blir positiva tillskott som förstärker den historiska dimensionen och utvecklar kulturmiljön samtidigt som funktioner kan förbättras och anpassning till miljökrav och andra tillkomna behov kan ske. Platsens värde och potential ska analyseras och tolkas så att tillägg och förändringar bidrar positivt till kulturmiljön. Nya stadsrum och byggnader ska kunna vara formmässigt representativa för sin tid.
- Kulturmiljövärden ska alltid beaktas. Tillägg, förändringar och ombyggnader ska liksom tillkommande bebyggelse samspela med, snarare än reducera, existerande byggnaders värden. Historiska strukturer och planeringsideal som bidragit till en god stadsmiljö ska kunna avläsas i stadsbilden. Befintliga stadskaraktärer och bostadsområdets kvaliteter ska värnas och förbättras utifrån aspekter som skapar förståelse, trivsel, trygghet och mindre skadegörelse.
- Malmös parker har kulturella och kulturhistoriska värden som ska tas tillvara, synliggöras och sättas i kontext med staden.
- Egenskaper och kvaliteter i omlandets byar och i de olika landskapskaraktärerna – kust-, slätt- och backlandskapen – ska tillvaratas och värnas.
- Malmö stad ska verka för ökad kunskap om stadens kulturmiljöer exempelvis genom kulturhistoriska inventeringar av bebyggelsemiljöer, hus och offentliga rum. Värden och kvaliteter behöver identifieras genom fortlöpande kartläggningar för att ge underlag till avvägningar i stadsplaneringen.
- Möjligheten att i detaljplaner och områdesbestämmelser skydda särskilt värdefulla kulturmiljöer och byggnader ska utnyttjas.

Mobilitet och trafikinfrastruktur

Helhetssyn på trafiken och dess infrastruktur är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling såväl miljömässigt som socialt och ekonomiskt. Ett trafiksystem med människan i fokus gynnar stadslivet och malmöborna. En väl fungerande transportinfrastruktur stödjer näringslivet och ger möjligheter för malmöbor och regionens invånare att ta arbete såväl i staden som i andra delar av regionen.

Medan bilinnehav och trafikmängder generellt ökar i Sverige sker en minskning i stora delar av Malmö. I kombination med vidtagna åtgärder innebär det att stadens luftkvalitet förbättrats och buller minskat under senare år. Samtidigt behöver arbetet fortsätta för att minska trafikens påverkan på miljön, lokalt och globalt. Cykelsatsningar är ett relativt kostnadseffektivt sätt att möjliggöra mer hållbar mobilitet.

En väsentlig uppgift för trafiksystem är att bidra till jämlikhet och jämställdhet genom att erbjuda goda transportmöjligheter till alla. Gator och andra trafikmiljöer fyller en funktion för en mängd vardagliga rörelser till fots, på cykel och med motorfordon. Trafikmiljöer som är attraktiva och hälsosamma för människor att röra sig och vistas i kan bidra till att föra samman invånarna i en levande stadsväv.

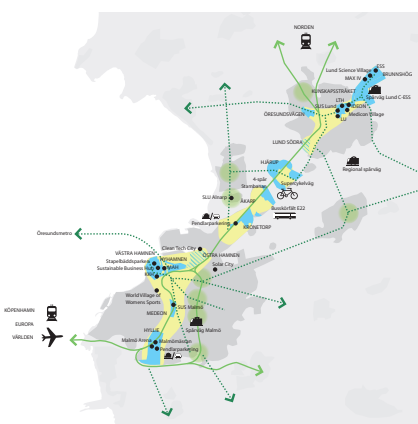
Stadens befolkningstillväxt innebär att trycket på existerande gator och vägar ökar. En effektiv markanvändningen är därför nödvändig och trafikytor måste utformas och användas och så att de kan transportera personer och gods på ett ytsnålt och resurseffektivt sätt. Samtidigt behöver gaturummen bli säkrare, grönare och hantera större mängder dagvatten.

Infrastruktur och kollektivtrafik, särskilt om den är spårburen, strukturerar stadens bebyggelse och skapar incitament för andra investeringar. Kollektivtrafikens knutpunkter utgör också mötesplatser för människor där kommers och nöjen, bostäder och arbetsplatser koncentreras.

Fortsatt fokus på trafiksäkerhet ger ökad trygghet och samhällsvinster i form av färre olyckor men får inte ske på bekostnad av tillgänglighet för gångtrafikanter. Tunnlar eller broar för gång- och cykeltrafik kan inte ersätta trygga korsningspunkter i gatuplan. Tunnlar kan i en del fall upplevas som otrygga. I många fall kan trafikslagen samexistera på samma yta. För att skapa en mer gång- och cykelvänlig stad kan det i en del fall komma att krävas inskränkningar i andra trafikanters framkomlighet och hastighet.

Prioriteringar mellan trafikslag är nödvändiga på olika platser i trafiknätet vid planering, utformning och drift. Konventionella ytanspråk för olika trafikslag behöver ifrågasättas för att kunna rymma fler funktioner i gaturummen och för att kunna nå stadens mål.

Trafik- och mobilitetsplan för Malmö anger inriktningar för transportsystemet och dess olika delar. Planen behöver kompletteras med genomförandeenriktade insatser, exempelvis hur stadshuvudgator och prioriteringar i korsningar ska åstadkommas och finansieras, hur avvägningar kan ge varierade gatumiljöer, och hur de stödjer den övergripande stadsutvecklingen.

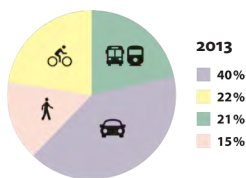
Strukturbild MalmöLund (antagen av kommunstyrelserna i Malmö och Lund våren 2015). Utbyggd spårtrafik kan bidra till stadsutveckling i moderna längs stråket mellan Hyllie i södra Malmö och Brunnsög i nordöstra Lund.

www.malmo.se/op

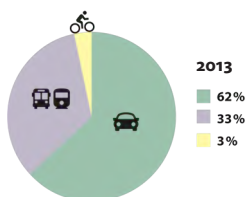
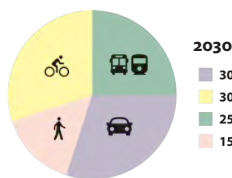
Se även sidorna 23–25:
Malmö i Öresundsregionen
MalmöLundregionen.

STRATEGIER

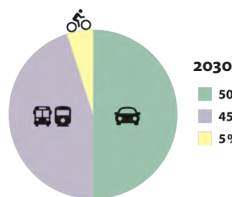
- Människan ska vara i centrum när trafiktekniska frågor löses. Det ger ett trafiksystem som bidrar till en hälsofrämjande, attraktiv och inkluderande stad och region.
- Transportsystemet ska bidra till att fler väljer att gå, cykla eller åka kollektivt. Framkomlighet för dessa trafikslag ska prioriteras, såväl inom som till och från Malmö, för att uppnå en god tillgänglighet på ett jämlikt och jämställt, energieffektivt och mindre miljöbelastande sätt. Goda kopplingar mellan trafikslagen ska planeras ur ett hela-resan-perspektiv.
- Fysiska och mentala barriärer ska arbetas bort. Vid planering, utformning och gestaltning ska omsorg läggas vid olika grupper, såsom barns och äldres, varierande förutsättningar, behov och erfarenheter. Konsekvensbedömningar ska utvecklas till att omfatta sociala aspekter som inkluderar jämlikhet och jämställdhet.
- Malmö stad ska genom marknadsföring och kommunikation påverka invånarnas resvanor. Förbättrade dialogprocesser ska bidra till fler grupperns inflytande över utformning av trafiksystem och trafikmiljöer.
- För att förverkliga en tillgänglig, grönskande, klimatsäkrad och jämlik stad – där stadshuvudgatornas framtida utformning spelar en viktig roll – behöver nya finansieringsmodeller utvecklas. Gaturummen ska vid ny- och ombyggnader utformas med helhetssyn och långsiktighet där varje ny investering eller reinvestering ska göra flera nyttor.
- För att hantera kapacitet och bättre prioritera mellan trafikslag i korsningspunkter ska nya lösningar för utformning, reglering, trafiksignaler med mera tas fram och implementeras. Kollektivtrafikens stomlinjer ska prioriteras i hela staden. I stadens centrala delar och andra tätbebyggda platser ska stråk för fotgängare och cyklister prioriteras framför annan motorfordonstrafik.
- Malmö stad ska fortsatt arbeta med åtgärder för att förbättra luftkvaliteten i staden och uppnå miljö kvalitetsnorm för kvävedioxid, minskade partikel-mängder och minskat trafikbuller samt följa upp effekter av insatser.

Målbild för Malmöbornas resor

Målbild för inpendlingsresor till Malmö

Åtgärderna i storstadspaket Malmö (Sverigeförhandlingen) består av 8 buss-objekt i Malmös stadsbusstrafik, Malmöpendeln–Lommabanan med utvecklad pågatågstrafik på Lommabanan in i Malmö samt 14 cykelobjekt i Malmö.

Läs mer

STORSTADSPAKET MALMÖ Storstadsåtgärder för utbyggd kollektivtrafik, cykel och bostäder

www.malmo.se/op

UTMANINGAR

Nya villkor som uppstår i en föränderlig värld ställer krav på nya synsätt och trafiklösningar: knapphet på drivmedel, nya fordonstyper, nya rörelsemönster, konkurrens om yta, klimataspekter, miljöaspekter, bostadsbrist med mera.

Önskemål om och behov av bilfria delar av staden såväl befintliga som nya som befintliga måste ställas i relation till anspråk på tillgänglighet med bil.

Läs mer

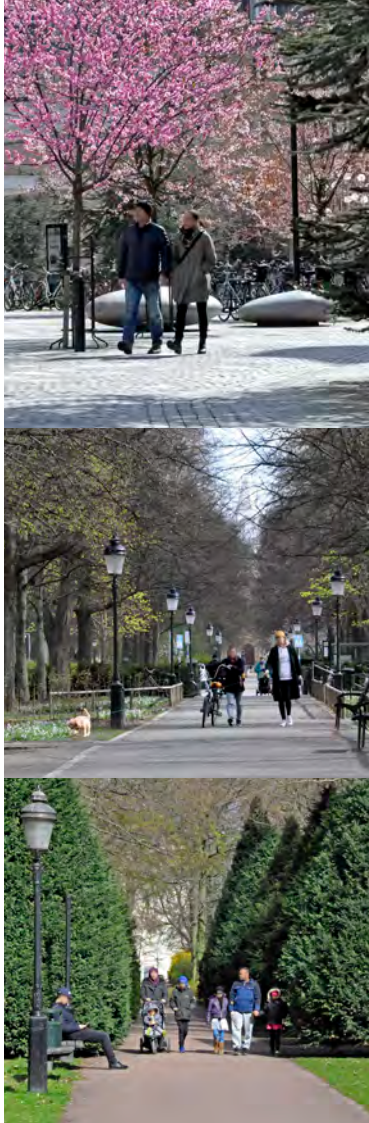
Trafiksäkerhetsstrategi för Malmö stad

Trafik- och mobilitetsplan

www.malmo.se/op

Promenadstaden

När staden växer, bebyggs tätare och läks samman genom ny bebyggelse, nya målpunkter, stationer och nya trafikkopplingar, blir fotgängarperspektivet allt viktigare. Malmö har med sin topografi och relativt sett korta avstånd goda förutsättningar att bli en mer gångvänlig stad.

De allra flesta förflyttar sig dagligen mer eller mindre långt till fots. Praktiskt taget alla förflyttningar börjar och slutar gång, oavsett vilka färdmedel som används i övrigt. Gångtrafik har stor betydelse som trafikslag och behöver prioriteras högre. Fotgängare är "positiva trafikmängder" som ger folkliv och hälsa. En tät funktionsblandad stad med ett finmaskigt gatunät ger goda grundförutsättningar för att människor ska röra sig till fots. Samtidigt krävs ett större fokus på såväl säkerhet som trygghet, komfort, skötsel, utformning och orienterbarhet för att stimulera till att fler går.

Att samla stora flöden av gångtrafiken till stråk som därmed befolkas stödjer kommers och ger underlag för närservice samtidigt som det bidrar till trygghet och jämställdhet.

Sett till reslängd är gående i första hand ett alternativ upp till två kilometers förflyttning men gångtrafik och kollektivtrafik kan samverka. Kombinationen är ett attraktivt alternativ för allt fler malmöbor, besökare och inpendlare. Det är viktigt att resenärer på enkelt och säkert sätt kan nå alla stationer. Nya stationer förändrar gåendes rörelsemönster i centrala Malmö och det kan finnas behov av att analysera hur och vad det innebär och hur nya behov kan mötas.

STRATEGIER

- Fotgängare ska ha god tillgänglighet i hela Malmö. Oavsett ålder, kön och fysisk förmåga, ska alla tryggt kunna röra sig till fots i hela staden, utan oönskade omvägar, nivåskillnader eller dröjsmål och utan källor till osäkerhet. Fler trygga och säkra korsningspunkter med annan trafik ska åstadkommas.
- Huvudgator och huvudcykelstråk som samtidigt är stråk för stora fotgängarflöden ska utformas och gestaltas även för gående och vistelse.
- Viktiga målpunkter som torg, parker och stationer ska kopplas samman bättre för fotgängare och mentala avstånd minskas genom olika åtgärder, exempelvis tydligare vägvisning.
- För att främja gångtrafik ska rörelsefriheten i staden stimuleras genom att minska olika barriäreffekter, tillgodose behov av tillräckliga ytor för rörelse, upplevelser, mötesplaster och vistelse i gatumiljöer, samt öka trygghet och trafiksäkerhet.
- Särskilt fokus ska läggas på säkra skolvägar – att anlägga ett barnperspektiv ger en säker och trygg miljö för alla åldrar.

➔ Läs mer

Gångstråksplan

*Fotgängarprogram 2012–2018 Malmö –
den gångvänliga staden*

www.malmo.se/op

Cykelstaden

Malmö har en stor potential att bli en stad där "alla" cyklar. En stad där invånare och besökare snabbt och enkelt kan ta sig fram med cykel innebär att en tystare och lugnare stadsmiljö kan skapas och att negativ påverkan på miljön globalt sett minskar. När allt fler cyklar innebär det fördelar för folkhälsan och det kan bidra till ett stärkt varumärke för staden.

Jämfört med investeringar för tyngre trafikslag är investeringar för cyklister förhållandevis mindre kostsamma. Cykeln kräver dock plats i staden och en förutsättning för ökat cyklande är innovativa lösningar för bättre cykelstandard, nya investeringar i infrastruktur och tydligare skyltning och prioritering av drift och underhåll. Beteendepåverkan är också ett viktigt redskap att vidareutveckla för att ytterligare öka andelen cyklister på stadens gator. Det är viktigt för trygghet och jämställdhet att i ökande grad lägga fler huvudstråk för cyklister längs stadens huvudgator i aktiva, livfulla stråk.

Samarbete med Köpenhamn och dess unika cykelkultur kan ge erfarenhetsutbyte så att hela Öresundsregionen kan fortsätta utvecklas som en världsledande cykelmetropol.

STRATEGIER

- Malmö stad ska ha en hög ambitionsnivå för cykeltrafiken och strategiska satsningar för cyklister ska prioriteras. Effektiva och kraftfulla åtgärder ska vidtas för att cyklande ska bli ett självklart förstahandsval för fler.
- Att cykla i Malmö ska vara enkelt och säkert för alla. Cykelvägnätet ska kompletteras med strategiskt identifierade länkar, ges större tydlighet, trygghet och komfort, högre prioritet och fler statushöjande åtgärder. I centrala och halvcentrala lägen finns stora behov av mer och tydligare angiven plats för cyklande. Tydligare riktlinjer för cykelparkering ska tas fram. Hänsyn ska tas till att ökad användning av en mångfald typer av cykelfordon.
- Maskvidden för gång- och cykelvägnäten ska vara tätare än huvudgatunätet. I korsningspunkter med huvudgator ska cyklister i ökande grad ges prioritet och överfarter och passager säkras för att undvika olyckor.
- Existerande cykelstråk i lokalgator och parkstråk ska kompletteras med cykelbanor i gena huvudgatustråk. Malmö ska ha flera kända cykelstråk – prioriterade huvudcykelstråk – som karaktäriseras av extra hög kapacitet och komfortnivå.
- Malmö stad ska stimulera möjligheter för invånarna att kombinera cyklande med resor i kollektivtrafiken, lokalt såväl som regionalt. Attraktiva cykelparkeringslösningar i anslutning till kollektivtrafik ska planeras och prioriteras tidigt i projekteringsprocesser. Malmö stad ska verka för möjligheter att ta med cykel på regional spårtrafik.

Läs mer

Cykelprogram för Malmö stad 2012–2019

www.malmo.se/op

Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens knutpunkter och linjestråk är grundläggande för stadens fysiska struktur. En stärkt kollektivtrafik bidrar med snabbare och enklare resande till att sammanlänka staden. Kring stationer och i stråk koncentreras ny bebyggelse och där skapas goda förutsättningar för ett rikt folkliv, kommersiell och offentlig service, och därmed möten mellan människor.

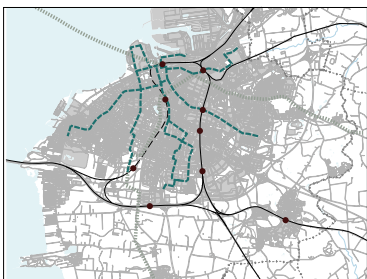
Det är kollektivtrafiken som på senare tid tagit rollen som regionförstorare, inte minst tvärs Öresund, men även lokal kollektivtrafik behöver fungera bättre för att stödja ökad integration, jämlikhet och jämställdhet. Investeringar behövs för att säkerställa att kollektivtrafiken kan främja hållbar tillväxt samtidigt som stadsmiljö, bullernivåer och luftkvalitet förbättras samt energi- och klimatmål uppnås.

Nya spårvägar, tåglinjer och snabbare busstrafik kan minska restiderna till och från Malmös ytterområden. Persontrafik på Kontinentalbanan ger möjligheter att knyta samman stadens olika delar bättre. Spårtrafik och stationer kan stimulera stadsutveckling och ge ekonomiska incitament för stadsförnyelse och omvandling. Kapacitetsbehoven är påtagliga i vissa stråk redan idag och kommer att accentueras i takt med ökande befolkning och därmed resande i staden och regionen. Nationella satsningar på snabbtåg är viktiga för att öka tillgängligheten på längre avstånd.

STRATEGIER

UTMANINGAR

En växande befolkning kräver en effektiv och attraktiv kollektivtrafik – som är kapacitetsstark, miljöanpassad, säker, tyst och resursnåll. Ett nytt spårvägnät som bäst kan möta behoven innebär stora investeringar. Plats för depåer för bussar och spårvagnar är en utmaning i den täta staden.

Lokalt spårvägnät och regionala spår-förbindelser.

Läs mer

Framtidens kollektivtrafik i Malmö
www.malmo.se/op

- Kollektivtrafik och bebyggelseplanering ska stödja varandra. Kollektivtrafikstråk ska i ökande grad utgöra den strukturella stommen i stadsbygget.
- Kollektivtrafikens regionala knutpunkter ska ansluta till gång- och cykelstråk och lokal kollektivtrafik med korta bytestider. Stadsmiljöerna i dessa noder måste möjliggöra en stadsutveckling i närområdet och bli tillgänglig och trygg för fler grupper.
- För att bidra till stärkt regional tillgänglighet och stödja matchning på den regionala arbetsmarknaden ska Malmö stad verka för satsningar på en utbyggd och förbättrad regional och lokal kollektivtrafik.
- För att locka fler resenärer och bidra till att målen om en attraktiv och hållbar stad uppnås ska Malmö stad verka för att stadens och regionens kollektivtrafik blir snabbare och bekvämare, säkrare och tryggare, mer tillförlitlig och mer lättanvänd för alla grupper i samhället.
- Kollektivtrafikens attraktivitet ska förstärkas, så att den inte fastnar i bilköer, exempelvis genom egna körfält och prioritet i trafiksignaler i viktiga stråk.
- Ny infrastruktur för kollektivtrafikens framkomlighet ska utformas så att inte nya barriärer i stadsmiljön skapas.
- Malmö stad ska planera och tillsammans med andra aktörer arbeta för att nya moderna spårvägar kan anläggas – i en första etapp mellan stadens centrala delar och Stenkällan respektive Lindängen.
- En ny snabb och turtät direktförbindelse med spår till Köpenhamn (Öresunds-metro) ska utredas vidare.
- Malmö stad ska verka för att spårtrafik på lång sikt etableras till Vellinge och Bara samt att persontrafik på Lommabanan och Simrishamnbanan återupptas.

Bilism och godstransporter

Bilen har en viktig funktion för mobilitet och tillgänglighet för många. Det är viktigt att utveckla bilism och godstransporter så att de lever upp till den hållbara stadens villkor och så att miljöbelastningen minskar. Om planering tidigare ofta handlade om att anpassa och bygga om staden efter bilismens behov, så handlar det nu om att hitta nyanserade lösningar där stadsutveckling och trafik samverkar. Staden ska på de flesta ställen vara tillgänglig för personbilar och gods, medan bättre framkomlighet i första hand riktas till andra trafikslag.

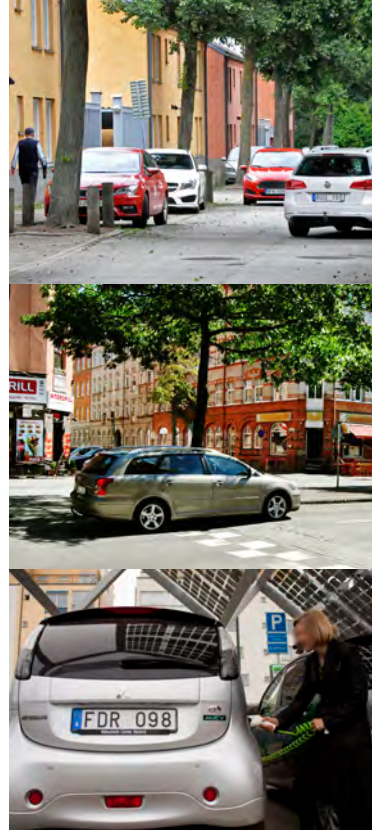
Vägtrafik innebär ännu olösta utmaningar när det gäller klimatpåverkan, luftkvalitet, trafiksäkerhet, buller, barriäreffekter och hälsoaspekter. Teknikutveckling kan leda till att utsläpp och buller minskar, men andra problem kvarstår och kan förvärras om biltrafiken ökar.

Ett sätt att komma till rätta med ökande trafikproblem kan vara miljöstyrande avgifter. Detta kan påverka Malmös attraktivitet på generell nivå, men på olika sätt för olika grupper och måste således då studeras noggrant. Nettointäkter bör användas till att finansiera investeringar i ett hållbart trafiksystem.

Godstrafiken är ett eget trafikslag med speciella förutsättningar och villkor. Godstransporter ökar och byter karaktär i och med en strukturell omvandling mot ökad e-handel. Kortväga distributionstrafik (citylogistik) har en avgörande roll både för in- och utleverans ur staden och måste vara effektiv för att stadens kretslopp ska fungera. Den är i högsta grad ett samspel mellan främst distributörer, varuägare, godsmottagare, fastighetsägare och kommunen. Mer kommersiell service inte minst längs huvudgator ger ett ökat behov av angöring.

STRATEGIER

- Genom effektiva styrmedel och beteendepåverkan ska biltrafikens andel minska i centrala staden. Rena, snåla och tysta fordon och transporter ska främjas.
- Ringvägarna och vägar in till dessa ska fylla funktioner som fördelare för bil- och godstrafik till och från staden. Trafik som enbart ska passera staden ska inte använda gatunätet innanför dessa.
- Infartsleder ska omvandlas till stadshuvudgator med lägre hastigheter, lugnare trafiktempo och minskad barriärverkan som effekt. I vissa fall kan kapacitet för biltrafik behöva ges lägre prioritet, medan andra transportsätt och vistelsemiljöer utvecklas, för att ge en attraktiv och på alla sätt hållbar stad.
- Parkeringsavgifter ska användas som styrmedel för trafiken.
- Höga krav ska ställas på en väl fungerande och effektiv varuförsörjning inom staden. Alla berörda parter behöver samverka för att hitta rationella och effektiva logistikupplägg som kan minimera påverkan på stadsmiljön. En lösning kan vara samlastning vid externa terminaler för att fylla varje lastbil maximalt.
- Godstransporter med tåg och till sjöss ska gynnas. Logistikcentret i Norra Hamnen medför nya möjligheter att samordna godstransporter och på effektivaste sätt nyttja fördelarna med de olika färdssätten – sjöfart, väg och järnväg. Malmö stad ska verka för att få till stånd en mer ändamålsenlig järnvägsförbindelse mellan Södra stambanan och denna godsnod.

UTMANINGAR

Förändrade livsstilsmonster ger nya förutsättningar för trafikplaneringen. Olika gruppers behov och preferenser kommer sannolikt mer och mer att variera, såväl över tid som geografiskt. Även teknikutvecklingen mot mer eller mindre självkörande fordon kan ge märkbara, men ännu oklara effekter på trafikflöden, platsbehov och parkering.

📖 Läs mer

Parkeringspolicy och parkeringsnorm för bil, mc, och cykel i Malmö

Godstrafikprogram

www.malmo.se/op

Jämlikhet och jämställdhet

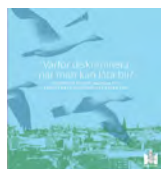
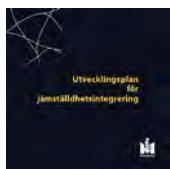
Från ett stadsbyggnadsperspektiv är närhet och goda förutsättningar för sociala nätverk viktiga aspekter för jämlikhet och jämställdhet. En tät och funktionsblandad stad är därför eftersträfvansvärd – med närhet mellan exempelvis bostäder och samhällsservice, handel eller platser för fritidsaktivitet.

Prioritering mellan olika trafikslag är en viktig fråga för jämlikhet och jämställdhet, exempelvis då kvinnor generellt sett reser mer kollektivt än män. Kollektivtrafik med hög kvalitet kan bidra till att en stor del av staden är tillgänglig även för dem som saknar tillgång till bil.

Män och kvinnor använder staden och stadsmiljön på olika sätt. Invanda mönster, familjesituation, ekonomiska villkor och arbetsförhållanden är bakomliggande orsaker till ojämställda förhållanden. Till exempel finns det bostadsområden där en norm kan vara att kvinnor inte ska uppehålla sig i den offentliga miljön. Här kan förtätning med blandad bebyggelse innebära att kompletterande normer tillförs.

STRATEGIER

- Stadsplaneringen ska stödja insatser som minskar ojämlikhet i livsvillkor och hälsa bland malmöborna och sträva efter att ge alla goda förutsättningar för vardagslivet. Att genom stadsplaneringen verka för fler arbetstillfällen och försörjning bidrar till alla malmöbors välfärd och till att utjämna sociala klyftor inom staden.
- Kvinnors och mäns, flickors och pojkars olika erfarenheter, kultur och behov ska synliggöras, belysas och beaktas i stadsplaneringen. Konsekvenser av planerade åtgärder ska analyseras för att synliggöra problem och jämställdhetsperspektivet omfattas i alla verksamhetsområden och i alla led av planering och beslutsfattande. Metoder för ett brett och representativt deltagande i stadsbyggnadsprocesser och samråd behöver utvecklas. Sociala konsekvensbedömningar kan användas som stöd.
- Hela staden ska göras tillgänglig för alla grupper i samhället. Tillgänglighet för människor med olika funktionshinder behöver kontinuerligt förbättras och ska alltid beaktas vid utformning av det offentliga rummet.
- Ett varierat utbud av bostadstyper ska eftersträvas i alla stadsdelar för att uppnå en mer jämlik bostadsmarknad. Trångboddhet ska motverkas och metoder för att få ner boendekostnader ska testas och utvärderas. Ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med i arbetet för att ge tillgång för alla till bostäder som är tillräckligt stora och av godtagbar standard i en bra livsmiljö med grundläggande samhällsservice i närheten.
- Kollektivtrafiken ska bidra till jämställd tillgång till utbildning och arbete som ger ekonomisk självständighet. Trygghet i samband med resor med kollektivtrafik ska bli bättre bland annat genom tryggare hållplatser och stationer, och stråk till dessa.

📖 Läs mer

Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering
Strategisk utvecklingsplan mot diskriminering
www.malmo.se/op

Barnperspektiv

Att bygga en stad som tar tillvara barns och barnfamiljers perspektiv och behov är en viktig förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Barnfamiljer ska kunna välja att fortsätta bo urbant i Malmö samtidigt som barnen ges goda uppväxtmiljöer och möjligheter till hög livskvalitet. Det ställer höga krav på stadsplaneringen och på kvaliteten i kommunens service. Att det finns attraktiva miljöer för barnfamiljer, såväl centralt som stadens utkanter är viktigt.

Barn som tas på allvar och lyssnas på ges bra förutsättningar att växa upp till trygga vuxna. Det är väsentligt att arbeta såväl med barnens egna perspektiv och utgångspunkter som barnperspektivet (vuxna ögon på barns miljö). Barn som har tillgång till gröna och varierade utemiljöer har bättre möjligheter till lek och fysisk aktivitet, vilket får positiva effekter för hjärnans utveckling som inlärning och motoriska färdigheter. Barn behöver trygga och tillgängliga närmiljöer som är användbara, grönskande och upplevelserika. Utformning av bostadsgårdar är särskilt viktig eftersom de är en betydande del i vardagsmiljön för barnfamiljer. I områden med stor barnfattigdom och trångboddhet kan extra omhändertagande av den yttre miljön fungera som kompenserande åtgärd. En blandad stad med olika bostadstyper i samma område bidrar till att barn kan växa upp med en mångfald av kamrater och vuxna förebilder.

Barns område för egna upptäckter har minskat för varje generation. Att motverka denna utveckling har ett stort värde, från såväl socialt, som genus- och folkhälsoperspektiv. Upplevelse av osäkerhet och otrygghet har ökat föräldrars benägenhet att skjutsa barn även mycket korta sträckor och allt färre barn går eller cyklar till skolan. Säkra skolvägar och god tillgänglighet för gående och cyklister kan bidra till att fler får möjlighet att barn gå i grundskola i sitt närområde. Närhet och gångsavstånd till förskolor är en förutsättning för att fler barn ska gå i förskola på platser där andelen barn i förskola är låg.

STRATEGIER

- Barnens perspektiv ska synliggöras, belysas och beaktas i alla beslut i stadsplaneringen. Barnkonsekvensanalyser kan vara användbara redskap.
- Barns och ungas delaktighet och inflytande på frågor som rör staden och dem själva ska ses som en resurs i planeringsprocesser och särskilda former för barns och ungas delaktighet ska utvecklas.
- Trafikplaneringen ska ta hänsyn till barns behov. Staden ska ha ett transportsystem med god tillgänglighet för dem som går, cyklar och åker kollektivt för att bidra till en bra relation mellan barn och trafik. Malmö skolbarn ska tryggt kunna ta sig till grundskola och fritidsaktiviteter utan vuxens sällskap – säkra skolvägar ska vara i fokus.
- Barnvänliga och grönskande bostadsmiljöer ska finnas såväl i nya som existerande stadsdelar. Barns behov av fritidsaktivitet ska tillgodoses genom närhet till lekplatser, stora parker, naturområden och fritidsanläggningar. Trygghets- och säkerhetsaspekter ska beaktas särskilt vid vattennära miljöer. Utemiljöer kring grundskolor och förskolor ska hålla hög kvalitet och följa riktlinjer i *Friytor vid förskolor och skolor*.
- För att främja integration ska verksamheter riktade till barn lokaliseras så att de bidrar till att en blandning av barn med olika bakgrund träffar varandra.

UTMANINGAR

Att bygga staden tät och samtidigt tillskapa grönskande närmiljöer och andra funktioner som tillgodoser barns och barnfamiljers behov och önskemål är en utmaning.

📖 Läs mer

Friytor vid förskolor och skolor

www.malmo.se/op

Kultur och delaktighet

I bred bemärkelse kan kulturen betraktas som ett kitt som håller samman samhället. Kultur och deltagande, tillit och socialt kapital är grundläggande byggstenar i ett hållbart samhälle. När socio-ekonomiska eller fysiska förutsättningar är bristfälliga kan ett starkt civilsamhälle och kulturliv bidra till bärkraft för bostadsområden och individer. I utövande av kultur finns möjlighet till självutveckling, kommunikation och att tolka och förstå sin samtid. Möjligheten att ta del av och skapa kultur är en viktig och grundläggande del av stadens sociala infrastruktur och något som stadsplaneringen kan understödja och stärka.

Malmö kulturliv omfattar allt från stora, etablerade kulturinstitutioner till en mängd fria kulturorganisationer. Det fria kulturlivets lokalbehov kan vara svåra att tillgodose. Kulturlokaler är en del av stadens infrastruktur och tillgång till billiga lokaler är generellt en viktig förutsättning för mindre kulturaktörer. Hur sådana lokaler kan bibehållas när staden byggs tätare och förändras är en viktig fråga som kräver samverkan mellan Malmö stad, fastighetsägare och andra aktörer.

Genom att planera miljöer som stödjer människors möten och interaktion kan stadsplaneringen främja socialt och demokratiskt deltagande. Det kan ske genom en kombination av privata, halvprivata och offentliga ytor som ger förutsättningar för mötesplatser som är välkomnande och tillgängliga för en mångfald grupper. Lika viktigt är hur processer kring planeringen ser ut. Att hitta nya former för dialog och medskapande är en viktig utvecklingspunkt för offentliga verksamheter.

STRATEGIER

- Offentliga platser i staden ska vara en arena för kultur i bred bemärkelse, en plats för aktivitet och evenemang, konst, installationer, ljus och ljud. Det kan också handla om mänskliga relationer som tar sig uttryck som gemenskap, kulturell mångfald, kulturarv med mera. Ett varierat utbud av platser för kulturella aktiviteter ska finnas jämnt fördelat över hela Malmö.
- Malmö stad ska stärka samverkan med civilsamhället för att kunna möta nya, komplexa samhällsutmaningar och ta vara på engagemang och kraft. Nya former för att kunna möta invånarinitiativ och främja medskapande i stadsbyggnadsprocessen ska främjas.
- Malmö stad ska ha en tillåtande attityd till medborgarinitiativ, exempelvis för tillfällig användning av platser som är oanvända eller inväntar att bebyggas, för kulturella ändamål, odling eller andra sociala aktiviteter.
- Kulturaktörer ska bjudas in tidigt i planeringsprocesser för att medverka till att deras behov tillgodoses och att möjligheter inte förbises när nya områden planeras.
- Stadsplaneringen ska bidra till ett vidgat deltagande i kulturlivet bland alla befolkningsgrupper. Hur aspekter som kön, ekonomiska förutsättningar och så vidare kan påverka förutsättningar för deltagande ska beaktas.

🔗 Läs mer

Malmö kulturstrategi 2014–2020

www.malmo.se/op

Platser för möten

Tillgänglighet till mötesplatser utanför de privata zonerna är grundläggande för ett demokratiskt samhälle. Offentliga platser, torg, parker och gator tillhör alla och möjliggör möten och nätverkande med andra. Närhet till andra människor främjar förståelse och integration. Staden behöver väl fungerande mötesplatser på olika nivåer – bostadsnära på kvartersnivå, lokala på områdesnivå, likväl som i centrala lägen som riktar sig till alla. En bra mötesplats är tillgänglig, välkomnande, helst gratis och utformad så att olika grupper av människor kan mötas. Malmös centrum är en viktig social mötesplats och det är väsentligt att stadsmiljöerna där upplevs som välkomnande, trygga och användbara för alla medborgare.

Att stödja stadens rum som mötesplats där toleransen för varandras olikheter kan vidgas, innebär för stadsplaneringen bland annat att skapa offentliga ytor som främjar möten och folkliv. Att blanda bostäder och arbetsplatser, kommersiella verksamheter, kultur och offentlig service är en del i arbetet att möjliggöra olika sorters möten. Ett gott stadsrum bidrar till att skapa en känsla av sammanhang och identitet och förmedla humanistiska värden som öppenhet, tolerans och ansvar.

Utöver hemmet, arbetsplatsen och platserna däremellan – stadens gator, torg och parker – fungerar mer eller mindre offentligt tillgängliga lokaler som restauranger, kaféer, skolor, bibliotek och museer som rum för möten, observation, inspiration, kontemplation, skrivande och nätsurfande. De är väsentliga för att kontinuerligt utveckla stadsmiljöer och anpassa dem till nya levnadssätt. Här fordras experimentella arbetssätt och helhetssyn på samspelet mellan inomhus och utomhus, privat och offentligt, arbete och fritid, beständiga byggnader och tillfälliga evenemang. Inte minst kommer kommunen i den täta staden att behöva samutnyttja platser så att gränserna mellan olika funktioner bidrar till möten mellan olika individer.

STRATEGIER

- Attraktiva och trygga mötesplatser av varierande slag ska finnas i alla stadens delar. Malmö stad ska verka för att offentliga platser i stadsrummet inbjuder till möten mellan människor.
- Stadsdelar utanför innerstaden med brist på bra mötesplatser, samhällsservice och kommersiella lokaler ska i samband med ny bebyggelse kompletteras med exempelvis bättre offentliga stadsrum, fler arbetsplatser och kommersiella lokaler.
- Malmö stad ska verka för etablering av informella icke-kommersiella och föränderliga mötesplatser. En tillåtande attityd ska anammas för att främja goda initiativ för spontana och tillfälliga platser för aktivitet och möten. Ett aktivt samarbete mellan kommunen och ideella organisationer, näringsliv och universitet kan gynna nya koncept för mötesplatser.
- Genus- och mångfaldsaspekter ska beaktas vid planering och utformning av nya mötesplatser. Äldres och barns behov ska prioriteras.
- Malmö stad ska verka för att kommunens lokaler och mark kan utnyttjas som mötesplatser över större del av dygnet och året, exempelvis skolbyggnader, skolgårdar och idrottshallar.

UTMANINGAR

Trevliga och väl omhändertagna mötesplatser kan tas i besittning av grupper som i sin tur skrämmer bort andra människor. God uppsikt över offentliga platser kan motverka fenomenet.

Folkhälsa och trygghet

UTMANINGAR

Skillnaderna i folkhälsotal är stora mellan olika områden i Malmö. I delar av staden är medellivslängden nästan sju år längre än i andra delar. Orsaker till skillnaderna är att många saknar viktiga förutsättningar för god hälsa, som arbete, bra utbildning, acceptabelt boende och ekonomiska och sociala resurser.

➔ Läs mer

Folkhälsopolitik

Trygg stadsmiljö

Malmö stads åtgärdsprogram mot buller

Malmöns väg mot en hållbar framtid

(Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö)

www.malmo.se/op

Att känna sig som en del av ett sammanhang, både i personliga och samhälleliga konstellationer, är viktigt för människors välmående och hälsa. Den nationella folkhälsopolitikens målområden för en god hälsa inleds med mål som behandlar delaktighet, tillit till samhället och meningsfull sysselsättning.

Möjlighet att välja goda levnadsvanor hör till stor del samman med den socioekonomiska sfär en människa befinner sig i, och den påverkas delvis av stadens utformning, där människor med liknande bakgrund bor nära varandra. Områden som upplevs som isolerade enklaver kan betyda att den sociala norm som råder i området inte konfronteras med andra normer. Kontakten med andra människors normer kan då bli till ett trygghetsproblem.

Kombinationen av ett blandat utbud av verksamheter, olika bostadstyper och upplåtelseformer, samt minskade barriäreffekter till den övriga staden, ökar folklivet och därmed tryggheten. Blandning och kopplingar underlättar också för möten och nätverk mellan människor med olika bakgrund, och gör att fler förebilder och valmöjligheter blir synliga med vidgade sociala kontakter.

Parker och andra allmänt tillgängliga platser har också en stor betydelse som kontaktytor för människor med olika bakgrund och har därmed en viktig roll i att överbrygga barriärer i staden. Promenadvänliga bostadsområden gynnar individens hälsa och bidrar samtidigt till att invånarna blir mer benägna att lära känna sina grannar, att lita på människor i området och engagera sig politiskt och socialt.

Närhet till kollektivtrafik och utemiljöer som gynnar trygg gång- och cykeltrafik bidrar till ökad fysisk aktivitet och bättre luftkvalitet. Med möjlighet till motion och utevistelse förbättras konditionen och framtida hjärt- och kärlsjukdomar har bättre förutsättningar att undvikas. Att kunna göra dagliga inköp på gångavstånd bidrar till bättre hälsa och minskar därtill stadens miljöpåverkan. Hälsan är också beroende av omgivningsfaktorer som buller och föroreningar.

STRATEGIER

- Stadsplaneringen ska bidra till att överbrygga fysiska och mentala barriärer för att individers sociala sfärer och influensområden ska vidgas.
- Stadsplaneringen ska bidra till en mer jämlik hälsa med bra hälsofrämjande miljöer i alla stadsdelar, så att individers självklara och enkla val blir de mest hälsosamma. Sociala konsekvensbedömningar kan utgöra stöd.
- Den nära miljön vid bostaden ska bidra till trygghet och till möjlighet att lära känna sina grannar och få tillit till sin omgivning. Utformningen av kvarter och stadsdelar ska bidra till identitet i området som de boende kan vara stolta över.
- Trygghets- och säkerhetsaspekter ska alltid beaktas vid utformning av det offentliga rummet och trafikmiljöer, exempelvis.
- Stadsplaneringen ska bidra till minskade luftföroreningar och värna platser med låga bullernivåer. Att bygga staden tät ger totalt sett lägre utsläpp från trafiken eftersom miljömässigt bättre trafikslag blir mer konkurrenskraftiga. Restriktioner ska inrikta sig mot källan – utsläpp av hälsofarliga ämnen från fordon – inte mot ny bebyggelse, som då riskerar att lokaliseras i lägen utan långsiktig hållbarhet.

Gröna och blå miljöer för rekreation och hälsa

Det finns en tydlig koppling mellan människors hälsa och närhet till grönska. Kontakt med grönska av olika slag – trädplanteringar, parker och naturområden – ger dels direkt positiva hälsoeffekter, dels betydande indirekta effekter som påverkar återhämtning från stress och förbättring av koncentrationsnivån. Människor har behov av närhet till grönskande utemiljöer med olika karaktärer och kvaliteter. Stora park- och naturområden ger viktiga kvaliteter som rofylldhet och ostördhet.

En förutsättning för att park- och rekreationsområden ska användas regelbundet är att de finnas på korta avstånd från bostäder och arbetsplatser. Långa avstånd och barriärer är särskilt ett hinder för barn, äldre och personer med funktionshinder. För platser belägna långt från stora park- och naturområden är det extra viktigt med ett nätverk av rekreativa grönbå närmiljöer.

Vattenmiljöer är värdefulla för naturupplevelser, fysisk aktivitet, rofylldhet, pedagogik och som mötesplatser. Fler invånare och ett aktivt föreningsliv gör att många måste samsas om havet och kusten. Malmös kust, stränder, hamnbassänger, kanaler och vattendrag har potential att utvecklas och nyttjas mer.

STRATEGIER

- Tillgång till park och naturområden ska öka för att underlätta ett aktivt friluftsliv för fler. I befintlig stadsmiljö ska tillgängligheten till stora parker förbättras genom gröna kopplingar. Prioriterade grönbå stråk ska säkerställas och tillgängligheten förbättras. Åtgärder i områden där många människor påverkas ska prioriteras.
- Malmöbornas tillgång till rofyllda gröna och blå miljöer ska öka. Befintliga platser med en god ljudmiljö ska bevaras och bullernivåer i utsatta gröna och blå miljöer ska minska. Nya parker ska ej lokaliseras i bullerutsatta lägen.
- Gröna närmiljöer vid bostäder, skolor, förskolor, vårdinrättningar ska utformas så att behov tillgodoses för grupper som inte har möjlighet att ta sig långa sträckor, exempelvis funktionshindrade, äldre och barn.
- Nya vattenmiljöer med rekreativa kvaliteter ska skapas och befintliga utvecklas. Nya parker och naturområden över 5 ha ska ha inslag av vatten och tillskapas i befintliga i samband med upprustning eller skyfallssäkring.
- Tillgängligheten till kust, vattendrag, kanaler, hamnbassänger och kajkanter för rekreation, fritidsaktiviteter och småskalig näringsverksamhet ska förbättras. För att säkerställa ett sammanhängande kuststråk genom hela kommunen ska nya allmänna platser och kopplingar skapas i kuststräckans norra delar. Nya platsbildningar och sammanhängande gångstråk längs kanaler, vattendrag och hamnbassänger ska ge malmöbor och besökare tillgång till nya attraktiva miljöer både i stadskärnan och på landsbygden.
- Malmö stad ska ha en positiv inställning till invånares önskemål och initiativ kring självförvaltning, exempelvis stadsodling – där det är lämpligt satt i relation till allmänna intressen.

UTMANINGAR

Fler invånare innebär högre tryck på stadens parker och kvaliteter som rofylldhet och ostördhet blir då svårare att tillgodose.

🔗 Läs mer

Riktvärden för avstånd till allmänna park- och naturområden (grönmodell)
Sveriges friluftsmål
www.malmo.se/op

Biologisk mångfald

Hög biologisk mångfald – det vill säga en stor variationsrikedom bland levande organismer och naturmiljöer – gör det möjligt för ekosystemen att förse människor med livsnödvändiga tjänster. Exempelvis blir det bättre skördar med en mångfald pollinerande arter och naturliga fiender till skadeinsekter.

Historiskt sett har expansion av bebyggelse med mer hårdgjorda ytor, i kombination med ett intensifierat jordbruk, gjort att den biologiska mångfalden minskat och att arter och naturtyper försvunnit eller riskerar att försvinna. En förutsättning för hög biologisk mångfald är att det finns funktionella livsmiljöer som förser många vilda arter med resurser som boplatser och mat. Många arter behöver tillgång till flera olika naturmiljöer och möjlighet att förflytta sig mellan dem.

Naturreservat är ett starkt skydd som syftar till att bevara och utveckla natur- och rekreationsområden. I Malmö finns två kommunala naturreservat (Limhamns kalkbrott och Bunkeflo strandängar), samt en del av ett statligt naturreservat (Fotevikenområdet). Bildande av ett tredje kommunalt naturreservat (Klagshamnssudden) pågår. Malmös viktigaste naturområden finns utpekade i *Naturvårdsplan för Malmö stad*.

UTMANINGAR

Kunskapen om hur den biologiska mångfalden faktiskt förändras för olika arter är begränsad. För att kunna sätta in insatser som ger bäst effekt på olika platser och för olika arter krävs inventeringar och förbättrade kunskapsunderlag.

📖 Läs mer

Biototyper i Malmö

Naturvårdsplan för Malmö stad

www.malmo.se/op

STRATEGIER

- Åtgärder ska vidtas för att minska förluster av biologisk mångfald, bland annat genom att skydda biotoper och skyddsvärda arter. Områden med höga naturvärden ska skyddas och bevaras genom formella skydd som naturreservat, biotopskydd, naturvårdsavtal eller detaljplan. Balanseringsprincipen ska användas vid all exploatering av mark (se sidan 35).
- Biototyper som är särskilt viktiga och typiska för Malmö ska så långt som möjligt bevaras, utvecklas och nyskapas där så kan ske. Det gäller vattendrag, dammar, småvatten och större vatten, våtmarker och översilningsytor, grunda havsbottnar och ålgräsängar, havsstrandängar, betesmarker, ängsmarker, torrängar och sandhedar, blottad sand, ruderatmarker, äldre trädmiljöer samt träd- och buskdungar i åkerlandskapet.
- Malmö stad ska ta särskilt ansvar för hotade och sällsynta arter samt arter som har sitt huvudsakliga utbredningsområde eller födosöks- och reproduktionslokaler inom kommunen.
- Förutsättningar för biologisk kvalitet ska förbättras genom naturvårdsinriktad skötsel eller bruk av mark.

Landsbygd och jordbruk

Jordbrukslandskapet genererar ekosystemtjänster som är grunden för en långsiktig matproduktion. Merparten av odlingsmarken i Malmös omland har högsta nationella kvalitetsklassning. Odlingsmark är en ändlig resurs och är därför mycket viktig att värna.

Ett hållbart samhälle förutsätter ett samspel mellan stad och en levande landsbygd där en tätare stad sparar mark. Därmed kan unika kvaliteter och naturvärden som finns i omlandet bevaras.

Ett hållbart och miljöanpassat jordbruk kräver en varierad användning av åkermarken. Detta kan också öppna för fler funktioner, exempelvis bättre rekreationsmöjligheter genom förbättrade möjligheter att röra sig i odlingslandskapet.

Att bibehålla strukturer och funktioner som vittnar om historien är viktigt för förståelse av jordbrukslandskapet. Det öppna kulturlandskapet som framhäver byarna i Malmös omland har betydelse för kulturhistoria och landskapsbild.

STRATEGIER

- Jordbruk och livsmedelsproduktion ska vara den dominerande verksamheten på Malmös landsbygd.
- Jordbrukslandskapets karaktäristiska öppenhet ska bevaras. Förändringar ska ske varsamt så att inte natur-, kulturmiljö- eller ekonomiska värden omintetgörs. Egenskaper och kvaliteter i omlandets byar och i de olika landskapskaraktärerna ska tillvaratas och värnas. Tätorter och byar ska fortsatt vara åtskilda med öppet landskap.
- Sambandet mellan stad och land ska stärkas genom att förbättra kopplingar och sammanlänka besökspunkter. Landsbygdens kvaliteter ska lyftas fram och tillgängligheten ökas för att attrahera en bredare målgrupp för rekreation, friluftsliv och utflykter.
- Malmö stad ska möjliggöra för fler småskaliga verksamheter i stadens omland, för att bidra till en mer levande landsbygd. Etablering av nya verksamheter ska ske på jordbrukslandskapets villkor.
- Vid förändrad användning av jordbruksmark – förutom för exploatering – ska hänsyn tas till den goda jordmånen så att det är möjligt att i framtiden återuppta odling.
- I planering och förvaltning ska kommunen öka jordbrukets miljöanpassning genom att stödja ekologisk odling och annat bruk som främjar ekosystemtjänster.
- Kulverterade vattendrag ska öppnas och skyddszoner anläggas för att förbättra tillgänglighet, förutsättningarna för biologisk mångfald och förhindra näringsläckage.
- Malmös omland utgör en viktig resurs för vindbruk som ska utnyttjas bättre.
- Malmö stad ska ta fram en strategi för utveckling av landsbygden och jordbrukslandskapet.

UTMANINGAR

När framtida spårförbindelser till och från Vellinge och Bara läggs ut i landskapet är det en utmaning att placera och utforma dem på ett sådant sätt att deras barriärverkan i landskapet minimeras.

Havet och kusten

Malmö kommuns yta består till mer än hälften av hav. Fisket i Öresund var grunden till att staden Malmö etablerades, och samhörigheten med kusten och havet i form av sjöfart och hamnverksamhet har alltid varit viktig. Öresund är ett av världens tätast trafikerade farvatten. Under ytan finns samtidigt en myllrande miljö som är full av liv – men som för de allra flesta malmöbor är både okänd och utforskad. Öresund är med sitt unika biologiska system ett mycket känsligt område.

Havet är en begränsad resurs med många konkurrerande intressen. För en hållbar utveckling och god hushållning krävs samarbete såväl med grannkommuner, Danmark och övriga Östersjöländer som med näringsliv och andra aktörer. Exempel på områden där ett regionalt angreppssätt är särskilt viktigt och där synergieffekter kan uppnås är vindkraft, fiske samt natur- och kulturvård.

Havet är viktigt att värna såväl ur naturhänseende som ekonomiskt och socialt. Havet och dess kuststräcka kan som plats nyttjas för naturupplevelser, fysisk aktivitet och pedagogik likväl som för näringsliv och hamnverksamhet. Malmö har en delvis outnyttjad potential för havs- och kustrelaterad fritidsaktivitet och rekreation.

Eftersom fisket på grund av långvarigt trålförbud är relativt begränsat i Öresund finns ett rikt marint djur- och växtliv, framför allt norra Europas största sammanhängande musselbankar. Grunda bottenområden med ålgräsängar är viktiga uppväxtområden för fisk, kräftdjur och andra marina organismer – med betydelse för hela sundets ekosystem.

Att skapa ett så kallat biosfärområde i Öresund kan underlätta samverkan mellan strategiska aktörer (ägare, brukare m fl) och samtidigt bidra till att förbättra relationen mellan invånarna vid sundet och deras livsmiljö. I biosfärområden kan nya metoder testas och ny kunskap uppnås med målet att områdena ska ge exempel på hur ett naturområde kan bevaras samtidigt som förutsättningar skapas för att människor hållbart ska kunna verka och leva i området.

Malmös hamn (CMP) har haft och har stor betydelse för Malmös ekonomi. Idag är CMP Skandinaviens största hamn för import av bilar och i oljehamnen lagras stora mängder oljeprodukter inför distribution på den globala marknaden.

➔ Läs mer

Malmös vatten

Underlagskartor för havsplanering

www.malmo.se/op

STRATEGIER

- Stadsplaneringen ska bidra till att Öresund är ett friskt och levande hav där ett rikt växt- och djurliv och möjligheter till rekreation och upplevelser kombineras med fiske, sjöfart och energiproduktion.
- Malmö stad ska verka för att långsiktigt säkerställa de ekosystemtjänster havet och kusten levererar samt att Öresund får ett långsiktigt skydd i form av ett biosfärområde.
- Den marina miljön ska värnas särskilt med hänsyn till marinekologiska värden.
- Malmö stad ska ha en positiv och tillåtande syn på kustberoende fritidsaktiviteter, näringsliv och andra verksamheter så att stadens vattenkontakt i högre grad tas tillvara som stärker Malmös attraktivitet och identitet som kuststad.
- Malmö stad ska säkerställa hamnens och farledernas funktioner och tillvarata hamnens möjligheter att stödja en positiv utveckling av staden, dels som kommunikationsnod, och dels genom de goda förutsättningar hamnen ger för annan industri- och logistikverksamhet. Malmö stad ska verka för samexistens av hamn och stad, exempelvis avseende hamnverksamhetens tillåtna bullernivåer i förhållande till närliggande stadsutveckling.
- Malmö stad ska verka för att havets potential för energiproduktion tillvaratas, främst vindkraft och för produktion av biomassa till biogas.
- Malmö stad ska stimulera etablering och utveckling av småskalig näringslivsutveckling längs kusten och i de mindre hamnarna så att den näringslivspotential som finns i marina aktiviteter utnyttjas.
- Malmö stad ska verka för att ett biosfärområde skapas i Öresund i enlighet med Unescos program *Man and the Biosphere*.

NATIONELL
HAVSPLANERING

Sveriges nationella havsplanering utgår från EU:s direktiv 2014/89 och ska vara ett verktyg för havens långsiktiga förvaltning och utveckling. Havsplaneringen ska stödja en hållbar utveckling och tillväxt i de maritima sektorerna, samtidigt som ekosystemansatsen tillämpas. Planeringen innebär att utveckling, nyttjande och bevarande ska vägas mot varandra. De statliga havsplanerna ska omfatta havsområden som ligger 1 nautisk mil (1842 m) utanför baslinjen. Kommunens planering ska enligt plan- och bygglagen omfatta hela territorialhavet, det vill säga 12 nautiska mil från baslinjen. Det innebär för Malmös del allt hav inom kommungränsen, vilket ger en överlappning mellan olika planer. Således behövs en samordning mellan den statliga havsplaneringen och kommunens fysiska planering.

Vattenresurser och infrastruktur för vatten

Grundvatten är livsnödvändigt som dricksvatten. Alnarpsströmmen är en betydande grundvattenförande geologisk formation som i ett regionalt perspektiv utgör en viktig dricksvattenresurs. Grundvattnet i Malmö håller generellt god kvalitet och bedöms uppfylla miljökvalitetsnormer. I Malmös centrala delar är grundvattnet dock ofta förorenat som en följd av tidigare industriell verksamhet, bensinstationer, diffusa läckage via avloppsnätet eller utfyllda områden.

Huvuddelen av dricksvattnet som distribueras i Malmö produceras av Syd-vatten från ytvattentäkterna Vombsjön och sjön Bolmen i Småland. Vombverket står för ca 75% av Malmös dricksvatten medan drygt 15% kommer från Alnarpsströmmen genom Grevietäkten i Staffanstorps kommun. Tillgången på dricksvatten är generellt god i Sverige, men i Skåne är resurserna något mer begränsade. Klimatförändringar och ökande befolkning innebära att nya lösningar behövs för att täcka behovet i framtiden.

Avloppsnätet i Malmö utgörs dels av ett kombinerat system för avledning av spillvatten och dagvatten i samma ledning och dels ett duplikatsystem där spillvatten och dagvatten avleds i skilda ledningar. Avloppssystemet är av varierande ålder och kvalitet och ett kontinuerligt underhålls- och förnyelsearbete är nödvändigt. I Malmö finns två avloppsreningsverk, Sjölanda och Klagshamnsverket. Från dessa leds renat avloppsvatten genom ledningar ut i Öresund. Sjölandaverket tar emot avloppsvatten cirka 330 000 personer i Malmö samt några kranskommuner. Klagshamns avloppsreningsverk har ca 70 000 personer anslutna.

Sege å och Risebergabäcken är Malmös viktigaste vattendrag. Risebergabäcken avvattnar tillsammans med Oxiediket ungefär en fjärdedel av hela kommunen och leder vattnet till Sege å som mynnar ut i Öresund. Vattendragen tar emot dagvatten från bebyggelse och dräneringsvatten från jordbruksmark. Utbyggnad och förtätning i staden gör att andelen hårdgjord mark har ökat vilket medfört större belastning med dagvatten till vattendragen. Flera av vattendragen har samtidigt påverkats av fysiska förändringar av åfåran med följden att kapaciteten både avseende kvantitet och kvalitet har minskat.

Malmös kanalsystem är recipient för dagvatten och även av bräddningar av avloppsvatten vilket påverkar vattenkvaliteten negativt. Sämst kvalitet finns i de sydöstra delarna som ligger längst bort från inflödet. Många faktorer påverkar vattenkvaliteten i kanaler och hamnbassänger, exempelvis dagvatten, avloppssystem och förorenade bottensediment.

VATTENDIREKTIVET

För att säkra vattenresurser antog EU år 2000 ett ramdirektiv för vatten (vattendirektiv). I Sverige har direktivets mål översatts som miljökvalitetsnormer – kemisk och kvantitativ status för grundvatten och för ytvatten för kemisk och ekologisk status. Direktivet innebär att skydda befintliga våtmarker, dammar, vattendrag, kustvatten och grundvatten och därtill att i alla beslut ta hänsyn till hur vatten påverkas och se till att miljökvalitetsnormer uppnås och inte försämrats. Vattendragen i Malmö uppfyllde god kemisk status 2016, men uppnådde inte god ekologisk status. Miljökvalitetsnormerna för kustvatten uppnås i dagsläget inte i Malmö.

STRATEGIER

- Genom aktiv medverkan i Sydvästkånes grundvattenkommitté ska Malmö stad verka för att långsiktigt skydda och hushålla med grundvattnet för att säkra framtida uttag från Alnarpsströmmen. Genom marksaneringar, tillsyn av industri, infrastruktur, jordbruk, trädgårdsnäring, golfbanor samt kunskaps-höjning och kontrollprogram successivt förbättra kvaliteten på grundvattnet i Malmö. Verka för minskad användning av bekämpningsmedel.
- Genom delägarskap i VA SYD och Sydsvatten ska Malmö stad säkerställa en långsiktigt säker dricksvattenförsörjningen för malmöborna. Vattentäkter där dricksvatten hämtas, såväl privata som allmänna, ska ha ett långsiktigt skydd exempelvis genom vattenskyddsområden. Malmö stad ska verka för att jordbruk och annan verksamhet som bedrivs inom avrinningsområdena till Vombsjön i så liten omfattning som möjligt medför negativ påverkan på vattenkvaliteten i sjön.
- VA-systemen ska anpassas för att minska mängden bräddningar till kanalsystemet, bland annat genom byggandet av Malmö avloppstunnel. Reningsverken ska förberedas för att klara ökade reningskrav samt en möjlig regionalisering av denna funktion. Utrymme ska säkerställas för att bygga ut reningsverken och de ska skyddas mot stigande havsnivåer på lång sikt.
- Malmö stad ska ställa krav på hög skyddsnivå för enskilda avlopp för att bidra till att vattenförekomster uppnår god ekologisk eller kemisk status.
- Malmö stad ska genom VA SYD fullfölja utbyggnad av kommunalt VA i enlighet med VA-utbyggnadsplan för Malmö och kontinuerligt se över behov i framtiden av utökning av verksamhetsområde för kommunalt VA.
- Malmö stad ska verka för att minska mängden miljögifter som når recipienter och arbeta förebyggande i syfte att minska användning av miljögifter i samhället. Genom informationsinsatser öka kunskapen hos allmänheten om risker med kemikalier och miljögifter för att därmed påverka beteenden. Malmö stad ska i sin verksamhet använda anläggnings- och byggmaterial, samt underhållsmetoder som hindrar att skadliga ämnen tillförs dagvatten och avloppssystem samt verka för att andra aktörer beaktar val av byggmaterial och begränsar användning av farliga kemikalier vid byggande.
- En handlingsplan som behandlar miljökvalitetsnormer för ytvatten och grundvatten ska tas fram i syfte att uppnå och bibehålla god vattenstatus i kommunens vatten. Planen bör mynna ut i ett övergripande måldokument med strategier och åtgärdsprogram för hur målen kan uppnås. Samarbeten med grannkommuner som på något sätt delar en vattenförekomst är nödvändiga. Malmö stad ska i samverkan med berörda aktörer arbeta för att reducera läckage av näringsämnen från jordbruket.
- Malmö stad ska utveckla samarbetet med Segeåns Vattenråd och verka för att ett heltäckande kontrollprogram för Sege å och Risebergabäcken tas fram där också föroreningar och dess källor kartläggs. Genom förbättrad dagvattenhantering minska föroreningsmängder till Sege å och Risebergabäcken.

ÅTGÄRDSPROGRAM

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt har tagit fram en förvaltningsplan för 2016–21 som omfattar ett åtgärdsprogram med insatser som behöver genomföras för att miljökvalitetsnormer ska kunna följas. Åtgärdsprogrammet riktar sig till myndigheter och kommuner som ska vidta de åtgärder som behövs.

📖 Läs mer

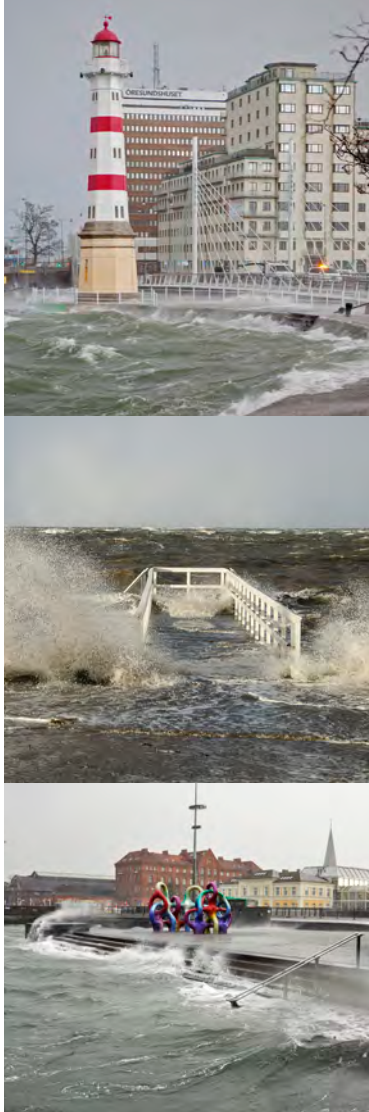
Förvaltningsplan för Södra Östersjöns vattendistrikt 2016–2021

Om Sydsvatten AB

Om Alnarpsströmmen

VA-utbyggnadsplan för Malmö

www.malmo.se/op

Klimatanpassning – höga havsvattenstånd

Klimatanpassning innebär att staden har en beredskap i planeringen och vidtar åtgärder som mildrar eller hindrar effekter av klimatförändringar, eller tar till vara dess möjligheter. Med förebyggande åtgärder kan framtida kostnader för skador minskas.

Under de senaste åren har flera rekordhöga vattenstånd uppmätts i Malmö bland annat i samband med stormen i december 2013 då havsnivån steg över 200 cm i kanalerna. SMHIs rapport *Klimatanalys för Skåne län* (2012) anger att medelvattennivån kan komma att stiga med 90 cm till år 2100. Det innebär att i extrema fall kan havsnivån stiga till mer än tre meter över nuvarande havsnivå. Under tremetersnivån ligger delar av Malmös innerstad, hamnen och delar av de viktigaste utbyggnadsområdena och stora värden i form av bostäder, arbetsplatser, infrastruktur och annat riskerar att skadas vid översvämning. Även naturvärden längs kusten och kulturhistoriska värden i Malmös historiska centrum kan bli berörda. Grundvattnet påverkas av höjda havsnivåer med stigande nivåer och risk för saltvatteninträngning.

För att skydda redan bebyggda områden från översvämningar behöver på lång sikt ett kustskydd upprättas. Ett kustskydd kan komma att bestå av olika delar som samverkar; utfyllnader, öar, vallar, murar och rörliga anordningar som stängs om en översvämning hotar. En viktig aspekt i samband med utformning av ett kustskydd blir koordinering med VA-systemet så att nederbörd kan tas om hand innanför en barriär. Att upprätta ett kustskydd är tids- och kostnadskrävande och måste genomföras successivt.

STRATEGIER

- Lägst nivå för ny bebyggelse ska vara +3,0 m över havet såvida inte andra åtgärder kan vidtas som skydd mot översvämning eller högt grundvatten. Andra åtgärder kan vara utformning av byggnader och mark eller planerade skyddsbarriärer. Undantag kan även motiveras i sådana fall där nivån inte är rimlig i förhållande till nya byggnaders funktion eller värde, omgivande befintlig bebyggelse och marknivåer, tillgänglighetsaspekter eller gällande detaljplaner. Oavsett undantag ska en så hög grundläggningsnivå som möjligt eftersträvas under nivån +3,0 m.
- För att säkerställa ett långsiktigt och effektivt skydd mot höjd havsnivå ska en långsiktig strategisk plan utarbetas med åtgärder på kort och lång tidshorisont. Malmö stad ska samverka med grannkommuner, länsstyrelsen och andra berörda aktörer.
- Koordinering med VA-systemet, påverkan på hamnverksamhet, havsströmmar och marina naturvärden samt gestaltungsfrågor med mera ska utredas innan åtgärds- och handlingsplaner kan läggas fast. I planeringsprocesser som berör kustområdet ska förutsättningarna för ett sammanhängande kustskydd beaktas så att möjlighet till genomförande säkerställas.
- Multifunktionella lösningar ska eftersträvas så att exempelvis en skyddsvall samtidigt kan vara gång- och cykelväg, en skyddsrevel till havs fungera för bad och rekreation eller öar för ny attraktiv stadsbebyggelse.
- Kostnader, finansieringsmodeller och ansvar för åtgärder för ett sammanhängande kustskydd ska utredas.

UTMANINGAR

Hela Malmös kust kommer att påverkas av höga havsvattenstånd: kustlinjen är omkring 43 kilometer lång. Därtill berörs ett stort låglänt område längs Segeås nedre lopp, som har stor betydelse för stadens kommunikationer och försörjning. Det genomkorsas av järnvägar och vägar, kraftledningar och stora vattenledningar.

Klimatanpassning – skyfall

Risk för översvämningar ökar med frekventa, intensiva och långvariga nederbördsperioder. Enligt SMHIs rapport *Framtidsklimatet i Skåne* (2015) kan nederbördsmängderna komma att öka med 15–25% fram till slutet av seklet. Malmö har drabbats av flera kraftiga skyfall de senaste tio åren, senast i augusti 2014 då staden drabbades av extrema regnmängder med stora materiella skador till följd.

En förutsättning för att hantera de vattenmassor som bildas vid skyfall är ett helhetstänk i stadsbyggnadsprocessen och vid underhåll och ombyggnation. Säkra vattenvägar och översvämningssytor samt korrekt höjdsättning vid nybyggnad är nödvändigt. Idag utgörs en stor del av Malmös tätort av hårdgjord yta. En stor potential – men också en utmaning – ligger i att minska andelen hårda ytor och tillskapa mer vegetation som ger fördröjningseffekter.

Vegetation i stadsmiljön kan användas i flera klimatanpassningssyften. Träd tar upp en del nederbörd och dämpar effekter av skyfall, och skapar samtidigt skugga. Vegetation både på byggnader och i stadsrummet har positiv effekt på dagvattenavrinning och fungerar temperaturutjämnande. Mark med vegetation kan användas som multifunktionella ytor och är dessutom viktiga för ekosystemtjänster i stadsmiljön. En tätare stad innebär att ytor för att hantera nederbörd begränsas. Kreativitet och vilja att prova nya idéer och innovationer, som även kan kräva kompromisser med andra intressen, är nödvändigt. Nedsänkta ytor där vatten kan ta plats och stråk där vattnet kan rinna ovan mark utan att rinna in i hus, är exempel på åtgärder i bebyggd miljö.

I *Skyfallsplan för Malmö* har strategier för ökad motståndskraft mot konsekvenser av skyfall tagits fram. Planen anger att skyfallshänsyn ska tas i relevanta plan-, besluts- och förvaltningsprocesser och att åtgärder ska ha genomförts till år 2025 för att minimera risker för skada för liv, allvarliga personella skador eller samhällsviktig verksamhet. År 2045 ska Malmö kunna hantera ett 100-årsregn med minimala materiella och personella skador eller störningar av samhällsviktig verksamhet. För att nå målen krävs insatser både på kommunal och privat mark.

STRATEGIER

- Stadsplaneringen ska bidra till att dagvatten kan hanteras så att säkerhetsmarginaler för extrema nederbördssituationer uppnås. VA-systemen ska anpassas efter den forskning som bedrivs kring ändrade nederbördsförhållanden.
- Skyfallsaspekten ska beaktas i alla berörda förvaltningars arbete, både vad gäller planering, anläggnings- och byggnadsarbete, underhåll och drift samt beredskap. Malmö stad ska verka för att åtgärder som minskar effekter av skyfall vidtas på kvartersmark.
- Andelen hårdgjord yta i den befintliga staden ska minskas och antalet stora träd ökas.
- All exploatering ska ske på sådant sätt att risken för översvämningar inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer.
- Synergieffekter mellan olika åtgärder ska tillvaratas så att skyfallsåtgärder också kan bidra till att mildra effekter av värmeböljor, dämpa temperaturen i staden och skapa skugga. Vård- och äldreboende, förskolor och grundskolor ska utformas så att inomhustemperaturen inte blir ohälsosamt hög i samband med värmeböljor.

UTMANINGAR

Plats för förebyggande skyfallsåtgärder är begränsad i den existerande staden. Att minska stadens hårdgjorda ytor samtidigt som staden byggs tätare kan kräva omprövning av markytors funktioner.

📖 Läs mer

Skyfallsplan för Malmö

www.malmo.se/op

Dagvatten

Dagvatten i staden – det vill säga regn och smältvatten – kan tas om hand på olika sätt. Traditionellt har avledning skett i täta ledningar under mark. Numera eftersträvas en dagvattenhantering som består av en kombination av olika delar: ledningar, öppna dagvattenanläggningar, översvämningssytor och planteringar.

Malmö stad har sedan 1980-talet arbetat med öppna lösningar för dagvatten – med utgångspunkten att vatten är en resurs i stadsmiljön som tillför såväl estetiska som pedagogiska och ekologiska värden, bidrar till biologisk mångfald, samtidigt som dagvattnet kan fördröjas och renas. Öppna lösningar kräver ytor vilket kan vara en utmaning i den täta staden.

I delar av Malmö är ledningssystemet hårt belastat, framförallt där dagvatten och avloppsvatten går till samma ledning. Om flödet till dessa ledningar ökar blir översvämningsskrisen i anslutna fastigheter större. Att bygga om befintligt ledningssystem är förknippat med stora kostnader och störningar. Risebergabäcken är en recipient som tar emot mycket dagvatten och fastigheter i dess närhet riskerar att översvämmas. Det finns därför behov av att förbättra dagvattensituationen i flera områden, främst genom att öka fördröjningen och omhänderta dagvattnet lokalt.

Dagvatten för med sig föroreningar från trafikytor och andra hårdgjorda ytor i form av exempelvis tungmetaller, olika beläggingsmaterial, olja och näringsämnen. Hav, sjöar och vattendrag som tar emot dagvatten påverkas negativt av föroreningar. Idag saknas nationella riktvärden för föroreningshalter i dagvattenutsläpp och metodik för att ta fram platsspecifika riktvärden. Det är alltså oklart hur bedömning av reningsbehov ska göras. Även om ansvaret för att minimera utsläpp ligger på den som orsakar föroreningen är lagstiftningen inte tydlig med vem som ansvarar för att hantera uppkomna föroreningar. Ett arbete med förebyggande åtgärder, så att föroreningar inte hamnar i dagvattnet och därmed minska dagvattnets negativa miljöpåverkan är väsentligt.

STRATEGIER

- Dagvattenhanteringen ska bidra till en attraktiv, trygg, och långsiktig hållbar livsmiljö. Hanteringen av dagvattnet ska minimera spridning av föroreningar till recipienter och utformas så att risk för skador av olika slag minimeras. Dagvattensystemet ska utformas med ändamålsenliga multifunktionella ytor som gynnar ekosystemtjänster och så att vattnet blir en tillgång i stadsmiljön.
- Dagvattenanläggningar ska placeras, utformas och underhållas så att en effektiv rening och fördröjning av dagvatten uppnås.
- Vilka dagvattenströmmar som har behov av rening ska utreda och en långsiktig plan för hur reningen kan genomföras tas fram.
- Vid varje förändring i staden där dagvatten leds till ledningsnätet som har kapacitetsbrist eller till Risebergabäcken ska åtgärder för fördröjning utredas och ges plats. Fördröjningen kan ske i direkt anslutning till förändringen eller i en annan del av systemet.
- I tidiga planeringsstadier för nya områden och vid ombyggnad av befintlig stadsmiljö säkerställa att dagvattenfrågan kan lösas på platsen och att hänsyn tas till recipienter och dagvattenutsläpp.

UTMANINGAR

Att ta hand om allt regn som faller i en stad som blir allt tätare bebyggd är en stor utmaning som kräver noggrann planering, nya lösningar och nytänkande i genomförandet. Att förhindra föroreningar från dagvatten att nå recipienter och grundvatten är en komplex utmaning som involverar många aktörer.

Gällande lagstiftning ger kommunen små möjligheter att ställa krav på omhändertagande av dagvatten på kvartersmark.

Markföroreningar och farliga verksamheter

När stadens mark används allt mer effektivt ökar tillfällena då riskkonflikter kan uppstå mellan pågående störande verksamheter och blandad stadsbebyggelse. I den existerande staden finns därtill ofta risk för förekomster av markföroreningar vilket kan försvåra eller fördyra nybyggnation – exempelvis vid omvandling av tidigare industriområden. Det är väsentligt att åtgärder vidtas och planeringen genomförs på sådant sätt att en tät stad kan uppnås utan att malmöbornas säkerhet och hälsa äventyras.

STRATEGIER

- Mark ska undersökas i tidiga planeringsskeden så att eventuella föroreningar uppmärksammas. Där så krävs ska mark saneras så att den kan användas utan risker för människors hälsa. Risker ska bedömas utifrån miljö- och hälsoaspekter samt tekniska och ekonomiska förutsättningar. Rimlighetsbedömningar av saneringsåtgärder i förhållande till framtida markanvändning ska genomföras innan beslut tas om hur föroreningar ska behandlas. Ansvarsfrågor kring markföroreningar behöver klargöras för exploatörer och andra aktörer.
- I en tät och funktionsblandad stad är det inte önskvärt att hantera risker med stora säkerhetsavstånd. Det är en samhällsekonomiskt dyr försäkring som medför utglesning av staden. Olycksrisker ska istället huvudsakligen hanteras genom att vidta säkerhetshöjande åtgärder vid riskkällan. Ny tung industri med riskfylld verksamhet ska inte blandas med känsliga stadsfunktioner utan istället lokaliseras till lämpliga verksamhetsområden.
- Verksamheter som ligger i eller intill befintlig eller planerad blandad stadsbebyggelse, ska så långt möjligt kunna fortsätta verka i området. En förutsättning är att verksamheten kan visa att riskbilden för omgivningen inte ökar. Då ny blandad stadsbebyggelse uppförs nära en störande verksamhet kan bebyggelsens innehåll behöva begränsas så att till exempel bostäder inte uppförs.
- Riskbedömningar ska genomföras om bebyggelse planeras inom de angivna uppmärksamhetsavstånd som anges till farliga verksamheter som omfattas av lag om skydd mot olyckor (2003:778) samt längs Inre och Yttre Ringvägen och Europavägarna vilka är klassificerade som vägar rekommenderade för transport av farligt gods.
- För att minska sannolikheten för olyckor vid transport av farligt gods ska insatser främst riktas mot olycksorsaker. Minskad risk uppnås genom åtgärder som leder till jämn farthållning, lugnt trafiktempo och stränga lastningsföreskrifter. Malmö stad ska främja omlokalisering av olämpligt placerade verksamheter som alstrar transporter av farligt gods.
- För att minska riskerna med transport av farligt gods på järnväg ska Malmö stad verka för att en ny yttre godsbanan anläggs längs Yttre Ringvägen. Detta ökar också kapaciteten i järnvägssystemet totalt sett, vilket möjliggör fler säkra godstransporter på järnväg.
- Nya kraftledningar, och befintliga där koncessioner löper ut, ska markförläggas. Malmö stad ska vara aktiv i ett regionalt samarbete kring frågor om kraftledningar och framtida koncessioner. Fördelnings-, kopplings- och transformatorstationer ska placeras och utformas så att risker och störningar minimeras.

Förnybar och återvunnen energi

Energisektorn – inklusive transporter – står för en stor del av utsläppen av växthusgaser, och bidrar därmed till miljöproblem och till global uppvärmning. Förnybara energikällor behöver successivt fasas in och fossila bränslen fasas ut. En avsevärd effektivisering av energianvändningen krävs för att reducera behoven.

Energistrategi för Malmö och Miljöprogram för Malmö stad 2009–2020 föreskriver att Malmö stads verksamhet helt ska försörjas med förnybar energi år 2020. Visionen för 2030 är att hela Malmö som geografiskt område försörjs till 100 % av förnybar och återvunnen energi.

Storskalig vindkraft har störst teknisk och ekonomisk potential för förnybar lokal elproduktion inför år 2030. Biogas kan nyttjas för transporter, värme och el, där det första alternativet bedöms vara det samhällsekonomiskt bästa. Det finns planer på fler biogasanläggningar för att kunna ta hand om organiskt avfall från hushåll, industri, hav och jordbruk. Satsning på industriell symbios, och smarta dynamiska nät för el, värme och gas har påbörjats i Malmö och kommer att vidareutvecklas. Med de sen-aste årens sjunkande priser och förbättrad teknik kommer solenergi att spela en betydande roll. Även andra förnybara energikällor har stor potential.

STRATEGIER

- De goda förutsättningar som finns att i Malmö producera el, värme och gas från förnybara resurser som vind, biomassa, geoenergi och sol ska tas till vara och utnyttjas på bästa sätt. Energifrågor ska ses i ett helhetsperspektiv, där olika system kan samordnas för synergieffekter.
- Energieffektivisering av gamla och nya byggnader är ett kostnadseffektivt sätt att minimera koldioxidutsläpp och ska tillämpas där så är möjligt.
- Malmö stad ska främja användning av fordon som drivs med förnybara drivmedel, och bereda plats för den infrastruktur som gör det möjligt.
- Satsningar på vindkraft ska genomföras för att bidra till målet genom en så stor andel lokalt förnybar energiproduktion som möjligt. Landbaserad vindkraft i Malmö ska i första hand lokaliseras till platser som redan är påverkade av buller och storskaliga verksamheter. Havsbaserad vindkraft ska samordnas med danska initiativ och lokaliseras till grundet Sjollen i norr, intill nationsgränsen. Möjligheter för ytterligare utbyggnad till havs i anslutning till Norra hamnen och vid befintlig etablering vid Lillgrund ska undersökas. Vindkraft ska proaktivt integreras i Malmös framtida landskapsbild.
- Den utvecklingspotential som finns för biogas ska tas tillvara. Biogasproduktionen från jordbruks- och hushållsavfall ska fortsatt öka, och möjligheten att nyttja restavfall från industri, skog och hav. Biogasanläggningar ska i första hand placeras i särskilda verksamhetsområden. Mindre anläggningar som inte är omgivningsstörande kan där så är möjligt rymmas inom blandad stadsbebyggelse eller i odlingslandskapet.
- Lokala satsningar på kunskaps- och teknikutveckling samt produktion av vindkraft, solel och andra förnybara energislag ska stimuleras så att arbetstillfällen kan skapas i regionen.
- Malmö stad ska främja etablering av solenergianläggningar, både storskaligt och småskaligt på ytor i stadsmiljön.

UTMANINGAR

Elanvändningen i de kommunala verksamheterna ska till år 2020 reduceras med 30 % relativt genomsnittet 2001–2005. Återstoden, ca 115 GWh el år 2020 förutsatt att besparingsmålen nås, ska vara 100 % förnybar och så långt möjligt producerad inom kommunens gränser.

🔗 Läs mer

Energistrategi för Malmö

Industriell symbios

www.malmo.se/op

Resurseffektivt och miljövänligt byggande

Byggnader och stadsmiljöer står för en stor andel av miljöpåverkan i samhället. Sunda hus, ett resursmässigt effektivt och hållbart byggande bidrar till att minska byggandets belastning på miljön. Miljöanpassat byggande, innovativ teknik ger i kombination med god arkitektur attraktiva stadsmiljöer och skapar värde. Det är viktigt för människors välbefinnande och positivt för stadens framtone och därmed för näringslivet i stort.

Långsiktig hushållning med resurser leder till byggnader med lång livslängd och låga drifts- och underhållskostnader. God arkitektonisk kvalitet är en utgångspunkt för att skapa offentliga stadsrum och byggnader som är hållbara. Väl genomtänkta fasader, planlösningar och detaljer ger ytsnåla, användbara och ekonomiska lösningar som blir värda att vårda i framtiden. Det krävs hög ambitionsnivå för att hitta lösningar som kombinerar god arkitektur och miljöteknik.

Malmö stad bjuder in marknadens aktörer inom både nybyggnation och ombyggnation att använda dialogverktyget *Miljöbyggstrategi för Malmö* och därigenom bidra till fortsatt fokus på hållbart byggande i staden. Miljöbyggstrategin är också tillgänglig för alla medborgare som genom småprojekt bidrar till en hållbar stadsutveckling. Utöver detta gäller områdesspecifika miljö- och hållbarhetsprogram i större stadsutvecklingsprojekten som Hyllie och Sege Park.

STRATEGIER

- Byggnaderna i Malmö ska präglas av långsiktighet, smarta energilösningar och miljöanpassade materialval. Malmö stad ska verka för att bostäder byggs med sunda material och att de har ett gott inomhusklimat. Med tanke på bebyggelsens långa livstid ska höga krav på energiprestanda ställas vid nybyggnad och ombyggnad.
- Utveckling av noll- och plusenergilösningar vid nybyggnad ska uppmuntras av Malmö stad. Vid ombyggnad och upprustning av befintlig bostadsbebyggelse ska minskad energiförbrukning vara en viktig aspekt och möjligheter att förse hus med solpaneler eller solceller ska tas tillvara. Fortsätta satsningar på förnybara energilösningar i Malmö stads eget fastighetsbestånd kan stå som föredöme för omvärlden.
- Innovativa dagvattenlösningar och vegetation som kan minimera byggandets negativa miljö- och klimatpåverkan ska eftersträvas. Stort inslag av grönska, vatten och genomsläppliga ytor i stadsmiljön ska ge förutsättningar för en bra fördröjning av dagvatten och samtidigt bidra till ett behagligare och hälsosammare mikroklimat.
- Hållbar arkitektur och byggande ska handla om energieffektivitet, om att integrera förnybar energi och välja material och metoder som ger byggnader och stadsmiljöer med lång livslängd. Det kan innebära högre investeringskostnader, men sparas in på drifts- och underhållskostnader. Materialval och byggmetod har stor betydelse för energianvändning i både bygg- och driftskede. Rätt valda material varar länge, åldras i skönhet och kan underhållas. Klok förvaltning med varsamma metoder av byggnader och stadsmiljöer innebär att ursprunglig arkitektonisk kvalitet bibehålls och utvecklas.

Läs mer

Om Miljöbyggstrategin

www.malmo.se/op

Hållbar avfallshantering och slutna kretslopp

Slutna kretslopp innebär lösningar som inte tär på jordens resurser. Det kan innebära resursminimerande strategier för att förlänga produkters livslängd genom att ge plats för att laga, dela, hyra eller återanvända, men även tillgängliggöra återvinning av avfall och närsalter. För den enskilda medborgaren är avfallshanteringen den mest konkreta formen av kretsloppsarbete. I den hållbara staden är det fundamentalt att ha en avfallshantering som gör det möjligt att hantera sitt avfall på ett tillgängligt, säkert och miljöeffektivt sätt.

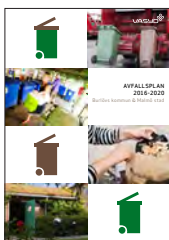
Det viktigaste i arbetet med avfall är att det ska förebyggas. I andra hand ska produkter återanvändas och i tredje hand ska material återvinnas. Först i fjärde hand ska avfall återvinnas som energi och i sista hand deponeras. Att förebygga uppkomst av avfall kräver stora insatser för att förändra konsumtionsmönster.

För ett hållbart omhändertagande av avfall krävs plats och fysiska förutsättningar i stadsmiljön och avfallshantering ska ingå som en aspekt tidigt i planeringsprocesser. Platser för återbruk och delande samt återvinningsstationer i stadens offentliga rum, samt utrymme för sortering av avfall och delning av produkter i bostadsfastigheter är nödvändigt. Platser där föremål kan lämnas in för att återanvändas har möjlighet att bli naturliga mötesplatser och ge arbetstillfällen.

För att hela avfallskedjan ska fungera behöver staden rymma anläggningar för lagring och behandling av olika avfallslag. De är en förutsättning för att det lokala kretsloppet ska fungera så att insamlat matavfall kan omvandlas till biogas och biogödsel, förpackningar ska kunna bli nya produkter och för att utsorterat restavfall ska kunna omvandlas till el och fjärrvärme. Det är också ett sätt att visa att invånarnas dagliga avfallsarbete är meningsfullt och gör nytta.

STRATEGIER

- Befintliga återvinningscentraler ska kompletteras med fler, i första hand en i östra Malmö. Återvinningscentraler ska planeras för möjligheter till återbruk och förberedas för återanvändning. Nya mindre insamlingsplatser för avfall med fokus på möten, återbruk och kunskap ska komplettera centralerna och etableras på strategiska platser med närhet till bostäder och arbetsplatser.
- Staden ska ha många återvinningsstationer för sorterat avfall, förpackningar, tidningar med mera som är lätta att nå till fots och cykel. Befintliga återvinningsstationer ska successivt detaljplanläggas och nya planeras i samband med att ny bebyggelse tillkommer. I planeringen av bostäder och verksamheter ska fastighetsnära insamling av vardagsavfall ingå.
- Malmö stad ska ge plats för och planlägga biogasanläggningar.
- Malmö stad ska i planeringsprocesser och projekt verka för att verksamheter och funktioner för avfallsminimering etableras.
- Sysavs anläggning på Spillepengen ska ges utrymme så att hushållsavfallet i första hand förbereds för återanvändning, i andra hand återvinns eller behandlas biologiskt, i tredje hand energiåtervinns, och i sista hand deponeras.
- Malmö stad ska verka för ett slutet kretslopp där närsalter från avlopp återförs till åkermark utan föroreningar. Det innebär bland annat ett intensifierat uppströmsarbete för en bättre slamkvalitet. Därtill behöver insamling av organiskt avfall öka och frågan om avsättning av biogödsel hanteras.

Läs mer

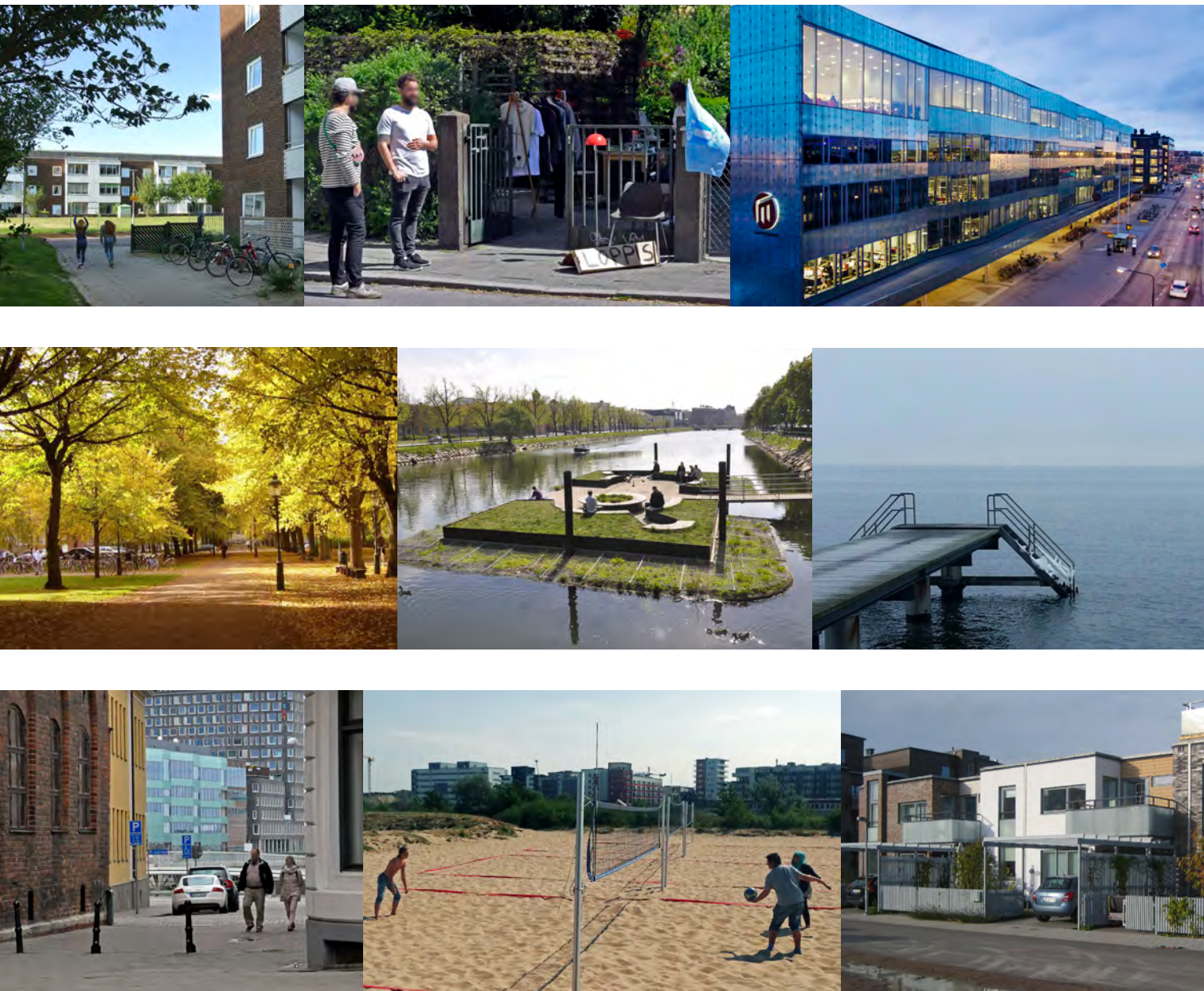
Avfallsplan 2016–2020 för Malmö stad
och Burlövs kommun

www.malmo.se/op

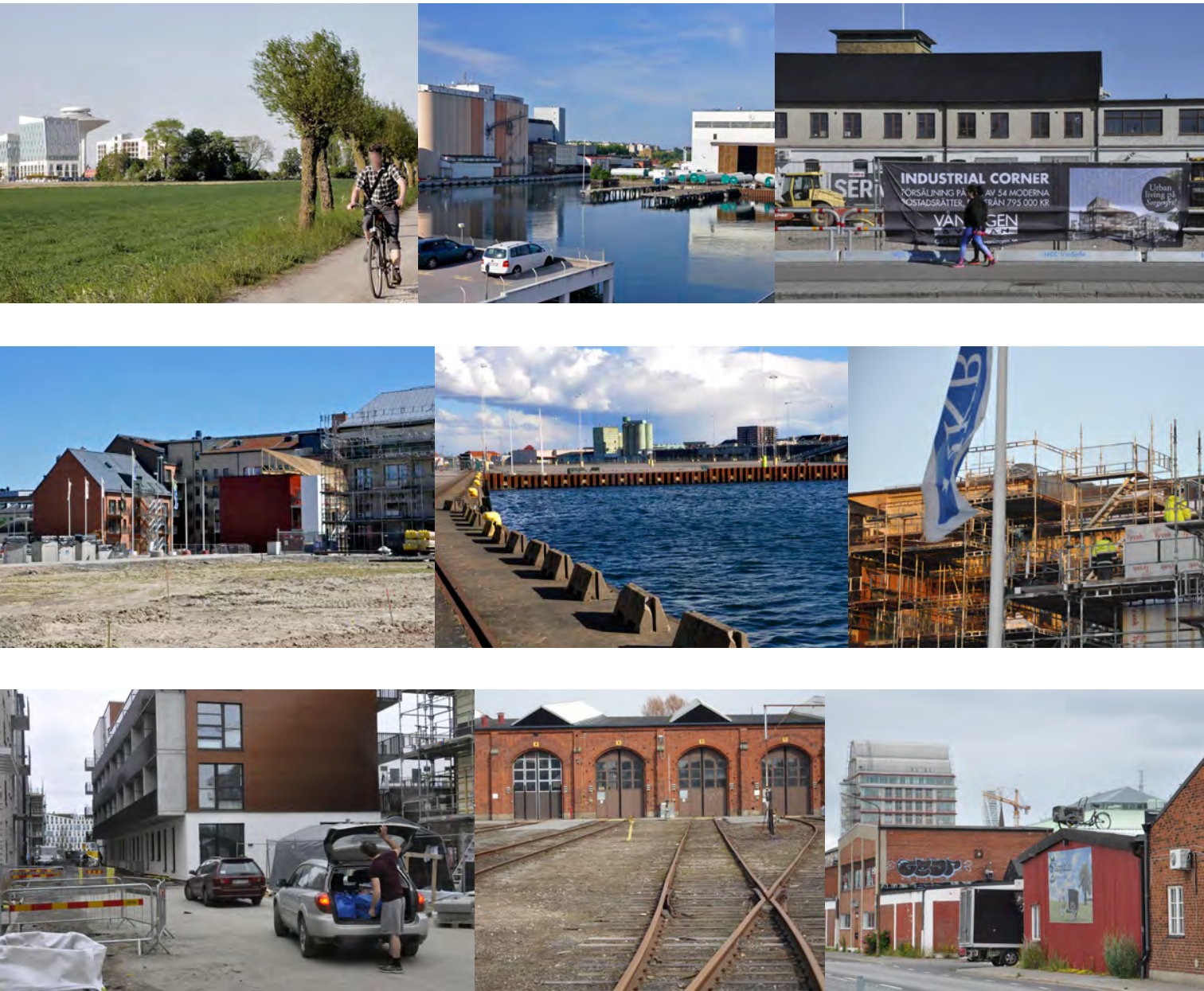
UTMANINGAR

I samspel med förtätning av staden utveckla en hållbar avfallshantering som är resursminimerande och cirkulär.

Utbyggnadsstrategi

Utbyggnadsstrategin lägger fast en för kommunens olika nämnder och förvaltningar gemensam planering och prioriteringsordning som ska vara vägledande vid beslut om planläggning och utbyggnad av blandad stadsbebyggelse och verksamhetsområden. De prioriteringskriterier som läggs fast översiktsplanen kompletteras med en karta som redovisas i planeringsunderlag till översiktsplanens kartverktyg (www.malmo.se/op/karta).

Demografi

Befolkningstillväxten som förväntas i Malmö de närmaste åren sätter press på såväl bostadsförsörjningen som utbyggnad av samhällsservice – främst skolor och förskolor – och plats för arbetsplatser av varierande slag. En betydande del av ökningen kommer sannolikt att vara ett resultat av senare tids migration till Sverige. Situationen utmanar rådande förhållanden och kräver prioriteringar på såväl kort som lång sikt.

Universitetsstaden Malmö kommer att attrahera unga människor att flytta in. Att Malmö under lång tid framöver kommer att ha en relativt sett ung befolkning innebär att staden fortsatt kommer att vara attraktiv för olika typer av näringsliv och samtidigt ha behov av att bygga i skolor och förskolor.

BEFOLKNINGSPROGNOS

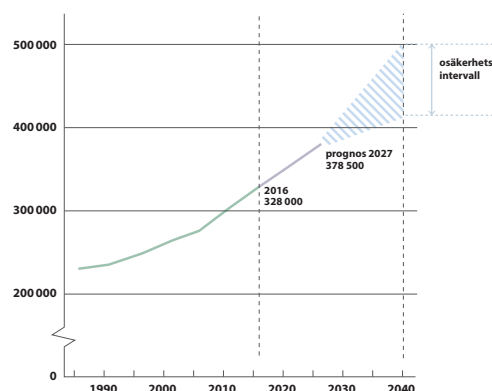
Den senaste befolkningsprognosen pekar mot att Malmös invånarantal år 2027 kommer att vara omkring 378 000. Det betyder en genomsnittlig tillväxt per år på omkring 5 000 invånare, vilket motsvarar den befolkningsökning som förut-sattes i arbetet med gällande översiktsplan. Det innebär ett behov av omkring 1 900 bostäder per år. Ökningen är som högst i gymnasie- och grundskole-åldrarna samt bland äldre, vilket sammantaget ställer särskilda krav på välfärds-verksamheter och utbyggnad av samhällsservice.

På längre sikt är förutsägelser mer osäkra och översiktsplaneringen behöver därför förhålla sig till flera olika tänkbara scenarier.

Översiktsplanens kapacitet

Översiktsplanens kapacitet omfattar drygt 50 000 bostäder och motsvarande behov av samhällsservice. Kapacitet för arbetsplatser finns dels inom existerande och ny blandad stadsbebyggelse – där flertalet nya arbetstillfällen skapas – och dels i ännu ej utnyttjade verksamhetsområden. Utbyggnaden av samhällsservice måste följa bostadsbyggandet i nya områden så att inte kapacitetsbrist uppstår och trycks ut i delar av staden där det inte finns plats att bygga nytt.

Med hänsyn till befolkningsprognoser kan knappt hälften av planens kapacitet komma att utnyttjas under den kommande tioårsperioden. I vilken takt kapaciteten för bostäder i realiteten förbrukas beror på många olika faktorer, exem-

BEFOLKNINGSPROGNOSER

Malmö stad arbetar kontinuerligt med befolkningsprognoser som årligen behandlas av kommunstyrelsen. Prognoserna beräknas i första hand för de kommande tio åren och är i detta tidsspänn mycket träffsäkra. I ett längre tidsperspektiv görs framskrivningar av olika tänkbara scenarier.

pelvis den faktiska befolkningsutvecklingen, hur många nya bostäder som bostadsmarknaden producerar och i vilken mån befintligt bostadsbestånd kan utnyttjas mer effektivt.

Utbyggnadsstrategier

Kommunens investeringar ska i första hand styras till platser där de gör mest nytta såväl kortsiktigt som långsiktigt. Kommunens resurser ska kraftsamlas och samordnas till prioriterade utbyggnadsområden. Detta ger förutsättningar för en balanserad stadsutveckling och för att investeringar i form av infrastruktur och annan kommunal service kan ske i takt med utbyggnaden. Geografiskt fokus och etappindelning ger därtill tydliga signaler till omvärldens aktörer om kommunens ambition och avsikter.

Kommunens investeringskostnader och dess ekonomiska följd effekter måste beaktas vid prioritering av alla planeringsprocesser. Olika typer av utbyggnadsområden genererar varierande konsekvenser för den kommunala ekonomin. Vissa områden ger intäkter medan andra genererar ökade kostnader genom nödvändiga investeringar samt drift och underhåll. För att det ska vara möjligt för kommunen att satsa på platser som medför höga investeringskostnader måste det finnas en balans mellan sådana utbyggnadsområden som kan ge nettointäkter och sådana som initialt främst ger utgifter.

En grundläggande prioritering är att stärka tyngdpunkter kring existerande noder och stråk samt projekt som bidrar till att en sammanhållen bebyggelsemiljö skapas och staden läks samman. Med en kraftfull kollektivtrafiksatsning kopplad till utbyggnads- och förtätningsprojekt kan översiktsplanens intentioner fullföljas.

Projekt inom existerande stadsstruktur ska prioriteras, i synnerhet sådana som endast i begränsad omfattning belastar drifts- och investeringsbudget. Aspekter kring genomförande ska samtidigt beaktas, det vill säga planerings- och byggprocessernas svårighetsgrad samt behov av planeringsresurser behöver sättas i relation till det tillskott av bostäder som projekt genererar.

Påbörjade områden där detaljplanering pågår ska i första hand fullföljas. Därtill krävs ett visst mått av flexibilitet inför oförutsedda behov. För att kunna tillgodose många olika typer av markbehov krävs en differentiering av de områden som prioriteras, det vill säga de måste omfatta flera typer av markanvändning.

Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö pekar på att behovet av att bryta barriärer inom Malmö, såväl fysiska som mentala. Fysiska barriärer kan omvandlas till sammanlänkande områden. Satsningar krävs på platser som har svaga incitament för marknadens investeringar. Tydliga kommunala initiativ ska visa på vilka platser Malmö stad avser att genomföra stadsutvecklingsprojekt.

Investeringsportfölj

Det finansiella utrymmet för framtida investeringar i kommunen är begränsat vilket ställer krav på långsiktig planering. Prioriteringar i investeringsverksamheten kommer att bli avgörande för ett framgångsrikt genomförande av översiktsplanen. Utgångspunkten är att investeringar styrs dit de gör mest nytta för att bidra till att uppfylla Malmö stads övergripande mål.

För att långsiktigt säkra investeringsprocessen har en modell för styrning tagits fram inom Malmö stad. Genom att vidareutveckla styrformer och analysmodeller för den samlade investeringsverksamheten i samspel med översiktsplaneringen och olika stadutvecklingsprocesser blir investeringsstyrningen ett stöd för att realisera översiktsplanens inriktningar.

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

Översiktsplanen och utbyggnadsstrategierna har samordnats med pågående arbete inom ramen för Sverigeförhandlingen. Sverigeförhandlingen tillsattes av regeringen 2014 med uppdraget att ta fram och föreslå principer för finansiering av nya höghastighetsjärnvägar och avtala med kommuner om medfinansiering och bostadsbyggande. I uppdraget ingår att förbättra tillgänglighet och kapacitet i storstädernas transportsystem med fokus på kollektivtrafik och cykel samt öka bostadsbyggandet.

Åtgärderna består av 8 bussobjekt i Malmös stadsbusstrafik, Malmöpendeln–Lommabanan med utvecklad pågatågstrafik på Lommabanan in i Malmö samt 14 cykelobjekt i Malmö. Inriktningen är en statlig medfinansiering motsvarande ca 50% av investeringskostnaderna. Motprestationen är ett bostadsåtagande om ca 28 500 färdigställda bostäder fram till 2035.

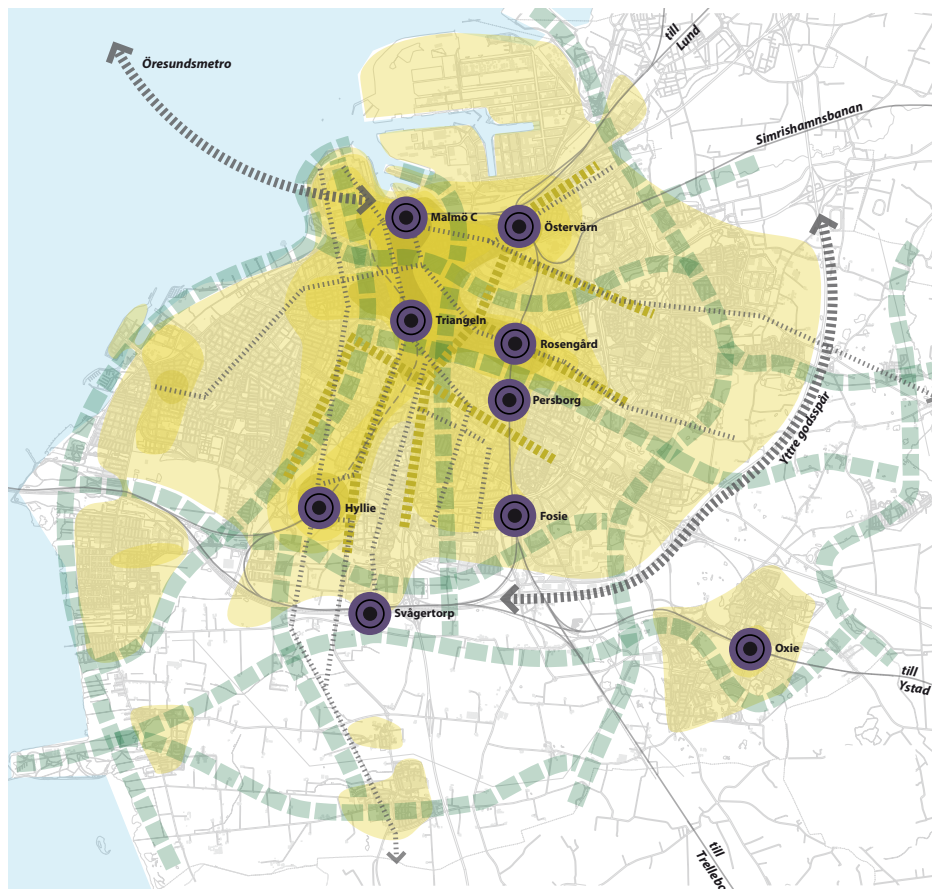

🔗 Läs mer

STORSTADSPAKET MALMÖ *Storstadsåtgärder för byggd kollektivtrafik, cykel och bostäder*

www.malmo.se/op

PRINCIPIELL UTBYGGNADSSTRATEGI

- Stationsnära läge, kollektivtrafiknod
- Infartsled med förtätningspotential
- Strukturerande gröna stråk
- Principiella spårvägsstråk och regionala spårförbindelser
- Existerande järnvägar
- Yttre godsspår / Öresundsmetro

Kartan visar inriktningen att stadens bebyggelse i huvudsak ska växa inåt med bebyggelsekoncentration vid kollektivtrafiknoder samt föreslagen infrastruktur och strukturerande gröna stråk.

STRATEGIER FÖR PRIORITERINGAR

- Projekt inom existerande stadsstruktur ska prioriteras – under förutsättning att de kan generera ett tillräckligt stort tillskott av bostäder i förhållande till de resurser som krävs för planerings- och genomförandeprocesser.
- Pågående utbyggnadsområden ska fullföljas.
- Samlat geografiskt fokus ska eftersträvas.
- Mark för olika typer av ändamål ska kunna erbjudas.
- Balans mellan områden med olika socio-ekonomiska förutsättningar ska eftersträvas.
- Balans ska uppnås mellan områden som kan ge nettointäkter och sådana medför höga investeringskostnader.
- Utbyggnadsprojekt som bidrar till att bryta fysiska och mentala barriärer ska prioriteras.
- Utbyggnad ska i första hand ske med närhet till god kollektivtrafikförsörjning.
- Samordning ska ske med utbyggnad av erforderlig samhällsservice.
- Tillgång till parker och rekreationsområden ska beaktas vid prioritering.
- Möjlighet till flexibilitet inför oförutsedda behov ska finnas.

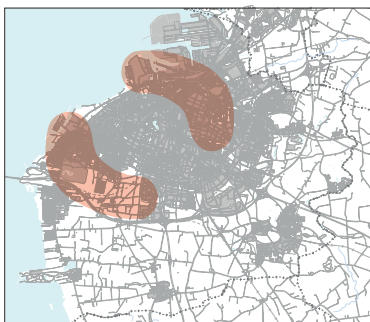
Läs mer

Karta med etappindelning

www.malmo.se/op

Översiktsplanen med utbyggnadsstrategin ska kopplas samman med investeringsstyrningen. Enligt modellen samlas kommunens planerade investeringar i en portfölj för att ge överblick över hela investeringsvolymen, inklusive framtida driftskonsekvenser. Portföljen innehåller de initiativ, program och projekt som krävs för att utveckla staden och verksamheten utifrån utpekade mål och strategier som kommunfullmäktige beslutat. Stora utbyggnadsområden kan fungera som program där investeringar som är kopplade till området planeras tillsammans.

En fullt utvecklad portfölj ger överblick över samtliga investeringsprojekt i staden både i volym och över tid. Portföljen och de beslut som tas genom planerings- och genomförandeprocessen ger kommunledningen möjlighet till planering och styrning på lång sikt men även transparens och flexibilitet i det korta perspektivet.

Prioriterade områden.

Prioriterade områden

Två geografiska områden ska i ha fortsatt starkt fokus: Västra Hamnen–Nyhamnen–Östervärn–Rosengård och Limhamn–Hyllie–Holma–Kroksbäck. Dessa platser har på olika sätt strategiskt viktiga. På dessa platser finns kapacitet och stora potentialer för att bidra till att utveckla Malmö och stärka stadens attraktivitet.

Näringsliv och arbetsplatser

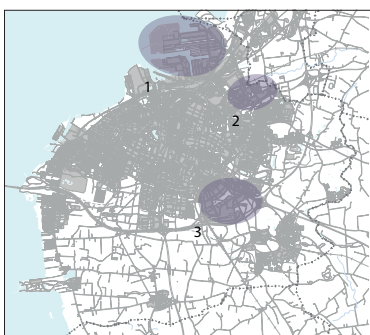
Ett varierat utbud av etableringsmöjligheter för nya arbetsplatser ska tillgodoses. För att bidra till ökad sysselsättning är det av stor betydelse att skapa bästa möjliga förutsättningar för näringslivet att utvecklas och växa i Malmö. Det är därför angeläget att ett varierat utbud av lokaliseringmöjligheter kan erbjudas, så att företag kan hitta rätt plats för sin verksamhet. Samtidigt måste marken utnyttjas effektivt vilket innebär att skapa många arbetstillfällen på liten yta. Kommunens marktillgång är begränsad och det är därför viktigt att slå vakt om strategiska lägen.

Köpenhamns kommun och Malmö stad samarbetar om gemensam marknadsföring för att locka kontorsetableringar och investeringar från internationella företag. Mark med närhet till regionala kollektivtrafiknoder bör reserveras för stora kontorsbyggnader, det vill säga behov av mer än 15 000 m² BTA.

Huvuddelen av Malmös arbetsplatser finns i blandade stadsbebyggelse tillsammans med bostäder. Det finns goda expansionsmöjligheter för näringsliv och arbetsplatser på platser där flera olika funktioner kan samsas. Västra hamnen, Nyhamnen och Hyllie kommer i stor utsträckning att bestå av verksamhetslokaler av olika slag. Det är särskilt viktigt att arbetsplatsintensiva verksamheter kan lokaliseras inom gångavstånd från järnvägsstationer, spårvägsstråk och andra kollektivtrafiknoder.

Verksamheter som är ytkrävande, störande eller förenade med risk ska lokaliseras i särskilda verksamhetsområden. Även en del företag inom branscher som småindustri, bil- och volymhandel, grossist rörelser, bygg- och anläggningsverksamhet som inte kan utvecklas i blandad stadsbebyggelse behöver placeras i verksamhetsområden. Detsamma gäller verksamheter som fordrar mycket transporter eller genererar mycket biltrafik. Nya verksamhetsområden behövs också för att kunna omvandla äldre centralt belägna verksamhetsområden till blandad stadsbebyggelse, omvandlingsprocesser som innebär att företag måste kunna erbjudas platser att flytta till.

Förutsättningarna för näringslivets behov av etableringsmöjligheter förändras kontinuerligt. Malmö stad ska ha en beredskap för förändringar i

Tre stora sammanhängande verksamhetsområden ska värnas som sådana:

- 1) Norra, Östra och Mellersta Hamnen, Frihamnen och Oljehamnen
- 2) Bulltofta, Valdemarsro, Toftanäs
- 3) Fosieby industriområde, Elisedal, Hindby

näringslivsstrukturen. Exempelvis ökad e-handel kan driva fram nya typer av företag med behov som inte är kända idag. Kategorisering av verksamhetsområden behöver därför löpande ses över och vid behov revideras. Utbyggnadsstrategin ger de övergripande förutsättningarna men det är samtidigt viktigt att upprätthålla en tillräcklig flexibilitet för att snabbt kunna möta de behov som uppstår för olika typer av företag. Nya typer av verksamhetsområden kan behöva utvecklas för att möta marknadens behov.

Kategorier för mark till verksamheter

Malmö stad ska kontinuerligt kunna tillgodose etableringsönskemål för olika typer av företag. För att kunna erbjuda företag rätt plats har sex olika kategorier för verksamhetsområden identifierats.

HANDEL, BESÖKSNÄRING, ETC.

Denna kategori inbegriper de flesta verksamheter som ryms inom blandad stadsbebyggelse, men även ett fåtal som finns eller kan rymmas i vissa verksamhetsområden. För verksamheter inom besöksnäringar, detaljhandel, service, företags-tjänster, medicinska verksamheter, skolor och utbildning, hantverk, etc. ska etableringsmöjligheter finnas i blandad stadsbebyggelse i exempelvis Innerstaden/Centrum, Västra hamnen, Nyhamnen och Hyllie, men även i befintliga bostadsområden. Verksamhetsområden som passar för vissa verksamheter inom denna kategori inkluderar exempelvis Emilstorp, Toftanäs, Svågertorp samt utmed Ystadsvägen och Norra Grängesbergsgatan.

Fastigheterna bör i de flesta fall vara på mellan ca 2 000 och 5 000 m², men det finns undantag. I Svågertorp är exempelvis de flesta fastigheterna betydligt större än så.

SMÅINDUSTRI OCH SERVICE

Här ryms småindustri och service, ofta rör det sig om mindre verksamheter med eller utan tillhörande kontor på mindre fastigheter. För denna typ av verksamheter behövs verksamhetsområden som Bulltofta och Valdemarsro, Elisedal, Lockarp och de västra delarna av verksamhetsområdet Fortuna och Hemgården.

Fastigheterna bör i de flesta fall vara på mellan ca 2 000 och 10 000 m².

TEKNISKA SAMHÄLLSFUNKTIONER

På vissa platser i staden behöver plats beredas för olika tekniska funktioner som krävs för ett fungerande samhälle. Det inkluderar exempelvis depåer för kollektivtrafik, uppställningsplatser för servicefordon, upplag, anläggningar för återvinning och VA, vissa typer av energiförsörjning med mera. Nya typer av infrastruktur eller kollektivtrafik kan också medföra behov av nya tekniska servicefunktioner.

I staden finns utpekade framtida lägen för sådana funktioner exempelvis i Almvik, Lockarp, Glostorp, Marklunda och Elisedal.

YTKRÄVANDE LAGER, TILLVERKNING, ETC.

För större ytkrävande etableringar, exempelvis tillverkning och lager i kombination med grossiströrelse eller mindre andel kontor, behövs lokaliseringar med skyltläge och bra vägförbindelser. Det inkluderar verksamhetsområden som Fortuna och Hemgården, Elisedal, delar av Fosiemy och Sege.

Fastigheterna bör i de flesta fall vara på mellan ca 20 000 och 40 000 m², men det finns exempel på betydligt större anläggningar än så inom denna kategori. Pågens fastighet i Sorgenfri upptar exempelvis ca 100 000 m².

YTKRÄVANDE VERKSAMHET MED BETYDANDE KONTORSANDEL

Mer personalintensiva verksamheter med större andel kontor (högre exploateringsgrad) och behov av strategiskt läge behöver högvärdiga platser med skyltläge och bra vägförbindelser. Sådana verksamheter kan rymmas exempelvis i Lockarp, Fortuna och Hemgården, delar av Fosiemy samt det framtida verksamhetsområdet Ingvalle vid Vintrie trafikplats. En förutsättning är att platserna har god tillgänglighet med lokal och regional kollektivtrafik. Vissa verksamheter i denna kategori kan även lokaliseras i blandad stadsbebyggelse.

Fastigheterna bör i de flesta fall vara på mellan ca 20 000 och 100 000 m².

HAMNANKNUTEN VERKSAMHET

Hamnanknuten logistik, större etableringar för lager, tillverkningsindustri, energiproduktion etc. ska finnas i Malmö hamn. Nyetableringar liksom etablerade verksamheter ska ges möjlighet att ingå i nätverk som bidrar till industriell symbios, det vill säga nya lösningar inom exempelvis energi, avfall och logistik.

Fortsatt arbete – en kontinuerlig översiktsplanering

FN:s globala mål och Agenda 2030 ska vara utgångspunkt i Malmös hållbarhetsarbete. Se även *Hållbarhetsbedömning till Översiktsplan för Malmö*.

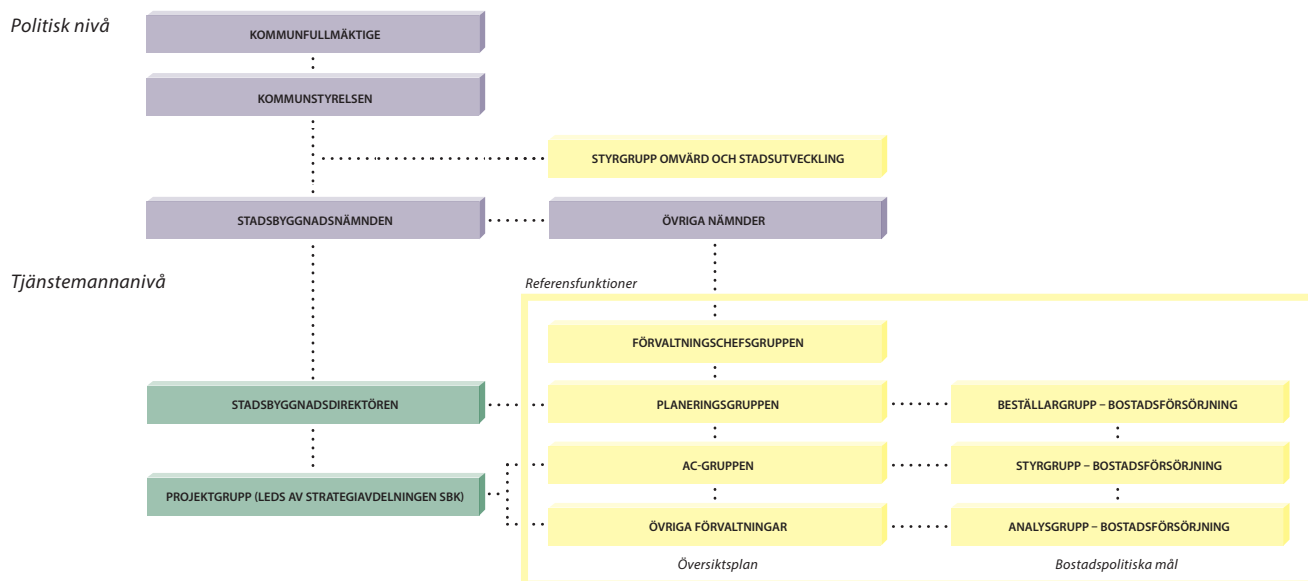
Hela Malmö stads organisation bär gemensamt ansvar för att de mål som ställs upp i översiktsplanen kan förverkligas. Samverkan mellan nämnder, förvaltningar och bolag ska leda till att prioriteringar och investeringar sker på ett samordnat, strategiskt och målinriktat sätt. Bred och gränsöverskridande samverkan främjar delaktighet och är nödvändigt för ett framgångsrikt hållbarhetsarbete. Att stimulera tillit och förtroende inom organisationens olika delar är väsentligt. Gemensamt ansvarstagande behöver följas upp med tydliga uppdrag och mål för nämnder och förvaltningar inom kommunen.

Översiktsplanens prioriteringar realiseras i hög grad i det lokala. I en centraliserad kommunal organisation är det därför viktigt att finna former för lokalt utvecklingsarbete och tvärssektoriell samverkansorganisering. I såväl utbyggnadsprojekt, till exempel Hyllie och Nyhamnen som stadsförnyelseprojekt, exempelvis Amiralstaden och området längs Pildammsvägen vid Holma, finns behov av med skarpa målformuleringar, mandat och samlad ekonomi. Geografiskt baserade organisationsstrukturer som kan agera territoriellt snarare än sektoriellt behöver utvecklas – i linje med investeringsstyrningen.

En stad och ett samhälle i ständig förändring kräver en kontinuerligt pågående strategisk planeringsprocess. Översiktsplanen ska successivt kunna uppdateras varje mandatperiod och då revideras efter uppkomna behov eller förändrade förutsättningar.

Översiktsplanen ger stöd i beslut om framtida markanvändning och övergripande vägledning vid olika mål- och intressekonflikter som kan uppstå. En översiktsplan kan dock aldrig bli ett heltäckande operativt planeringsinstrument utan behöver kompletteras med handlingsplaner av olika slag. I fortsatta planeringsprocesser behöver fördjupade avvägningar mellan skilda intressen och mål preciseras och mer detaljerade ställningstaganden göras. Det kan ske i form av geografiska eller tematiska fördjupningar av översiktsplanen, analyser, program och strategier, planprogram och detaljplaner.

Organisation och medverkande

Beställare: Kommunstyrelsen

Beredning: Stadsbyggnadsnämnden

Beställarens ombud: Christer Larsson, stadsbyggnadsdirektör

Projektleddningsgrupp: Johan Emanuelson, avdelningschef strategiavdelningen, stadsbyggnadskontoret
Tyke Tykesson, projektledare
Kristoffer Widestam, projektledare
Hanna Björklund, samordnare för bostadsförsörjning

Arbetsgrupp: Strategiavdelningen, stadsbyggnadskontoret

Referensgrupp: Representanter för samtliga förvaltningar.

Foto: Anthony Acosta, Apelöga, Johan Bävman, Sanna Dolck, Nina Eneroth, Felix Gerlach, Sarah Jaxell, Stig-Åke Jönsson (TT), Tomaz Lundstedt, Stefan Milotti (VA SYD), Michael Schätzlein, Åsa Svensson, Linnea Svensson (ARBAB).

För fotograf till respektive bild, se www.malmo.se/op

Malmö stad (Bojana Lukac, Tyke Tykesson, Lars Bendroth, Anna Modin, Gustav Aulin, Magdalena Alevrå, Åse Andreasson, Lars Böhme, Magnus Wedelin, Camilla Anderson, Sadiye Altundal, Jimmy Arvidsson, Maria Nyman Moritz, Kerstin Torseke Hulthén, Tord Andersson, Vlorä Makolli, m fl).

Ung i Sommar 2013–2016, (Malmö stad, Stadsarkivet).

MalmöLundregionen.

Grafiska element: Fanclub

Tryck:

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Enligt PBL ska länsstyrelsen under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över kommunens förslag till översiktsplan. Yttrandet ska bifogas till översiktsplanen. Länsstyrelsen överprövar inte en översiktsplan men yttrandet kan visa om statens och kommunens uppfattningar skiljer sig åt i vissa frågor. En fortsatt dialog sker i kommande planarbeten då juridiskt bindande detaljplaner tas fram.

Länsstyrelsens granskningsyttrande speglar i vissa avseenden en syn på översiktsplaneringen som inte delas av Malmö stad. Länsstyrelsen önskar ofta en mer långtgående detaljeringsnivå än vad Malmö stad anser rimlig. Synpunkterna som framförs i granskningsyttrande är enligt länsstyrelsen dock främst att betrakta som påminnelser om aspekter som måste lösas antingen i översiktsplanen eller i påföljande planering. De framförda synpunkterna kommer att beaktas i kommande planeringsprocesser. Granskningsyttrandet har sammanfattningsvis inte föranlett förändrade ställningstaganden från kommunens sida. Malmö stads fullständiga kommentarer till granskningsyttrandet finns i utlåtandet över utställningen.

GRANSKNINGSYTTRANDE

1(17)

2017-10-30

Dnr 401-22704-2017

Kontaktperson

Enheten för samhällsplanering
Hanne Romanus
010-22 41 352
skane@lansstyrelsen.se

Malmö stad
stadsbyggnadskontoret@malmo.se

Granskningsyttrande för *Översiktsplan för Malmö*, revidering 2017 av översiktsplan antagen 2014.
Dnr SBN-2016-131

Redogörelse för ärendet

Malmö stad har översänt revidering av kommunövergripande översiktsplan till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7§ plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Malmös gällande översiktsplan antogs av kommunfullmäktige den 22 maj 2014 som nu i delar revideras och kompletteras. Under planprocessen har ett flertal dialoger hållits mellan Länsstyrelsen och Malmö stads tjänstemän, både för diskussioner på en mer övergripande nivå och för tematiska diskussioner. Sedan översiktsplanen antogs 2014 har också arbetet med ett flertal fördjupade översiktsplaner påbörjats där Länsstyrelsen deltagit i diskussioner och lämnat synpunkter. Granskningskedet har föregåtts av ett samråd som haft till avsikt att utgöra en av mer planstrategisk karaktär. Länsstyrelsen lämnar här granskningsyttrande som avser översiktsplanen som helhet varför det ersätter granskningsyttrande daterat 2013-06-19.

Under utställningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB)
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningsyttrandet ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska detta anmärkas i planen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Plusgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	010-224 10 00vx	010-224 11 00	6 88 11-9	skane@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/skane
291 86 Kristianstad	O Boulevarden 62 A	010-224 10 00vx	010-224 11 00	5050-3739		

fortsättning från föregående sida

Av handlingarna anges att de grundläggande förutsättningar som varit utgångspunkt för gällande översiktsplan (antagen 2014 och här hänvisad till som ÖP2014) inte har ändrats och planens prioriterade inriktningar föreslås därför gälla fortsatt utan förändring. Att låka samman staden – socialt och fysiskt – och i huvudsak växa inåt för att värna resurshushållningsperspektivet har hög aktualitet. I vissa avseenden har dock förutsättningar ändrats vilket motiverat att delar av planen revideras. ÖP2014 har siktet inställt på början av 2030-talet och bygger på stadsbyggnadsvision 2032.

Länsstyrelsens ställningstaganden i sammanfattning

Översiktsplanen lägger fast långsiktiga mål och övergripande strategier medan planhandlingarna anger att kommande handlingsplaner konkretiserar åtgärder på kort sikt. Länsstyrelsen konstaterar att utan redovisning av vilka avvägningar som gjorts mellan olika intressen eller anger riktlinjer för vilka övergripande åtgärder som krävs där t.ex. intressekonflikter kan förväntas uppstå, går det inte att bedöma konsekvenserna av översiktsplanens genomförande. Trots revideringar och kompletteringar kvarstår enligt Länsstyrelsen stora delar av tidigare lämnade synpunkter i sitt granskningsyttrande över ÖP2014. De revideringar som nu görs är inte tillräckliga för att översiktsplanen kan anses visa hur beslut om mark- och vattenanvändning kommer att hanteras för att tillgodose allmänna intressen enligt 2 kap. PBL eller till riksintressen enligt 3 och 4 kap. MB. Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen inte ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Länsstyrelsen kan därför inte på samma detaljerade nivå, som översiktsplanens markanvändningskarta är redovisad, bedöma om den markanvändning som föreslås kan komma att strida mot de intressen som myndigheten har att bevaka. Det är angeläget att Malmö stad får fram en översiktsplan som är tydligt vägledande för den fysiska mark- och vattenanvändningen. Länsstyrelsen menar att Malmö stad bör därför bearbeta och komplettera granskningshandlingarna och därefter gå ut på ny granskning.

Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap.16 § PBL anges här i punktform. För ställningstaganden med numrering hänvisas till områden som anges på karta nedan.

- ☐ Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att riksintressen inte tillgodoses inom 1. Havsområdet 2. Kustområdet
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att riksintresse för kulturmiljövård inte tillgodoses inom område 3. Utanför Yttre Ringvägen
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att riksintresset inte tillgodoses vad gäller 4. riksintresse Malmö hamn. Länsstyrelsen godtar inte förslag till ändrad geografisk avgränsning
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att det är oklart hur miljö kvalitetsnormer för luft följs och hur bebyggelse blir lämplig med avseende på buller vid 5. Förtätning invid hårt trafikerade gator
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att föreslagen markanvändning riskerar att bli olämplig avseende risken för människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor avseende farliga och miljöstörande verksamheter samt farligt-gods-leder.
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att bebyggelse riskerar bli olämplig med avseende på risken för översvämningar och erosion avseende områden som ligger lägre än + 3 m över havet
- ☐ Länsstyrelsen bedömer att användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnats tillräckligt avseende 6. Utvecklingen i Burlöv kommuns närområde

Fig. 1: Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap.16 § PBL avseende särskilda geografiska områden.

Länsstyrelsens bedömning

Översiktsplanen vägledande roll inför kommande provningar och tillståndsgivning
Det är tydligt att Malmö stad har stora och komplexa frågor att hantera. Det ställer enligt Länsstyrelsen stora krav på att översiktsplanen ger tydlig vägledning inför kommande provningar och tillstånd för hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Länsstyrelsen konstaterar att för flera sakfrågor som myndigheten har att bevaka kan det uppstå intressekonflikter med den markanvändning som pekas ut. Generellt hänksluts identifierade intressekonflikter att hanteras vid kommande planläggning eller vid framtida utredningar. Det är därför svårt att utläsa var intressekonflikterna geografiskt kan antas uppstå. Det finns även konflikter mellan de planeringsriktlinjer som planhandlingarna pekar ut och den markanvändning som föreslås. Vilka allmänna och statliga frågor som därför har sammanvägts eller som kvarstår för varje geografisk plats kan Länsstyrelsen inte utläsa. Konsekvenserna blir att tillämpningen och tolkningen av översiktsplanen, och därmed ett genomförande, försäras både för kommunens och andra myndigheters kommande provningar. Intentionen med översiktsplanen är att den ska underlätta efterföljande provningar. Kommande detaljplanläggning som inte är förenlig med översiktsplanen och Länsstyrelsens granskningsyttrande kräver ett utökat planförfarande, vilket leder till en tidsmässigt längre process. I handlingarna hänvisas i flera avseenden till pågående fördjupade översiktsplanarbeten för vägledning som t.ex. för Nyhamnen, Kirseberg och Hyllie. Länsstyrelsen påminner om att ändring eller fördjupning av översiktsplanen får en vägledande roll i provningar av detaljplaner, tillståndsprövningar och bygglöv först när ändringen har antagits. Synpunkter som Länsstyrelsen lämnat i processerna med dessa fördjupningsarbetena kvarstår och kommenteras därför inte särskilt i detta granskningsyttrande. Länsstyrelsen rekommenderar att

fördjupningar och tillägg arbetas in i revideringen av den kommunövergripande översiktsplanen. Länsstyrelsen ser att det är angeläget att Malmö stad får fram en översiktsplan som är tydligt vägledande för den fysiska mark- och vattenanvändningen. Malmö stad bör därför bearbeta och komplettera granskningshandlingarna och därefter gå ut på ny granskning.

Behov av att ta ny mark i anspråk

Nu gällande översiktsplan syftar till att Malmö ska ha möjlighet att växa med i genomsnitt 5000 invånare/år under den kommande 20 år, vilket motsvarar den genomsnittliga befolkningsökningen under det senaste decenniet. Enligt handlingarna innebär det ett behov av ca 1900 bostäder per år och där översiktsplanen anges ha en kapacitet som omfattar drygt 50 000 bostäder och motsvarande behov av samhällsservice. Kapacitet för arbetsplatser finns dels inom existerande och ny blandad bebyggelse samt i ännu ej utnyttjade verksamhetsområden. Vidare anges att med hänsyn till befolkningsprognoser kan knappt hälften av planens kapacitet komma att utnyttjas under den kommande tioårsperioden. Länsstyrelsen vill påtala att det är angeläget att förtydliga vilken bostadsutbyggnad som är kopplad till kommunens bostadsförsörjningsansvar. Länsstyrelsen bedömer att bostäder för att täcka upp kommunens bostadsförsörjningsbehov kan anses vara ett sådant väsentligt allmänt intresse enligt 3 kap. 4§ MB. som kommunen i sin översiktsplan, i avvägningen med andra allmänna intressen, ska ge vägledning och riktlinjer för. Länsstyrelsen anser att det kan vara lämpligt att ta viss del av åkermarken innanför Yttre Ringvägen i anspråk för verksamheter eller bebyggelse på jordbruksmark om den kan "tillgodose väsentligt samhällsintresse och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk" (3 kap. 4§ MB. Länsstyrelsen anser dock att bostadsbebyggelse för lågexploaterat markboende i allmänhet inte kan anses vara ett sådant väsentligt samhällsintresse. Översiktsplanens förslag till utbyggnadsområden strider i flera fall mot kommunens uttalade strategi att hushålla med kommunens mark- och vattenresurser där huvuddelen av utbyggnaden i första hand ska ske innanför Yttre Ringvägen samt genom förtätning. Länsstyrelsen anser att detta inte avspeglas i markanvändningskartan där fortsatt stora markanspråk pekas ut utanför Yttre Ringvägen. Hållbara transporter i Skåne och Hushållning med Skånes mark-och vattenresurser är två av de fem största utmaningarna för miljöarbetet i länet (Skånska åtgärder för miljömålen, Regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2016-2020 (Länsstyrelsen Skåne 2016:16).

Ny infrastruktur som förutsättning för bebyggelseutveckling

Enligt handlingarna anges att en ny stombusslinje ut till Klagshamn som inkluderar nya vägdragningar samt spårväg till Tygelsjö och Västra Klagstorp ska utvecklas. Vidare föreslås ny bro från Dockan-området till Norra hamnen samt att en framtida Simrishamnbanan bör förläggas i tråg för att möjliggöra en tät bebyggelse och överbygga barriärer. Länsstyrelsen saknar i sammanhanget åtgärdsvalsstudier, behovsbeskrivning samt konsekvensbeskrivningar av dessa infrastruktursatsningar som även till viss del tar ny mark i anspråk. Detta innebär att de ännu inte kan utgöra förutsättningar för ny bebyggelse. Länsstyrelsen konstaterar att spårväg till Vellinge inte finns med i nuvarande regional transportinfrastrukturplan (RTI), Satsningar på transportinfrastruktur i Skåne 2014-2025, eller i den revidering av RTI för perioden 2018-2029 som nu remitterats. Därmed kommer den troligtvis inte att bli aktuell att genomföra under planperioden. Däremot pekas satsningar på superbuss ut längs med väg 100, vilket kan innebära en förstärkning av kollektivtrafiken för de orter som får hållplatser. Malmö stad kan peka ut markreserv för spårvägen men det är inte motiverat att i detta skede planera för bebyggelse som är beroende av eventuell kommande framtida ny infrastruktur. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen ska visa hur ny föreslagen bebyggelse kan göras möjlig och lämplig utifrån befintlig infrastruktur eller åtgärder som finns bekräftade genom beslut.

Miljö och riskfaktorer

Länsstyrelsen konstaterar att det saknas en gemensam syn med kommunen vad gäller lägesbilden och betydelsen av miljö- och riskfaktor inom staden samt hur dessa ska hanteras på en övergripande nivå. Detta får både direkta och indirekta konsekvenser för hur kommande provningar och tillstånd hanteras. Länsstyrelsen är erfarenhet är att nuvarande översiktsplan inte fungerar vägledande för kommande provningar och tillstånd som myndigheten har att hantera. Detta gäller inte minst ärenden som handläggs enligt 9 och 11 kap. MB och för verksamheter som Länsstyrelsen bedriver tillsyn över. Länsstyrelsen har erfarenhet av att när översiktsplanen är otidlig, saknar vägledning eller inte hanterat de förutsättningarna för en tänkt markanvändning på en viss plats är risken stor för att intressekonflikter i kommande provningar blir mycket svåra eller omöjliga att lösa. Ett exempel på en verksamhet som har fått problem är Polypeptide där ytterligare bebyggelse tillåts i dess närhet. I detta fall har kommunen låtit ny bebyggelse i form av bostäder och skolor krypa så nära att verksamheten har svårt att utökas. De revideringar som nu görs är inte tillräckliga för att översiktsplanen kan anses ha beskrivit förutsättningarna eller konsekvenserna av förslaget vad gäller aspekter för miljön, människors hälsa och säkerhet eller för risk för olyckor kopplade till verksamheter med omgivningspåverkan. Det saknas tillräcklig vägledning inför kommande provningar för att föreslagen markanvändning inte ska bli olämplig avseende människors hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor. Kommunen planerar för nya etableringar inom olika områden som är angivna som förtätnings- och utvecklingsområden för bostäder, arbetsplatser, grundskole- och förskoleplatser. Ett flertal av dessa utbyggnads- och förtätningsområden ligger i eller i direkt anslutning till områden där det finns etablerade industriområden med tillståndspliktiga verksamheter. Verksamheter med laga kraft-vunna tillstånd innebär rättigheter att bedriva verksamhet med en viss omgivningspåverkan i enlighet med givna tillstånd. Översiktsplanens föreslagna markanvändning kan för flera områden komma att strida mot de tillstånd som finns, försäras eller omöjliggör en omprövning av givna tillstånd. Detta blir särskilt problematiskt när det inte tydligt uppmärksammas i handlingarna och det inte tydligt framgår vilka verksamheter eller geografiska områden som berörs. Det är också svårt, och ibland omöjligt, att få vägledning av översiktsplanen för vilka allmänna intressen som har vägts samman i översiktsplanen och vilka som kvarstår att beakta i provning av ärenden enligt miljöbalken.

Tätare stad och kulturmiljöaspekter

Den övergripande strategi som präglar översiktsplanen, och som bygger på tätet, variation och mångfald, ställer höga krav på att planeringsprocesserna fungerar för att fånga upp frågor om hur kulturhistoriska värden kan såväl värnas som bidra till utvecklingen av staden. Översiktsplanen har en tydlig redovisning av kulturhistoriskt särskilt värdefulla miljöer och befintliga stads-karaktärer, med tydliga beskrivningar av såväl karaktärsdrag som riktlinjer för planering. Till-sammans med de strategier som återfinns avseende kulturmiljön i planeringsriktlinjerna ger de en god utgångspunkt för att de kulturhistoriska värdena ska kunna bidra till en positiv utveckling av staden som helhet. Möjligheten att hävda kulturvärden i kommande planeringsprocesser är dock helt beroende av hur översiktsplanens strategier och beskrivningar tillämpas.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen bedömer att genomförandet av översiktsplanen kan antas ha betydande miljöpå-verkan när det gäller påverkan på riksintressen, hushållning med mark, miljö kvalitetsnormer

för vatten och luft, risk för människors hälsa och säkerhet, risken för översvämning samt för konsekvenser av föreslagen ny infrastruktur. Planhandlingarna saknar i tillräcklig utsträckning redovisning av dessa konsekvenser. De särskilda geografiska områdena innehåller konkreta förslag på en detaljeringsnivå som inte framgår av miljökonsekvensbeskrivningen. Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller konsekvensbeskrivningar avseende Övergripande mål, Prioriterade inriktningar och Strategier. Länsstyrelsen menar att det är konsekvenserna av genomförandet av översiktsplanen som ska miljöbedömas, snarare än bakomliggande strategier. Länsstyrelsen anser att den i planhandlingarna redovisade miljökonsekvensbeskrivningen inte uppfyller 6 kap miljöbalkens krav vilket innebär att tillräckligt hänsynstagande inte sker samt att åtgärder inte föreslås för att hantera eventuell negativ miljöpåverkan.

Länsstyrelsens synpunkter Riksintressen

Planering i eller i anslutning till ett riksintresse måste ske med utgångspunkt i de värden eller funktioner som har pekats ut i riksintressensspråket. I sammanhanget påminner Länsstyrelsen om att det är de utpekade värdena som utgör ett riksintresse, inte dess avgränsning. Det innebär att åtgärder även utanför ett område utpekat som riksintresse kan påverka riksintressvärdena eller dess utpekade funktioner negativt, vilket i så fall ska beskrivas och hanteras. Riksintressena och deras värdebeskrivning anger förutsättningar för vad som är möjligt att göra på platsen. Översiktsplanen ska ge översiktlig vägledning för efterkommande beslut och tillståndsprövning och ange hur riksintressena ska tillgodoses, dvs hur den mark- och vattenanvändning som föreslås kan genomföras utan påtaglig skada på riksintresset värden som kan finnas på en specifik, geografisk plats.

Åtgärder inom havsområdet och nationell havsplanering i relation till riksintressena

Handlingarna redovisar översiktliga kartor och planeringsriktlinjer för kustskydd, utveckling av havsområdet inklusive nya utfyllnader samt utpekade områden för vindkraft inom stadens havsområde. Samtidigt berörs havsområdet av riksintresse kustzon, -yrkesfiske, -hamn och -naturvård samt -farled. Åtgärder i havsområdet riskerar också påverka ett Natura2000-område och fredningsområde för fisk. Länsstyrelsen konstaterar att det finns konflikter mellan stadens anspråk enligt översiktsplanen och statliga intressen. Länsstyrelsen Skåne har under 2017 tagit fram ett fördjupat planeringsunderlag för statliga intressen i Öresund. Underlaget har tagits fram som ett underlag till den statliga havsplaneringen på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten. Underlaget består av en beskrivning och en planskiss som ska läsas tillsammans för att ge vägledning om vilken användning som är lämplig för olika områden i Öresund. I underlaget har Länsstyrelsen tagit ställning mot vindkraftsetablering inom området Sjollen. Länsstyrelsens ställningstagande bekräftas i detta yttrande då vindkraftsetableringen står i konflikt med riksintresse för yrkesfisket (3 kap. 5 § MB) då yrkesfiskets utövande hindras. Sjollen har även höga biologiska värden som kan hotas av exploatering. Att Sjollen bör undantas från vindkraft kan också motiveras av att arealer inom riksintressensspråk yrkesfiske redan har begränsats i Öresund till följd av exploatering av vindkraft inom Lillgrund. Vad gäller kustskydden, inklusive eventuella utfyllnader och vindkraft i anslutning till havsområdet, är påverkan och konsekvenserna för nämnda riksintressen inte tillräckligt utredda. Översiktsplanen ger därmed ingen vägledning för prövning av dessa verksamheter.

Riksintressenas relation till befintliga och framtida tillståndsgivna verksamheter

Riksintressensspråket innebär att även om det tillståndsgivna verksamheter i t.ex. hamnen förändras eller försvinner så kvarstår markanspråket och möjligheten till olika funktioner som är kopplade till hamnverksamhet och tillhörande infrastruktur. Kommunen har i översiktsplanen inte visat att man tagit hänsyn till dessa förutsättningar i sin planering vilket kan få konsekvenser för riksintresse farled/väg/järnväg och godsbangård samt för riksintresse för värdefulla material i Kvarnby.

Riksintressen i relation till nya anläggningar för energiförsörjning

Det är positivt att Malmö stad har en hög ambition att möjliggöra en omställning till en hållbar energiförsörjning och föreslår vindkraftsområden, biogasplanläggningar etc. Det framgår dock inte vilken analys som ligger bakom föreslagna områden, hur motstående intressen har beaktats eller vilka konsekvenser som uppstår av planförslaget. Exempelvis pekar översiktsplanen ut fyra områden för vindkraft. Föreslagna vindkraftsområdena berörs av flera överlappande riksintressen såsom kulturmiljövård, naturvård, högeexploaterad kust, yrkesfiske, hamn samt farled. Påverkan på ett natura 2000-område och fredningsområde för fisk behöver också beaktas. Vad gäller större vindkraftsutbyggnad krävs också ofta även förstärkningar av såväl lokal-, region- som stamnät, vilket i sig kan innebära en omgivningspåverkan och markintrång. Länsstyrelsen kan utifrån planhandlingarna inte utläsa konsekvenserna av föreslagna energianläggningar för allmänna och statliga intressena, varför det inte går att bedöma deras lämplighet i utpekade lägen. Översiktsplanen ger därmed ingen vägledning inför prövningar av dessa verksamheter.

Riksintresse för naturvård (3 kap. 6§ MB) N 91 Måkläppen – Limhamnströskeln

Länsstyrelsen bedömer att utbyggnadsområdena vid Klagshamn, utvecklingen av havnområdet på Klagshamnssudden samt vindkraft vid Lernaacken riskerar att påverka riksintresset negativt. Även det prioriterade området för vindkraft i havsområdet utanför Malmö hamn bedöms kunna påverka riksintresset negativt. Det gäller särskilt de fågelvärden som riksintresset pekat ut.

Riksintresse för kulturmiljövården (3 kap 6§ MB)

Områden som ligger inom riksintresse för kulturmiljövården eller är utpekade som särskilt kulturhistoriskt värdefulla av staden, saknar i flera avseenden riktlinjer avseende hänsynstaganden avseende värden uttalade i riksintresse för kulturmiljövård. Av planhandlingarna hänvisas till stadens egna klassificeringar och inventeringar som underlag. Dessa anser Länsstyrelsen även kan ha betydelse för hur riksintresse för kulturmiljövård tillgodoses. I övrigt finns i de platsspecifika riktlinjerna konflikter med kulturvården som inte redovisas, exempelvis förslag på utredning om vind- eller skolfraetableringar inom riksintresse för kulturmiljövården söder om Ringvägen (Petersborgsområdet). Länsstyrelsen vill understryka att förenligheten med riksintresset i dessa fall måste utredas vidare då översiktsplanen inte ger vägledning för hur riksintresset ska tillgodoses vid kommande prövningar.

M:K 181 Södra Sallerup

Länsstyrelsen delar Malmö stads syn att riksintressets avgränsning kan justeras så att det följer Yttre Ringvägen. Länsstyrelsen genomför justeringen.

M:k 128 Foteviken – Glostorp

Länsstyrelsen delar Malmö stads syn att riksintressets avgränsning kan justeras så att det följer Yttre Ringvägen. Länsstyrelsen kommer att skicka en begäran om ändring till Riksantikvarieämbetet, som vid förändringar av riksintressebeskrivningar är beslutande avseende revideringen. Länsstyrelsen delar även Malmö stads syn på att riksintresset som helhet på sikt behöver en översyn. En sådan översyn kräver även en dialog med övriga berörda kommuner och är beroende av att länsstyrelsen kan frigöra resurser för arbetet.

M:K 114 Malmö innerstad

Länsstyrelsen delar stadens syn att riksintresset behöver revideras såväl avseende innehåll som avgränsning. Ett arbete med detta syfte har även bedrivits under året. Något färdigt förslag på revidering föreligger dock inte, och en fortsatt dialog behövs i frågan.

M:K 77 Alnarp – Burlöv

En revidering av riksintresset Alnarp-Burlöv fastställdes av Riksantikvarieämbetet 2014-01-28, varvid riksintressområdet delades i två delar. Den del som berör Malmö utgörs nu av riksintresset för Burlöv. Länsstyrelsen bedömer att avgränsningen för riksintresset är aktuell och avser inte initiera någon ytterligare revidering i nuläget.

Riksintresse värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § MB)

Riksintresse för mineraliska ämnen, Kvarnby kritkalksten

Inom riksintressområdet pekar översiktsplanen ut område för särskilda fritidsändamål samt ny blandad stadsbebyggelse och enligt planhandlingarna kan kritkalksfyndigheten komma att utsättas för exploateringstryck. Fyndigheten är den mest kända och största i Sverige både avseende kvantitet och kvalitet. Redan idag ligger det bebyggelse nära fyndigheten som enligt Länsstyrelsen skulle innebära problem för framtida tillståndsprövning för utvinning av material. I närområdet föreslås ytterligare bostadsbebyggelse, arbetsplatser, grundskolor och förskolor närmare fyndigheten än vad som finns idag. I sammanhanget måste även begränsningar vägas in som en omgivningspåverkan av en framtida utvinning kan innebära. Översiktsplanen redovisar inte hur riksintresset ska kunna tillgodoses om översiktsplanen genomförs enligt förslaget. Länsstyrelsen godtar inte översiktsplanen avseende utbyggnadsförslag och åtgärder som kan komma att försvåra framtida utvinning av den kalkstensfyndigheten.

Riksintresse anläggningar för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

En utbyggnad i enlighet med översiktsplanen berör på olika sätt områden som är utpekade som riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8§ miljöbalken (riksintresse för väg, järnväg, hamn och sjöfart). Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. För riksintresse för kommunikation är funktionerna särskilt utpekade. Nuvarande handlingar ger inga svar på vilken påverkan genomförande av översiktsplanen kan få för förändrad belastning på det statliga vägnätet, förändrade förutsättningar för verksamheter och funktioner inom hamnen som finns uttalade i riksintresspreciseringen eller för konsekvenserna av förändringar intill järnvägsnätet. Det är angeläget att ta med den omgivningspåverkan som riksintressets funktioner kan antas medföra och som därför måste beaktas. I preciseringen för Malmö hamn (Riksintresset Malmö Hamn, Skåne i utveckling 2011:1) påtalas t.ex. "Vid planering och tillståndsgivning ska hänsyn tas till hamnens påverkan på omgivande områden. Influensområdet bestäms dels av hamnens fysiska utbredning, inklusive framtida utbyggnadsområden, dels av de restriktioner som beror på de miljöstörningar, såsom buller och luftföroreningar, hamnverksamheten ger upphov till. [...] Planeringsåtgärder även långt från hamnen kan påverka dels möjligheterna till transporter till och från hamnen, dels villkoren för den egentliga hamnverksamheten." Av översiktsplanen framgår inte hur kommunen avser att ta hänsyn till den omgivningspåverkan som riksintressensspråket innebär. Länsstyrelsen ser att det finns en tydlig intressekonflikt mellan stadens ambition till en utbyggnad inom Nyhamnen, som innebär att bostadsbebyggelse kommer närmare havnområdet än idag, och hamnens långsiktiga behov av ett influensområde för störningar och risker för omgivningen. Det föreslås även en späravnsged i anslutning till Malmö godsbangård och Malmö hamn. Länsstyrelsen bedömer att en sådan lokalisering riskerar att försvåra nyttjandet av riksintressena Malmö godsbangård och Malmö hamn. En späravnsged i detta läge ska därför endast övervägas om alla andra möjligheter är utredda och förkastade. Konsekvenserna för riksintresse Malmö hamn eller hur det ska tillgodoses med den utbyggnad som föreslås framgår enligt Länsstyrelsen inte av översiktsplanen. Det finns även konflikter som kan förväntas uppstå mellan kommunens utpekande av havsbaserad vindkraft och riksintresse farleder. En orsak är att det kan behövas fysiska säkerhetsavstånd till sjöfartens farleder samt att vindkraft avger elektromagnetiska störningar som kan störa ut både navigationsutrustning och radioutrustning. Kommunen uppmärksammas på att riksintresse farleder i sin geografiska avgränsning i tillgängliga GIS-lager i flera fall inte omfattar buffertzoner. Det ligger hos Trafikverket att på nationell nivå vid översyn se över redovisningen. Länsstyrelsen anser att handlingarna inte visar att genomförandet av översiktsplanen tillgodoser riksintresse för anläggningar för kommunikationer. Frågan kvarstår därför att pröva vid kommande planläggning och prövningar. Vidare godtas inte förslag till ändrad geografisk avgränsning av riksintresse Malmö hamn. Länsstyrelsen kommer att verka för en uppdatering och revidering av preciseringen av riksintresse Malmö hamn utifrån ändrade förutsättningar som pekades ut i preciseringen, verka för ett utpekande av riksintresse kombiterminal (idag nämnt i funktionsbeskrivningen för riksintresse för väg E6.01/Västkustvägen) samt att riksintresse väg E6.01 Västkustvägen får en uppdaterad avgränsning utifrån de förändringar som skett sedan dessa beslutades.

Riksintresse för totalförsvaret (3 kap. 9§ MB)

Riksdagen har i den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016-2020

(Prop.2014/15:109) beslutat att en sammanhängande planering för totalförsvaret ska återupptas. Beslutet medför att totalförsvarsplaneringen behöver beaktas i samhällsplaneringen. Försvarsmakten är beroende av att samhället är robust och uthålligt. Totalförsvaret består av en militär respektive en civil del. Det civila försvaret är i grunden hela samhällets inneborende robusthet, motståndskraft och förmåga att hantera hot, kriser och höjd beredskap. I sammanhanget ser Länsstyrelsen att dessa aspekter kan kopplas till vilken robusthet som översiktsplanen tar höjd för och ger vägledning om för att skapa goda fysiska förutsättningar för samhällsservice, el- och vattenförsörjning, verksamheters utvecklingsmöjligheter samt tillgodose t.ex. riksintresse för kommunikationer. I kommunen finns inga riksintressen för totalförsvaret som kan redovisas öppet. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet framförallt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt såsom master och vindkraftverk. Inom landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten. Detta bör framgå av översiktsplanen.

Riksintresse för högeexploaterad kust (4 kap. 4 § MB)

Stora delar av Malmö stad utgörs av kustområde som omfattas av riksintresse för högeexploaterad kust. Områdets natur- och kulturvärden får inte påtagligt skadas. De särskilda hushållningsbestämmelserna avser de samlade värdena för hela kustlandskapet. Länsstyrelsen ser att kommunens planeringsinriktning – att främst bygga innanför Yttre Ringvägen och att använda befintlig urbaniserad mark på ett effektivare sätt – ger förutsättningar att hushålla med det riksintressanta kustområdet. Utbyggnader utanför Yttre Ringvägen avses enligt planhandlingarna i huvudsak utgöra tätortsutveckling av de befintliga samhällena Bunkeflostrand, Klagshamn, Tygelsjö och Oxie. Länsstyrelsen saknar däremot en motivering till att hur de föreslagna utbyggnadsområden kan anses utgöra en tätortsutveckling och var kommunen bedömer att undantaget en-

ligt 4 kap. 1§ andra stycket i så fall kan anses kunna tillämpas, dvs där riksintresseutpekandet inte utgör hinder för en utveckling av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet. Vidare hänvisas till de värdekärnor som pekats ut inom riksintresset och att dessa ska hållas fria från bebyggelse. Länsstyrelsen påminner om att det inte är enbart de särskilt värdefulla områdena som ska värnas vid en prövning mot riksintresset. Det är påverkan och risken för påtaglig skada av en åtgärd på de samlade värdena inom kustlandskapet som måste bedömas. Förutom ny bebyggelse föreslås även utredningsområde för kustskydd, utveckling i hamnområdet samt vindkraftsetableringar inom kustområdet. Handlingarna innehåller dock inte någon närmare analys av alternativ, konsekvenser och avvägningar. Länsstyrelsen kan därför inte bedöma hur kustområdet kommer att påverkas. Handlingarna har inte visat hur riksintresset tillgodoses vid utbyggnad inom kustzonen utanför Yttre Ringvägen eller inom havsområdet.

Natura 2000-områden (riksintresse enligt 4 kap. 8 § MB)

Tygelsjö – Gessie och Falsterbo - Foteviken
Föreslagna utbyggnadsområdena längs med kusten utanför Yttre Ringvägen innebär att flera besökare lockas till Natura 2000-området. Länsstyrelsen anser att detta riskerar att skada det störningskänsliga fågellivet och den slitagekänsliga marken med sin unika flora. Framförallt gäller detta utbyggnadsområden vid Klagshamn men även vid Bunkeflostrand, Västra Klagstorp samt Tygelsjö, som kan bidra till negativ påverkan på riksintresse Natura 2000. Riksreservatet Foteviksområdet säkerställer värdena i Natura 2000-områdena liksom värdena i naturintresset för naturvård (laga kraft genom regerings beslut av den 21 mars 2013). För att uppnå syftena har vissa särskilt känsliga delar av reservatet belagts med beträdnadsförbud under del av året (se figur). Även ett större strandområde vid Klagshamn omfattas av beträdnadsförbud del av året. Det finns även andra föreskrifter som begränsar allmänhetens möjligheter att utnyttja området fritt för rekreation. Malmö stad har även pekat ut en "prioriterad grön koppling som behöver utvecklas" genom ett känsligt strandområde som omfattas av beträdnadsförbud. Länsstyrelsen menar att planerade utbyggnader i närområdet och föreslagna åtgärder kan innebära att reservatens föreskrifter inte efterlevs och att riksintressenas värden inte tillgodoses.

Limhamns kalkbrott

Kommunen avser att fortsätta exploatera vid brottets närhet och därmed nära Natura2000-området. Länsstyrelsen bekräftar kommunens bedömningar att utbyggnader i närheten av kalkbrottet måste prövas med avseende påverkan på Natura2000-områdets värden. Området kring Yttre Ringvägen pekas ut i handlingarna som lämpligt för vindkraft. Frågan om hur kalkbrottet och dess arter, särskilt fåglar, kommer att påverkas återstår dock att utreda. Särskilt stor hänsyn behövs på kalkbrottets södra sida.

Lommabukten och Lommaområdet

Användning av mark- och vattenområden i Malmö stad riskerar påverka Natura 2000-områdena Lommabukten och Lommaområdet. Vid utveckling av Malmö hamn och Segområdet, inte minst när det gäller utbyggnad av vindkraft, måste naturvärdena inom dessa områden beaktas.

Risk för människors hälsa och säkerhet samt risk för olyckor

Översiktsplanen ska ge vägledning för Länsstyrelsens tillstånd- och tillsynsarbete. Vägledning- en måste ta höjd för en planering där verksamheter fortsatt kan utvecklas på platsen eller beskriva hur en förändrad markanvändning ska bli möjlig genom en omlokalisering. Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen inte redovisar verksamheter med omgivningspåverkan, eller karaktären och graden av omgivningspåverkan. Det medför att det inte går att bedöma var föreslagen mark- och vattenanvändning är möjlig eller lämplig. Det framgår t.ex. inte var det finns intressekonflikter avseende miljö- och riskpåverkan, vilka geografiska områden som kräver särskilda åtgärder, vilka åtgärder som är möjliga eller lämpliga utifrån de berörda platsernas förutsättningar eller vägledning för vilka prioriteringar som ska ske vid kommande prövningar. Blandad stad och verksamheter med riskbild Översiktsplanen anger (s 59) att det i en tät och funktionsblandad stad inte är önskvärt att hantera risker med stora säkerhetsavstånd. I sin Hållbarhetsbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (s 26) anges ett generellt uppmärksamhetsavstånd på 150 m där en riskbedömning ska göras vid nybyggnation eller ändrad verksamhet. Olycksriskerna förväntas hanteras vid riskkällan samt att ny tung industri etableras i för ändamålet lämpliga industriområden. Vidare framgår av handlingarna att verksamheter som ligger i eller intill befintligt eller planerad stadsbebyggelse så långt som möjligt ska verka i området. En förutsättning för detta är att riskbilden inte ökar. Länsstyrelsen anser att för verksamheter som är tänkta att vara kvar måste givna tillstånd vägas in i bedömningen om vad som är en fortsatt lämplig markanvändning samt på vilket sätt tillstånd kan vara begränsande för intelligenta bebyggelse och funktioner. En fortsättning kan medföra att verksamhetsutövarna måste vidta ytterligare skyddsåtgärder i samband med tillsynsändren. Detta kan vara skyddsåtgärder som inte var nödvändiga vid tidpunkt för tillståndsgivning. Olika verksamheter har olika omgivningspåverkan och riskbild och Länsstyrelsen anser inte att ovan nämnda tillvägagångssätt är tillfredsställande utifrån hälsa och säkerhet. Länsstyrelsen menar att det är i översiktsplanen som frågan om markens lämplighet på en övergripande nivå ska prövas och ge vägledning för fortsatt prövning så att den utpekade mark- och vattenanvändning ska kunna genomföras. Givna tillstånd har samtidigt hög rättsverkan och kommunen har ansvar för att inte förändra villkoren för de verksamheter som har tillstånd. Om förhållandena i omgivningen ändras väsentligt kan ett nytt tillstånd för produktionsökning etc. både förvägras alternativt medföra avsevärt försvårande eller fördyrande skyddsåtgärder för verksamheten. Översiktsplanen utgör således en övergripande lokaliseringsprövning som ska vara vägledande vid prövningar enligt t.ex. miljöbalken. Länsstyrelsen vill påtala att kommunen i högre grad ska väga in konsekvenser av olyckor, även där de kvantitativt bedöms ha en låg sannolikhet. Det är särskilt angeläget att lyfta frågan om konsekvenser av olyckor när staden förtäts och att kommunen tydligt beskriver och gör en bedömning av sin beredskap.

Omvandlingsområden och förändringsprocesser
Av handlingarna framgår att för vissa platser där omvandling föreslås utvecklas till blandad stadsbebyggelse eller ny bostadsbebyggelse kan förutsättningarna behöva förändras för att möjliggöra en sådan förändringsprocess. Det kan avse industribuller, markförorenningar, miljöfarliga verksamheter eller andra risker. Där ska i sådana fall behöva särskilda handlingsplaner i tidiga planeringskedjen för att säkerställa platsens lämplighet för omvandling. Länsstyrelsen konstaterar att det även kan krävas att ett flertal tillstånd för verksamheter behöver tas bort eller förändras för att det ska finnas förutsättningar för föreslagen markanvändning. Det gäller särskilt med tanke på föreslagna bostäder intill verksamhetsområden. Länsstyrelsen kan bli tvungen att ingripa i sin tillsyn avseende hälsa och säkerhet för åtgärder som förändrar verksamheternas tillstånd.

Seveso-klassade verksamheter

Inom Malmö stad finns det ett flertal verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen, eller lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och som omfattar verksamheter som hanterar farliga ämnen över vissa mängder. Definitionen av en allvarlig kemikalieolycka är en olycka med ett eller flera farliga

ämnen inblandade (t.ex. brand, utsläpp och explosion) som orsakar av okontrollerade händelseförlopp i samband med driften vid en verksamhet som medför omedelbar eller fördröjd allvarlig fara för människors hälsa eller miljö, både inom eller utanför verksamheten. Länsstyrelsen konstaterar att översiktsplanen saknar redovisning av Sevesoklassade verksamheter. Samtidigt är bedömningen att flera utbyggnadsområden riskerar att inte bli genomförbara avseende risken för människors hälsa och säkerhet på det sätt som översiktsplanen föreslår. Det gäller t.ex. Amiralstaden med sitt läge intill Sofielund där det Sevesoklassade Stadex AB samt ett flertal andra tillståndspliktiga verksamheter är lokaliserade. Samma situation gäller också för Nyhamnen och Varvsstaden.

Risk för översvämning och erosion

Länsstyrelsen välkomnar att Malmö stad har utvecklat översiktsplanen med strategier för hur extrema nederbördssituationer ska kunna hanteras för att undvika översvämningar. Det är mycket positivt att all exploatering ska ske på ett sådant sätt att risken för översvämningar inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer. Detta är en stor utmaning då Malmö stad har viljan att minska stadens hårdgjorda ytor samtidigt som staden byggs tätare. Översiktsplanen redovisar att denna strategi kan kräva omprövning av markytors funktioner. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang påpeka att kommunen behöver avstått tillräckliga och lämpliga ytor för hantering av vatten på en övergripande nivå för att strategin ska kunna tillämpas. En framtida höjning av havsnivån med föreslagna skyddsåtgärder innebär dessutom att ytterligare ytor behövs för omhändertagande av vatten innanför skydden. En övergripande analys av vilka ytor som behöver vara tillgängliga för att klara kombinationer av extrem nederbörd och stigande hav saknas i planhandlingarna. Översiktsplanen ger därför inte tillräcklig vägledning, vilket innebär att omfattande utredningar kan behöva göras för att säkerställa markens lämplighet vid framtagna av detaljplaner och prövning av bygglov. Detta gäller särskilt inom områden där översiktsplanen redovisar uppmärksamhetsområde för skyfall eller är beroende av kustskydd. Länsstyrelsen konstaterar att översiktsplanen i vissa fall föreslår undantag för ny bebyggelse i områden som ligger under 3 m. Riktlinjerna anger att +3 m är lägsta miniminivå för ny bebyggelse såvida inte andra lämpliga åtgärder vidtas. Av handlingarna framgår också att kustskydd kommer att behövas för att skydda Malmö från höga havsnivåer. Handlingarna redovisar åtgärder på en övergripande nivå. Länsstyrelsen menar att skyddsåtgärder mot översvämning och erosion måste vara preciserade, effektbeskrivna och genomförbara för att markens lämplighet för bebyggelse ska kunna säkerställas. Översiktsplanen ger inte svar på vilka av de övergripande åtgärderna som är möjliga och rimliga att genomföra. Vidare kan föreslagna åtgärder komma i konflikt med flera riksintressen samt behöva prövas enligt miljöbalken. Innan det är klarlagt vilka kustskyddsåtgärder som är genomförbara finns det risk att ny bebyggelse inom områden som är beroende av kustskydd eller i övrigt avviker från lägsta nivå för ny bebyggelse blir olämplig. Länsstyrelsen förutsätter vidare att även klimatanpassning för befintlig bebyggelse sker. Länsstyrelsens bedömning är att risk för översvämning kvarstår att pröva vid kommande planläggning och prövningar för områden som ligger lägre än + 3 m ö.h.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Miljökvalitetsnormer för vatten

I en förtätd stad som redan idag har en stor andel hårdgjorda ytor alstras föroreningar som kan bidra till att det är svårt att följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Om ytterligare ytor hårdgörs krävs också att markytor tas i anspråk för fördröjning och rening av dagvatten. Det är av särskild vikt att beakta de samlade effekterna av dagvatten från de stora verksamhetsområden som redovisas i planförslaget och för verksamheter i anslutning till kust och hav. Översiktsplanens MKB och strategier för dagvatten ger viss vägledning avseende t. ex rening av dagvatten men kräver fördjupade resonemang. Vid kommande planläggning måste miljökvalitetsnormerna beaktas i de fall en plan kan antas bidra till att en miljökvalitetsnorm inte uppnås eller att tillståndet i en vattenförekomst försämras. Länsstyrelsens bedömer att vid kommande planläggning och prövningar kvarstår frågan om miljökvalitetsnormerna för vatten kommer att innehållas.

Miljökvalitetsnormer för luft

Malmö stads har idag stora utmaningar för att innehålla miljökvalitetsnormerna för luft och har under flera år haft åtgärdsprogram efter att MKN inte har kunnat innehållas. Kommunen har ett ambitiöst arbete, situationen har förbättrats och det ställs inte längre krav på åtgärdsprogram. Samtidigt ser Länsstyrelsen att översiktsplanen inte visar hur MKN luft ska innehållas med den omfattande utbyggnaden som 1900 nya bostäder per år med tillhörande samhällsservice och en stor andel nya arbetsplatser kommer innebära. Kommunen anger i sin MKB att 40% av resorna inom staden sker med bil samt att 69% av pendlarna är bilburna. Även om den procentuella andelen bibehålls kommer det att i absoluta tal att bli en ökning av antalet bilresor. Förtätning av stadsumrätt riskerar i sig att medföra att MKN luft överskrids. Konsekvenserna för MKN luft har inte redovisats eller utretts i översiktsplanen. Ett genomförande av översiktsplanen riskerar därför att påverka MKN luft negativt.

Strandskydd

Strandskyddets omfattning är korrekt redovisat men redovisningen av gränserna för strandskyddet vad gäller flytande gränser (streckad linje) samt fasta gränser (heldragna linjer) är inte korrekta. Av planhandlingarna framgår att kommunen ska upphäva strandskyddet igen i de fall det inträder när äldre detaljplaner upphävs. Det borde uttryckas på så sätt att man har för avsikt att upphäva då ett upphävande av strandskydd kräver en prövning enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.

Samordning mellan kommuner

Malmö utgör tillsammans med Lund en viktig tillväxtmotor för regionen och utvecklingen i Malmö påverkar hela regionens konkurrenskraft. Samtidigt är Malmö en del av Köpenhamns närområde. Länsstyrelsen bedömer att Malmö stad har tagit sig an sin roll i regionen på ett i huvudsak bra sätt genom översiktsplanen. Länsstyrelsen bedömer dock att den bebyggelseutveckling som föreslås utanför yttre ringvägen inte är tillräckligt samordnad med översiktsplaneringen i Skånes övriga kommuner. Det är därför naturligt att Skånes kommuner följer Malmös översiktsplanering ur ett strategiskt perspektiv. Samtidigt skär Malmös kommungräns rakt igenom tätbebyggda områden med konkurrerande anspråk, vilket ger behov av samordning av mer lokal karaktär. Därutöver konstaterar Länsstyrelsen att det finns ett stort behov av samordning med Burlövskommun vad gäller markanvändning som får konsekvenser och omgivningspåverkan över kommungränsen vad gäller buller, trafik och översvämningsskydd.

Beslutande

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Peter Cavala. I den slutliga handläggningen har enhetschef Kajsa Palo deltagit. Planhandläggare Hanne Romanus har varit föredragande. Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Peter Cavala

Hanne Romanus

